

**2010 YILI İLKÖĞRETİM 6, 7 VE 8. SINIF SEVİYE BELİRLEME SINAVI
FRANSIZCA ALT TESTİNİN FAKTÖR YAPILARININ BELİRLENMESİ**

HÜSEYİN DALDAL

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
FRANSIZCA ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MAYIS, 2014

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN HAKKI

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 6 (altı) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : HÜSEYİN

Soyadı : DALDAL

Bölümü : FRANSIZCA ÖĞRETMENLİĞİ

İmza :

Teslim tarihi : 18.07.2014

TEZİN

Türkçe Adı :2010 YILI İLKÖĞRETİM 6, 7 VE 8. SINIF SEVİYE BELİRLEME SINAVI FRANSIZCA ALT TESTLERİNİN FAKTÖR YAPILARININ BELİRLENMESİ

İngilizce Adı :DETERMINATION OF FACTOR STRUCTURE OF FRENCH SUB-TESTS IN LEVEL DETERMINATION EXAM OF 6TH, 7TH AND 8TH GRADES

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Hüseyin DALDAL

Jüri onay sayfası

Hüseyin Daldal tarafından hazırlanan “2010 Yılı İlköğretim 6, 7 ve 8. Sınıf Seviye Belirleme Sınavı Fransızca Alt Testlerinin Faktör Yapılarının Belirlenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Fransızca Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Prof. Dr. Suna AĞILDERE
Fransızca Öğretmenliği, Gazi Üniversitesi

Başkan : Prof. Dr. Suna AĞILDERE
Fransızca Öğretmenliği, Gazi Üniversitesi

Üye : Prof. Dr. Abdulvahit ÇAKIR
İngilizce Öğretmenliği, Gazi Üniversitesi

Üye : Yrd. Doç. Dr. Nesrin TEKİN
Fransızca Öğretmenliği, Gazi Üniversitesi

İTHAF

Sevgili eşim, çocuklarımmun annesi Burcu DALDAL'a

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimin boyunca ve bu araştırmanın her aşamasında bana yardım eden, en az benim kadar emek harcayan hocam, danışmanım Prof. Dr. Suna Ağildere'ye bana gösterdiği sabır, anlayış, içtenlik ve yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimine başlamam için beni cesaretlendiren, araştırmama değerli katkılarda bulunan ve çalışmamın her aşamasında yardımlarını benden esirgemeyen sevgili çalışma arkadaşım Ersoy Karabay'a teşekkürü borç bilirim.

Yaptığım çalışmanın sonuç öneri ve bulgular kısmına katkıda bulunan komisyon arkadaşlarım Neslihan Akçapınar, Osman Coşkun, İbrahim Akıncı ve Cengiz Özbek'e teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca kendilerinden çok şey öğrendiğim bölümümüz ve enstitümüz öğretim üyelerine, çalışmalarımın sonuçlandırılmasında görüşlerine başvurduğum uzmanlar ile jüri üyelerine ayrıca teşekkür ederim.

**2010 YILI İLKÖĞRETİM 6, 7 VE 8. SINIF SEVİYE BELİRLEME
SINAVI FRANSIZCA ALT TESTİNİN FAKTÖR YAPILARININ
BELİRLENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

**HÜSEYİN DALDAL
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MAYIS 2014**

ÖZ

Bu araştırmada, ilköğretim altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerine 2010 yılında uygulanan Seviye Belirleme Sınavı (SBS) Fransızca alt testlerinin faktör yapıları ile bu yapılara ait betimsel istatistiklerin ve güvenilirliklerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın evrenini ve örneklemini, 2010 yılında SBS' de Fransızca alt testini alan altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmada, 2010 yılında altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflara uygulanan SBS Fransızca alt testlerinde öğrencilerin maddelere verdikleri cevaplar dikkate alınmıştır. Altıncı sınıf Fransızca alt testi 13, yedinci sınıf Fransızca alt testi 15 ve sekizinci sınıf Fransızca alt testi 17 maddeden oluşmaktadır. SBS-2010 Fransızca alt testlerinin faktör yapılarını belirlemek için öncelikle maddeler 1/0 şeklinde ikili kategoriye dönüştürülmüş ve bu veriler üzerinden AFA uygulanmıştır. AFA sonucunda elde edilen faktör yapılarının doğrulanıp doğrulanmadığını belirlemek amacıyla da DFA uygulanmıştır. AFA ve DFA sonrasında belirlenen faktörlere ait soru sayıları, betimsel istatistikleri ile KR 20 iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır.

Bu araştırma sonucunda; 2010 yılında altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerine uygulanan SBS Fransızca alt testlerinin iki faktörlü bir yapıya sahip olduğu aynı zamanda bu yapılar içerisinde yer almayan maddelerinde bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca testlerin KR 20 güvenilirlik katsayıları da kabul düzeyinin üzerinde bulunmuştur.

Bilim Kodu :

Anahtar Kelimeler :Seviye Belirleme Sınavı (SBS), Faktör Analizi (FA), Fransızca, İlköğretim, Ölçme ve Değerlendirme.

Sayfa Adedi : 88

Danışman : Prof. Dr. Suna AĞILDERE

DETERMINATION OF FACTOR STRUCTURE OF FRENCH SUB-TESTS IN LEVEL
DETERMINATION EXAM OF 6TH, 7TH AND 8TH GRADES

(M. S Thesis)

HÜSEYİN DALDAL

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

MAY 2014

ABSTRACT

The aim of this study is to determine of the factor structure of French sub-tests which were administered to 6th, 7th and 8th grades in Level Determination Exam (LDE) in 2010 as well as the descriptive statistics and reliability of these structures.

The sample and the domain of this study constitute the students of 6th, 7th and 8th grades who took the LDE in 2010 and answered the items of French sub-tests.

In this study, the students' answers to the items of the French sub-tests which were administered to 6th, 7th and 8th grades in LDE in 2010 were studied. The French sub-tests included 13 items for 6th grade, 15 items for 7th grade and 17 items for 8th grade. To determine the factor structures of the French sub-tests in LDE-2010, firstly items were converted to the dual category as 1/0 and then Exploratory Factor Analyze (EFA) was applied on these data. To determine whether the factor structures obtained EFA's results were verified or not, Confirmatory Factor Analyze (CFA) was performed using Asymptotic Covariance and Weighted Least Squares Method. The number of questions of factors determined by using EFA and CFA, their descriptive statistics and Kuder-Richardson 20 (KR-20) internal consistency reliability were calculated.

As a result of this study, the French sub-tests in LDE-2010 which were administered to 6th, 7th and 8th grades had two factors structures and there were various numbers of items not included to these structures. Additionally, the KR 20 reliability coefficients of the determined two factors structures were found above the level of acceptance.

Science Code :

Key Words : Level Determination Exam (LDE), Factor Analyze (FA), French, Primary education, Measurement and Evaluation.

Page Number : 88

Supervisor : Prof. Dr. Suna AĞILDERE

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ONAY SAYFASI.....	III
ÖZ	VI
ABSTRACT.....	VIII
İÇİNDEKİLER	X
TABLolar LİSTESİ.....	XIII
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XVI
GRAFİKLER LİSTESİ.....	XVII
SİMGE VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	XVIII
BÖLÜM I.....	1
1.1.GİRİŞ	1
1.2. Problem Durumu.....	3
1.3. Amaç	14
1.4. Önem.....	14
1.5. Sınırlılıklar	15
1.6. Varsayımlar.....	15
1.7. Tanımlar.....	15
BÖLÜM II	17
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	17
2.1. Türkiye’de Yapılmış Araştırmalar	23
2.2. Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar	23

BÖLÜM III.....	31
3. YÖNTEM	31
3.1. Araştırmanın Modeli	31
3.2. Evren ve Örneklem	31
3.3 Verilerin Toplanması	32
3.4. Verilerin Analizi	32
BÖLÜM IV	35
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	35
4.1. Altıncı Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	35
4.1.1. Altıncı Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin AFA Sonucunda Elde Edilen Bulgular.....	35
4.1.2. Altıncı Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin DFA Sonucunda Elde Edilen Bulgular.....	45
4.1.3. Altıncı Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapılarına İlişkin Betimsel İstatistikler ile KR 20 Güvenirlilik katsayısına ilişkin Bulgular.....	50
4.2. Yedinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	50
4.2.1. Yedinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin AFA Sonucunda Elde Edilen Bulgular.....	50
4.2.2. Yedinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin DFA Sonucunda Elde Edilen Bulgular.....	60

4.2.3. Yedinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapılarına İlişkin Betimsel İstatistikler ile KR 20 Güvenirlik katsayısına ilişkin Bulgular.....	64
4.3. Sekizinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	65
4.3.1. Sekizinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin AFA Sonucunda Elde Edilen Bulgular.....	65
4.3.2. Sekizinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin DFA Sonucunda Elde Edilen Bulgular.....	72
4.3.3. Sekizinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapılarına İlişkin Betimsel İstatistikler ile KR 20 Güvenirlik katsayısına ilişkin Bulgular.....	76
BÖLÜM V	77
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	77
5.1. Sonuçlar	77
5.2. Öneriler	82
KAYNAKLAR	83
EKLER.....	89

TABLolar LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 1. SBS-2010 Fransızca Alt Testlerini Çözen Öğrencilerin Yanıtladıkları Kitapçık Türüne ve Sınıf Düzeylerine Göre Sayıları	31
Tablo 2. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin KMO ve Bartlett Testi Sonuçları.....	36
Tablo 3. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin İlk AFA Sonuçları	38
Tablo 4. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin FA 'da Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu.....	40
Tablo 5. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru09 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu.....	42
Tablo 6. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru10 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu	43
Tablo 7. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru11 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu	44
Tablo 8. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Analizi sonucunda elde edilen Açıklanan Toplam Varyans (Total Variance Explained) Tablosu.....	45
Tablo 9. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin AFA ile Belirlenen Faktör Yapısının DFA ile Test Edilmesi Sonucunda Elde edilen Uyum İndeksleri.	48
Tablo 10. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapısına İlişkin Betimsel İstatistikler ile KR 20 Güvenirlik Katsayısı.....	50

Tablo 11. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin KMO ve Bartlett Testi Sonuçları.....	51
Tablo 12. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin İlk AFA Sonuçları	52
Tablo 13. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu.....	54
Tablo 14. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru07 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu.....	56
Tablo 15. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru10 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu.....	57
Tablo 16. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru15 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu.....	59
Tablo 17. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Analiz sonucunda elde edilen Açıklanan Toplam Varyans (Total Variance Explained) Tablosu.....	60
Tablo 18. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin AFA ile Belirlenen Faktör Yapısının DFA ile Test Edilmesi Sonucunda Elde edilen Uyum İndeksleri.	63
Tablo 19. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapısına İlişkin Betimsel İstatistikler ile KR 20 Güvenirlik Katsayısı	64
Tablo 20. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin KMO ve Bartlett Testi Sonuçları	65
Tablo 21. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin İlk AFA Sonuçları	66
Tablo 22. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu	68

Tablo 23. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru07 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu	69
Tablo 24. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru10 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu	70
Tablo 25. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru15 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu	71
Tablo 26. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Analiz sonucunda elde edilen Açıklanan Toplam Varyans (Total Variance Explained) Tablosu	72
Tablo 27. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin AFA ile Belirlenen Faktör Yapısının DFA ile Test Edilmesi Sonucunda Elde edilen Uyum İndeksleri	75
Tablo 28. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapısına İlişkin Betimsel İstatistikler ile KR 20 Güvenirlik Katsayısı.....	76

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 1. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu Gizil Değişkenlerin Gözlenen Değişkenleri Açıklama Oranlarının Manidarlık Düzeyleri (t değerleri).....	46
Şekil 2. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu Gözlenen Değişkenlerin Hata Varyansları	47
Şekil 3. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu Gizil Değişkenlerin Gözlenen Değişkenleri Açıklama Oranlarının Manidarlık Düzeyleri (t değerleri).....	61
Şekil 4. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu Gözlenen Değişkenlerin Hata Varyansları	62
Şekil 5. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu Gizil Değişkenlerin Gözlenen Değişkenleri Açıklama Oranlarının Manidarlık Düzeyleri (t değerleri)	73
Şekil 6. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu Gözlenen Değişkenlerin Hata Varyansları	74

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik	Sayfa
Grafik 1. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Özdeğerlerine Ait Çizgi Grafiği (Scree Plot).....	39
Grafik 2. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Özdeğerlerine Ait Çizgi Grafiği (Scree Plot).....	53
Grafik 3. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Özdeğerlerine Ait Çizgi Grafiği (Scree Plot).....	67

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

OKS: Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme Sınavı

OYP: Ortaöğretime Yerleştirme Puanı

AFA: Açımlayıcı Faktör Analizi

DFA: Doğrulayıcı Faktör Analizi

FA: Faktör Analizi

YBP: Yılsonu Başarı Puanı

OGES: Ortaöğretime Geçiş Sistemi

SBS: Seviye belirleme Sınavı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

EĞİTEK: Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

ÖSS: Öğrenci Seçme Sınavı

OKÖSYS: Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı

KR-20: Kuder-Richardson 20 Formülü

TEOG: Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Giriş

Çağdaş eğitim sistemlerinde tüm süreçler, ölçme değerlendirme esasları gözetilerek gerek nicel gerekse nitel açıdan dönüt alma noktasında bir incelemeye tabi tutulmalıdır. Bu dönütler sayesinde sürecin herhangi bir bölümündeki olumlu veya olumsuz veriler tespit edilir. Buradan hareketle sürecin verimli tarafları, aksayan yönleri ve eksik yönleri tespit edilerek gerekli düzenlemeler yapılır.

Eğitimin her aşamasında öğrencilere uygulanan her türlü ölçme ve değerlendirme çalışmalarında bu hususlar göz önünde bulundurulmalıdır. Yani yapılan bu ölçme ve değerlendirme çalışmalarını öğrencilerin yeterlilik veya yetersizliklerinin tespit edilmesi, belirli bir sınıf veya kademe atlamada araç olarak kullanılmasının yanında bu çalışmalar eğitimin tüm süreçlerini geliştirmede bir hareket noktası olarak görülmelidir. Bu çerçevede ülkemizde yedi yıl süresince uygulanan ve ortaöğretim kurumlarına yerleştirmede kullanılan SBS sınavları çeşitli araştırma ve incelemenin konusu olmuştur. Bu çalışmada da 2010 yılı SBS Fransızca alt testinin faktör yapıları belirlenecektir. Ülkemizde yabancı dilde ilköğretim düzeyinde bu tür bir çalışmanın ilk defa yapılıyor olması çalışmaya ayrı bir önem kazandırmaktadır. Ayrıca daha sonraki yapılacak olan bu tür sınavların hazırlanma aşamasından sonuç değerlendirme ve dönüt alma noktasında başvuru kaynağı olacağı düşünülmektedir. Ülkemizde, üzerinde birçok tartışma yapılan ve her gün üzerine binlerce makale yazılan konu şüphesiz ki eğitimidir. Yapılan bu çalışmaların amacı, nitelikli bir eğitim sisteminin ortaya çıkarılmasıdır. Nitekim son zamanlarda eğitim sistemi üzerinde birçok köklü reformların yapılmasının nedeni de eğitimdeki kaliteyi artırma çabalarıdır. Eğitim sistemimizin en önemli sorunlarından biri de sınavlardır. Öğrenci sayısının giderek arttığı ülkemizde, kaliteli okullara girmek sınavlarda gösterilecek başarının önkoşuludur. Bu nedenle öğrenciler için sınavlar büyük önem taşımaktadır. İyi bir meslek sahibi olmak ve kaliteli bir hayat için sınavlarda alınacak başarı öncelikle iyi bir

ilköğretim ve iyi bir ortaöğretim ve ardından da iyi bir üniversite öğrenimi üzerine kuruludur.

Eğitim sistemimizde öğrencilerin ilköğretimden sonra devam edebilecekleri birçok farklı türde ortaöğretim kurumları mevcuttur. Bunlar genel liseler, anadolu liseleri, fen liseleri, meslek liseleri gibi liselerdir. Yapılan araştırmalar da görüldüğü üzere fen liseleri ve Anadolu liselerine giden öğrencilerin diğer liselere devam eden öğrencilerden eğitim göstergeleri bakımından çok daha yüksek performansa sahip oldukları görülmektedir. Dolayısıyla öğrencinin öğrenim gördüğü ortaöğretim kurumunun da önemi burada ortaya çıkmaktadır. İlköğretimden Ortaöğretime geçiş 2007 yılında yapılan bir değişiklikle 6., 7. ve 8. sınıflarda merkezi bir sınav şeklinde yapılmaya başlandı. Bu sınav, bir yarışma ve sıralama amacına yönelik olmayan ve çocukların akademik başarılarının tek bir sınavla değerlendirilmediği, İlköğretim programlarındaki kazanımların ölçülmesini ve seviyelerinin belirlenmesini esas bir sınav olarak düşünülmüştür. Her sınıf düzeyinde yaklaşık bir milyon adayın girdiği bu sınavlarda başarılı olmak aynı zamanda kaliteli bir ortaöğretim kurumuna gitmenin de ilk basamağı idi. Kısa adıyla SBS olarak anılan Seviye Belirleme Sınavı 2007-2013 yılları arasında uygulamada kalmış olup bu süre zarfında ortaöğretim kurumlarına geçişte kullanılan sınav puanlarının temelini oluşturmuştur. Bu sınavla birlikte yabancı dil testleri de (Almanca, Fransızca, İngilizce) ortaöğretime geçişte ilk defa merkezi bir sınavda ölçme aracı olarak kullanıldı. Bu bağlamda Fransızca'yı birinci yabancı dil olarak okuyan 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri için SBS sınavında testler oluşturulmuştur. MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından 2000 yılında yayımlanan “İlköğretim Okulu Fransızca Programı 6-7-8. Sınıf” ve yine MEB tarafından hazırlanan “Je voyage en français 6”, ders kitabı altıncı sınıf testlerinin hazırlanmasında, “Je voyage en français 7” ders kitabı yedinci sınıf testlerinin oluşturulmasında ve “Je voyage en français 8” ders kitabı ise sekizinci sınıf testlerinin oluşturulmasında kullanılmıştır.

Bu çalışmada 2010 yılında yapılan SBS 6.7.8. sınıf Fransızca alt testleri yapı geçerliliği bakımından bir analize tabi tutulmuştur. Bu tür bir analiz, hazırlanan testin MEB amaçları, program ve ders kitapları bağlamında Fransızca dil yetilerini ölçmede ne düzeyde yeterli olduğunu belirlemek adına istatistiksel verilerden hareketle çıkarımlar yapılabilmesine olanak sağlar.

Öğrencilerin gelecek öğrenim hayatlarını bu denli etkilemesi açısından sınavlar oldukça büyük önem arz etmektedir. Eğitim sistemimizdeki bu tip sınavlara yönelik çalışmalar

sistemdeki eksikliklerin ortaya çıkması ve bu eksikliklerin giderilmesi açısından önem taşımaktadır. 2010 yılında yapılan SBS sonuçları üzerinde yapılan bu analiz ve değerlendirme çalışmaları, şu an güncel Temel Öğretimden Orta Öğretime Geçiş Sınavı (TEOG) hazırlama süreçlerinde de yol gösterici olması açısından önemlidir. Bu bağlamda yapılan bu çalışmanın daha sonraki yapılacak olan sınavlara önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir

1.2. Problem Durumu

İçinde bulunduğumuz çağa, bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı değişimler ve gelişmeler nedeniyle bilgi çağı adı verilmektedir. 1990'dan sonra bilgisayar kullanımının yaygınlaşması ve internet kullanım ağının genişlemesiyle birlikte, bilgiye ulaşma hızı ve iletişim hızı gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle içinde yaşadığımız şu dönemde sosyal medyanın kullanılması bilgi paylaşımında ve iletişimde çığır açmıştır. Sosyal medya aynı zamanda insanların eğitiminde ve dış dünyadan bilgi sağlamalarında da oldukça önemli bir konuma sahiptir. Yeni bir oluşum olarak düşünüldüğünde sosyal medyanın toplum üzerindeki etkisi de oldukça büyüktür. Son dönemlerde sosyal medyanın yoğun olarak kullanımı, toplumları şekillendirilebilir hale getirmiştir. Gelişen bu teknolojiyle birlikte küreselleşen dünyada donanımlı, kalifiye insan gücüne ihtiyaç gittikçe artmış bunun sonucunda da eğitiminin önemi yadsınamaz hâle gelmiştir.

Toplumların kalkınmışlık ve gelişmişlik düzeylerinin en önemli göstergelerinden biride eğitimidir. Eğitim pek çok uzman ve bilim adamı tarafından ele alınmış ve farklı şekillerde tanımlanmıştır. Özcan DEMİREL (2005), eğitimi;

1. Genel anlamda bireyde davranış değiştirme süreci.
2. Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci.
3. Bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürleme yoluyla istenilen davranış değişikliği meydana getirme süreci.” şeklinde tanımlamıştır.

En genel anlamıyla eğitim, bireylerin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir. (Ertürk; 1998, s.12). Görüldüğü üzere eğitim insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir. Her toplum kendi kültürünün özelliklerini yeni kuşaklara eğitimle aktarır. Her milletin kendine özgü bir eğitim sistemi

vardır. Bu sistem, o toplumun sosyal, kültürel, politik ve ekonomik özelliklerine uygun olarak kurulur ve gelişir. (Duman; 1991,s.19). Her sistem en az bir hedefi gerçekleştirmek üzere kurulur. Eğitim sisteminin de hedefi, öğrencide gözlemeye karar verilen istendik davranışlardır. (Sönmez; 2008, s.11) Bu hedefi gerçekleştirmek için eğitim sisteminin de bu hedef doğrultusunda yapılandırılması gerekmektedir.

Ülkemizde de Milli eğitim sistemi bu hedef üzerine kurulmuş ve gelişmektedir. Milli eğitimimizin başlıca amaçlarından biri de öğrencileri, ilgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktır. (Milli Eğitim Temel Kanunu; 1973) Milli eğitim sistemimiz de bu amaçlar doğrultusunda düzenlenmiştir.

Türk milli eğitim sistemi, yaygın öğretim ve örgün eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşur. Örgün öğretim; okul öncesi eğitimi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar. Temel eğitim olan ilköğretim, 6-14 yaşlarındaki çocukların eğitim ve öğretimidir. İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır. İlköğretimin amaçlarından birisi de, “Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.” (Milli Eğitim Temel Kanunu:1973) İlköğretimden sonraki bir üst öğrenim ortaöğretimidir.

Ülkemizde öğrencilerin ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden gidebilecekleri birçok lise türü bulunmaktadır. Bunlar; genel liseler, meslek liseleri, anadolu liseleri, fen liseleri, Anadolu öğretmen liseleri, sosyal bilimler lisesi gibi liselerdir. Her Türk öğrencisinin istediği ortaöğretim kurumunu tercih etme hakkı vardır fakat ülkemizdeki Anadolu liseleri, fen liseleri, Anadolu öğretmen liseleri gibi bazı okullara olan talebin karşılanamaması ve insanların daha iyi eğitim alma isteği sonucunda seçme sınavları zorunlu hâle gelmiştir.

Türkiye’de bu gibi sorunlardan ötürü birçok merkezî sınav yapılmaktadır. Türkiye’de yapılan merkezî sınavların büyük çoğunluğu Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM), bir kısmı da Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yapılmaktadır. Bunların en önemlileri ortaöğretim kurumlarına ve yükseköğretim kurumlarına öğrenci seçmek için yapılan merkezî sınavlardır. Yükseköğretim kurumlarına öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından hazırlanan sınavlarla, ortaöğretim kurumlarına öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri ise Milli Eğitim Bakanlığı

(MEB) Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Sınav Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan sınavlarla gerçekleştirilmektedir.

2004 yılından itibaren İlköğretim ve Ortaöğretim programlarının yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak ortaöğretime geçiş sistemi yeniden düzenlenmiştir. Bu kapsamda Milli Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Yönergesi'ne göre 2008 yılından itibaren uygulanmak üzere Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme Sınavını (OKS) kaldırılıp, yerine 2007-2008 eğitim-öğretim yılından itibaren İlköğretim 6, 7 ve 8'inci sınıflara yönelik Seviye Belirleme Sınavının (SBS) yapılmasına karar vermiştir.

Yeniden yapılandırılan ortaöğretime geçiş sistemiyle birlikte 6, 7 ve 8'inci sınıfların sonunda yapılacak sınavlarda sorulacak sorular; kazanımlar esas alınarak öğrencinin, yorumlama, analiz etme, eleştirel düşünme, sonuçları tahmin etme, problem çözme vb. yeterliliklerini ölçecek nitelikte ve öğretim programı odaklı belirlenecektir. Bu sistemle birlikte öğrencilerin okuluna ve derslerine daha fazla önem vermesi sağlanmış olacak ve öğrencilerin performansı çok boyutlu olarak uzun vadede sağlıklı bir şekilde değerlendirilecektir.

Ortaöğretime geçişte esas alınacak puan belirlenirken seviye belirleme sınavlarından 6'ncı sınıfın yüzde 25'i, 7'nci sınıfın yüzde 35'i ve 8'inci sınıfın da yüzde 40'ı alınıp okuldaki yılsonu başarı puanı (YBP)'da her yıl için eklenip ortaöğretime yerleştirme puanı (OYP) elde edilecektir. Ayrıca bu sistem sayesinde, ilköğretimdeki eğitim ve öğretim durumunun sınıflara, derslere, öğretmenlere, okullara, il, ilçe ve bölgelere göre somut olarak değerlendirilmesi mümkün olacaktır. Ortaöğretime geçiş sistemiyle, öğrencilerin performansı çok boyutlu olarak sürece yayılmış bir şekilde değerlendirilecektir.(Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretime geçiş Yönergesi; Kasım 2007, SBS Başvuru Kılavuzu; 2010)

Yeni geçiş sistemiyle ilköğretim ikinci kademe öğrencileri SBS' de görsel sanatlar, teknoloji ve tasarım, müzik, beden eğitimi, rehberlik/sosyal etkinlikler dersleri dışındaki zorunlu derslerin öğretim programlarından sorumlu olacaklar. Yani SBS' de türkçe, matematik, fen ve teknoloji, sosyal bilgiler ve yabancı dil testleri uygulanacaktır. Bu sınav öğretim programlarındaki kazanımlar esas alınarak öğrenci seviyelerini belirlemek amacıyla yapılır. Sorular, öğretim programlarının kazanımları esas alınarak öğrencinin yorumlama, analiz yapma, eleştirel düşünme, sonuçları tahmin etme, problem çözme ve benzeri yeterliklerini ölçecek nitelikte hazırlanır. (Milli Eğitim Bakanlığı Merkezi Sistemle

Öğrenci Alan Ortaöğretim Kurumlarına Öğrenci Yerleştirme Yönergesi; Şubat 2011) Bu yönergeyle birlikte öğrencilerin daha önce OKS' de bulunmayan yabancı dil dersi öğretim programından da sorumlu olacağı belirtilmiştir.

Ülkemizde yabancı dil eğitimi örgün eğitim kurumlarında zorunlu olarak yapılmaktadır. Bu zorunluluk ilköğretim 4. sınıfta başlamakta ve ortaöğretim son sınıfa kadar devam etmektedir. 1997 yılında, ilköğretimin 8 yıla çıkmasıyla, ilköğretim 4 ve 5. sınıflarda İngilizce dersi zorunlu olarak okutulmaya başlanmış ve yabancı dil öğrenme yaşının bu uygulamayla dokuz yaşında başlamasına olanak sağlanmıştır. (Demirel; 2010, s.17). Ancak yabancı dilin her sınıf düzeyinde zorunlu olması, erken yaşta yabancı dil öğrenmeye başlamakta hedeflenen başarıya ulaşılmasına yetmedi. Türk öğrencisi her sene yabancı dil dersi görmesine rağmen o dili en azından kendini ifade edebilecek derecede bile öğrenemedi. Dolayısıyla SBS 'de yabancı dil testlerine yer verilmesi velilerin ve öğrencilerin bakış açısını değiştirmiş ve yabancı dile daha fazla önem verilmesini sağlamıştır.

2008 yılında ilk defa 6 ve 7. sınıflara uygulanmaya başlayan SBS 2009 ve 2010 yılında 6, 7, ve 8'inci sınıflara uygulanmıştır. 2010 yılı Haziran ayında hazırlanan rapor doğrultusunda Milli Eğitim Bakanı Sayın Nimet Çubukçu tarafından yapılan basın açıklamasında SBS' nin genel olarak olumlu olmakla beraber olumsuz etkilerinin de tespit edildiği belirtilmiştir. Öğrencilerin sınav odaklı yaşamaktan sosyal etkinliklere vakit ayıramadıkları tespit edilmiş ve belirtilen yıldan itibaren SBS, 6 ve 7. sınıflarda kademeli olarak kaldırılmıştır. Bundan sonra SBS sarmal bir yapı içeren müfredat doğrultusunda sadece 8. sınıflara yönelik uygulanmaya başlayacak ve öğrenciler sadece 8. sınıfın müfredatından sorumlu olacaktır. (oges.meb.gov.tr)

2013 yılı haziran ayında SBS 8. sınıflara son uygulandı ve bunun yerine 01.10.2013/27 sayılı genelge ile Temel Eğitimden Orta Öğretime geçişte öğretmenin ve okulun rolü arttırılarak sınav kaygısından uzak bir değerlendirme sürecini içeren yeni bir yapı ortaya kondu. Bu yeni yapı merkezi değerlendirmeyi kaldırarak okul düzeyinde işlenen dersleri ve yapılan değerlendirmeleri ön plana çıkaracaktır. (Milli Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü, Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Genelgesi;2013). Temel Öğretimden Orta Öğretime Geçiş Sınavı olarak adlandırılan bu sınav, altı temel ders için 8 inci sınıfta öğretmen tarafından dönemsel olarak yapılan sınavlardan, iki yazılısı olan derslerden birincisi, üç yazılısı olan derslerden ikincisi olmak üzere yılda iki defa yapılır.

Öğrencilerin sınav stresini azaltmak amaçlı yanlış cevapların doğru cevapları götürmediği bu sınava Temel Öğretimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG) adı verilmiştir.

SBS' de yabancı dil testi altında İngilizce, Fransızca, Almanca ve İtalyanca alt testleri bulunmaktadır. Fransızca test konuları; ilköğretimin 6, 7 veya 8'inci sınıflarında her ders için o öğretim yılının programlarına bağlı kalınarak hazırlanacaktır. Testler öğretim programlarında belirtilen kazanımları öğrencinin elde etme seviyesini ölçecektir. (oges.meb.gov.tr). Fransızca alt testi için belirlenmiş soru sayısı 6. sınıflarda 13, 7. sınıflarda 15, 8. sınıflarda ise 17'dir ve ölçme aracı olarak da çoktan seçmeli maddeler kullanılmaktadır.

Çoktan seçmeli maddeler, sorulan bir sorunun cevabının oluşturulmuş seçenekler arasından seçilip işaretle belirtilmesini gerektiren ölçme araçlarıdır. Bu tür maddelerden oluşan testlere de çoktan seçmeli testler denir. Çoktan seçmeli bir madde karşı karşıya kalan cevaplayıcıdan beklenen maddeyi okuması ve anlaması, seçenekleri okuması, seçenekler içerisinde maddenin doğru cevabı olduğuna inandığını seçmesi ve cevap kâğıdı üzerinde ilgili yeri uygun şekilde işaretlemesidir. (Karip ve diğerleri:2007. S.161)

Çoktan seçmeli testlerin başlıca özelliği, bu testlerde öğrenciye, her soru ile birlikte bu sorunun cevabı ve onun cevabı sanılabilecek olan ifadeler verilmesi ve öğrencilerden bunlardan hangisinin sorulan sorunun cevabı olduğunun belirtmesinin istenmesidir.(Özçelik, 1998; s.137)

Çoktan seçmeli bir madde, bir problem durumu sunan bir madde kökü ile madde kökünü izleyen üç ya da daha çok sayıdaki seçimlik cevaplardan oluşur. Madde kökünü izleyen seçimlik cevaplara madde şıkları ya da seçenekler adı verilir. (Tekin, 2007; s.147)

Çoktan seçmeli testler ülkemizde oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır. Özellikle sınava girecek aday sayısının fazla olduğu merkezi sınavların birçoğu çoktan seçmeli testlerle yapılır. Tek bir doğru cevap olduğu için de değerlendirme süresi oldukça kısa ve sonuçları objektif olan bir sınavdır.

Çoktan seçmeli testlerde belli bir zaman içerisinde çok fazla soruya yer verildiğinden testin geçerliğine de en iyi ölçen testlerdendir. Çoktan seçmeli maddelerin pek çok çeşitlerinin bulunması, bu sorularla hemen hemen her türlü bilişsel yeterliğin ölçülmesine olanak sağlamıştır. (Özçelik, 1998; s.141)

Ülkemizde birçok merkezi sınavda olduğu gibi SBS’de de çoktan seçmeli testler kullanılır ve bu ölçme aracından elde edilen sonuçlarla, milyonlarca öğrencinin geleceğinde oldukça önemli etkisi olan yerleştirme işlemleri yapılmaktadır. Bu açıdan bu kadar önemli olan bir sınavında ölçme araç ve yöntemlerinin güvenilirlik ve geçerlik özelliklerini taşıması gerekir.

Bir ölçme aracı, her şeyden önce, ölçülecek özellik ya da özellikleri, tam ve doğru olarak ve ölçülmesi söz konusu olmayan başka özelliklerle karıştırmadan ölçebilmelidir. Geçerlik olarak adlandırılan bu nitelik, bir ölçme aracının, kullanım maksadına hizmet etme derecesini gösterir.

Ölçme aracı aynı zamanda, ölçtüğü özellik ya da özellikleri tutarlı olarak ölçebilmelidir de. Belli bir özellik, bir ölçme aracıyla değişik zamanlarda ölçüldüğünde aynı, ya da hiç değilse yaklaşık olarak aynı ölçümler elde edilmelidir. Bu ölçme aracının ölçtüğü şeyi tutarlı biçimde ölçmesidir ki, güvenilirlik olarak adlandırılır. (Tekin,2007; s.41)

Güvenirlik ve geçerlik bir ölçme aracında bulunması gereken en önemli psikometrik özelliklerdendir ve genellikle bir teste ait teknik özellikler rapor edilirken ikisi bir arada verilir.(Atılgan, Kan ve Doğan 2007; s.50)

Ölçme aracı neyi ölçüyorsa onu, kararlı bir şekilde ölçmelidir. Buna ölçme aracının güvenilirliği denir. (Özçelik, 1998; s.41)

Bir ölçme sonucu, içindeki tesadüfi hataların azlığı oranında güvenilir sayılır. Güvenirlik, bir bakıma, ölçme sonuçlarının tesadüfi hatalardan arınlık derecesini ifade eden bir kavramdır. Diğer bir anlamda güvenilirlik, ölçmelerin duyarlık derecesini ifade eden bir kavramdır. (Turgut, 1997; s31).

Ölçme aracının önemli teknik özelliklerinden biri onun güvenilirliğidir. Güvenirlik, ölçme aracının ölçtüğü özelliği ya da özellikleri, diğer bir deyişle etkilenerek ölçülere yansıttığı etki kaynaklarını, bu kaynaklarda bir değişme olmadığı sürece, ne derecede bir kararlılıkta ölçülere yansıtılabildiğini gösterir. (Özçelik, 1998; s.41)

Güvenirlik belirleme yolları ve buna bağlı olarak tanımlanabilen güvenilirlik tiplerinin sınıflamasının çeşitli şekillerde yapılması mümkündür.(Atılgan, Kan ve Doğan 2007; s.37)

Crocker ve Algina (1986) ise deneysel desenlere göre, güvenilirlik belirleme yöntemlerini tek uygulamaya dayalı ve birden çok uygulamaya dayalı olmak üzere iki türde sınıflandırmıştır.

Tekin (2007) ise güvenilirlik belirleme yöntemlerini şu şekilde sınıflandırmıştır.

1- Bir testi aynı gruba aralıklı olarak iki ayrı zamanda uygulamak ve iki uygulamadan elde edilen puanlar arasındaki korelasyonun bulunması.

2- İki eşdeğer testin ya da bir testin iki eşdeğer formunun aynı gruba aynı zamanda ya da belli bir zaman aralığında uygulanması ve iki eşdeğer testten elde edilen puanlar arasındaki korelasyonun bulunması.

3- Bir gruba uygulanmış bir testin iki eşdeğer yarıya bölünmesi ve öğrencilerin iki eşdeğer yarıdan aldıkları puanlar arasındaki korelasyonun bulunması.

4- Testteki her bir maddeye doğru cevap veren öğrenci yüzdesi hesaplanmışsa, testin güvenilirliği, Kuder-Richardson 20 ve 21 (KR-20) (KR-21) formülleriyle tahmin edilir. Bu yolla hesaplanan güvenilirlik katsayısı da testin iç tutarlılığının bir ölçüsüdür.

Kuder-Richardson 20 formülü, sadece doğru cevaplandırılan maddelere bir puan vererek, yanlış cevaplandırılan ve boş bırakılan maddelere ise hiç puan vermeksizin puanlanan testlere uygulanabilir. (Tekin,2007; s.64)

Bu açıklamalar ışığında SBS sınavının geçerlik çalışmalarında da KR-20 formülü kullanılacaktır.

Bir ölçme aracının, ölçmek istenilen özelliği ölçme derecesine onun bu özelliği ölçmedeki geçerliği denir (Özçelik,1998; s.43).

Bir ölçeğin geçerliği, onun istenilen özelliği ölçme ve bu işi diğer özelliklerin etkilerini ölçülere yansıtmadan yapma derecesini gösterir. Daha değişik bir deyişle bir ölçeğin geçerliği, onun belli bir amaca hizmet etme, belli bir işe yarama derecesidir. (Özçelik, 1998; s.43)

Cronbach (1972), ise bir ölçme aracının ölçmek istediği şeyi ölçüp ölçmediği hakkında karar verebilmek için birçok kanıtı ihtiyaç duyulduğunu belirtir ve geçerliği; testi kullanan kişinin, test puanlarından çıkarılabilecek yordamaları desteklemek için topladığı kanıtlar olarak tanımlar. Bu anlamda irdelendiğinde geçerlik tek bir tanımdan ya da katsayıdan ziyade, testin kullanım amacına hizmet ettiğini gösteren kanıtların toplanması olarak düşünülebilir.

Geçerlik türlerine yönelik literatürde değişik sınıflandırmalara rastlanmakla birlikte, yaygın olarak üç başlık altında incelenmektedir. Bunlar, Crocker ve Algina'ya (1986) göre

kapsam (content) geçerliği, ölçüt (criterion) geçerliği ve yapı (construct) geçerliğidir. (Akt. Karip ve diğerleri, 2007)

Tekin (2007)'e göre kapsam geçerliği, bir bütün olarak testin ve testteki her bir maddenin maksada ne derece hizmet ettiği'dir. Bir testin kapsam geçerliği, o testteki toplam maddelerin ölçülecek davranışları ve konu içeriğini örnekleme derecesine ve testteki her bir maddenin ölçmek istediği davranışı ne derece iyi ölçtüğüne bağlıdır. Bir testin kapsam geçerliğine sahip olabilmesi için, bu iki isterin birlikte karşılanması gerekir. Ölçme konusu evreni yeterli ve dengeli olarak örnekleyen ve kapsadığı maddelerin her biri ölçmek istediği davranışı gerçekten ölçen bir test, kapsam geçerliliğine sahiptir.

Aiken (2000)'e göre bir ölçüte dayalı geçerlik, bir grup bireyin ölçme aracından elde ettiği puanların ölçüt durumundaki puanlar, sınıflamalar ya da diğer yetenek ve beceri ölçüleriyle karşılaştırmasına dayalıdır.(Akt. Atılgan ve diğerleri, 2007; s.55).

Geçerlik belirleme yöntemleri arasında bir geçerlik katsayısı veren tek yöntem bir ölçüte dayalı geçerliktir. Bu geçerlik türü, ölçüt puanların elde edilme biçimi ve zamanına göre zamandaş geçerliği ve yordama geçerliği olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Yapı geçerliğinde testin, öngördüğü yapıyı ölçüp ölçmediği belirlenmeye çalışılır. Bunun içinde önce, testle ölçülmek istenen yapı tanımlanır sonra testin bu yapıya hizmet edip etmediği belirlenir. Yapı geçerliğine, bu kapsamda yapılacak tüm çalışmalar kanıt teşkil eder. (Baykul, 2000)

Yapı, birbiriyle ilgili olduğu düşünülen belli öğelerin ya da öğeler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu bir örüntüdür. Bu anlamda, bir testin yapısını geçerleme süreci, temelde testin maddelerine verilen cevaplar arasındaki ilişkilerin analizine dayanır (Tekin, 2007; s.52).

Yapı geçerliliği, ölçütlerin ve soyut kavramların içeriğinin ve evrenin açıkça bilinmediği ölçülecek özelliğin açık-seçik tanımlanamadığı durumlarda daha çok önem kazanmaktadır. Yapı geçerliği, bir ölçme aracının ve ondan elde edilen puanın ne anlama geldiğini araştırma sürecidir. (Özgüven, 1994; s.106)

Yapı geçerliği belirlenirken birçok yönetime başvurulabilir. Bu yöntemlerden elde edilen sonuçlar, ölçme aracının ya da testin ölçmek istediği yapıyı ne derece yansıttığına ilişkin kanıt olarak kullanılabilir. Testlerin yapı geçerliğinin sağlanmasında birçok yöntem önerilmektedir. (Turgut, 1995 ve Baykul, 2000). Faktör analizi ve hipotez testi yapı geçerliğini araştırmak için sıklıkla kullanılan iki yöntemdir.

Faktör Analizi (FA), sosyal bilimlerde ölçek geliştirme ya da uyarlama çalışmalarında ve bir ölçeğin farklı bir amaç ya da farklı bir örneklem için kullanıldığı araştırmalarda, yapı geçerliliğine ilişkin kanıt elde etmek amacıyla en sık kullanılan tekniklerden birisidir. FA ölçme aracının geçerliliğine ilişkin tek bir katsayı vermek yerine, faktör yapısını ortaya çıkarmak ya da daha önceden kestirilen faktör yapısını doğrulamak amacıyla uygulanır. FA sonucunda elde edilen bilgiler daha sonra yapılacak olan geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarına ve ölçme aracından elde edilecek puanlar doğrultusunda yapılacak diğer istatistiksel çözümlere ilişkin bir yol haritası sunar (Çokluk ve diğerleri 2010; s.177).

FA birbiriyle ilişkili çok sayıda değişkeni bir araya getirerek az sayıda kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenler (faktörler, boyutlar) bulmayı, keşfetmeyi amaçlayan çok değişkenli bir istatistik olarak tanımlanabilir. (Büyüköztürk, 2002)

Daniel'e (1988) göre faktör analizi, bir grup değişkenin kovaryans yapısını incelemek ve bu değişkenler arasındaki ilişkileri, faktör olarak isimlendirilen çok daha az sayıdaki gözlenemeyen gizli değişkenler bakımından açıklamayı sağlamak üzere düzenlenmiş bir tekniktir. (Akt.Stapleton, 1997).

Rennie (1997) ise, FA'ni, maksimum varyansı açıklayan az sayıda açıklayıcı faktöre (kavrama) ulaşmayı amaçlayan ve gözlenen değişkenler arasındaki ilişkileri temel alan bir hesaplama mantığına sahip analitik bir teknik olarak tanımlamaktadır.

Faktör analizi p değişkenli bir olayda (p boyutlu uzay) birbirleri ile ilişkili değişkenleri bir araya getirerek az sayıda yeni (ortak) ortak ilişkisiz değişken bulmayı amaçlar. Özetle faktör analizine ortak boyutlar saptanarak boyut indirgeme ve bağımlılık yapısının yok edilmesi yöntemidir denilebilir. (Tavşancıl, 2002; s.46).

FA özellikle sosyal bilimler, eğitim bilimleri, tıp, psikoloji ve sosyoloji gibi alanlarda, birimlerin çok sayıdaki birbirleriyle ilişkili özellikleri arasından birlikte ele alınabilen, birbirleriyle ilişkisiz fakat bir oluşumu açıklamakta yararlanılabilecek olanlarını bir araya toplayarak yeni bir isimle faktör olarak tanımlamayı sağlayan, yaygın kullanımı olan bir alandır. (Özdamar, 2002).

Sosyal bilimlerde özellikle duyuşsal bir özelliği, kişilik ve gelişim gibi pek çok özellikleri ölçmek amacıyla geliştirilen araçların yapı geçerliği faktör analizi kullanılarak incelenmektedir.

Psikometride, FA özellikle ölçek geliştirme çalışmalarında yapı geçerliliğini test etmek amacıyla kullanılmaktadır. Araştırmacılar, bir ölçme aracı geliştirmek amacıyla

çalışmalarını planlarken aracın ölçtüğü özelliğin yapısına ilişkin deneysel kanıt elde edilip edilemeyeceği, maddelerin belli bir yapı altında tanımlanıp tanımlanmadığı, yapıların birbirleriyle olan korelasyonlarının nasıl bir örüntü ortaya koyacağı gibi pek çok soruya sahiptirler.

Temelde FA, faktör olarak adlandırılan yapıların, bir ölçek altında bir arada nasıl işlediği hakkında araştırmacıya bilgi verir. Bu anlamda FA, araştırmacıya ölçme aracının faktöriyel geçerliliğini ortaya koyma fırsatını sağlar. FA, sadece bilişsel yetenekleri ölçme amacıyla geliştirilmiş için değil, psikoloji ve eğitimin diğer alanlarında geliştirilen testler için de yaygın olarak kullanılır. (Çokluk ve diğerleri 2010; s.188).

FA genel bir sınıflandırma ile açıklayıcı faktör analizi (AFA) (exploratory factor analysis) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) (confirmatory factor analysis) olarak ikiye ayrılabilir. (Çokluk ve diğerleri 2010; s.176).

Green, Salkind ve Akey (1997)'e göre AFA, değişken azaltma ve ortaya çıkan faktörleri isimlendirmenin ötesinde, faktör analizi sonucunda ortaya çıkan faktörlerin, davranışın anlaşılmasına yardımcı olan kuramın yapıları (gözlenemeyen gizil / örtük değişkenler) ile benzer olup olmadığını ortaya koyar. Diğer bir ifadeyle faktör analizi sonucunda, belli bir faktör altında toplanan göstergelerin, kuramsal yapının göstergeleri olup olmadığına ilişkin bir sorgulama yapılır. (Akt. Çokluk ve diğerleri, 2010)

AFA, değişkenler arasındaki ilişkilerden hareketle faktör bulmaya yönelik bir işlem iken; DFA' da ise değişkenler arasındaki ilişkiye dair daha önce saptanan bir hipotezin ya da kuramın test edilmesi söz konusudur. DFA, bir ölçme aracının gizil yapısını incelemek için ölçek geliştirme süreci boyunca kullanılmaktadır. DFA, faktör modelinin değerlendirilmesi ve tanımlamasının gerçekleştirilebilmesi için güçlü bir deneysel veya kavramsal bir alt yapıya ihtiyaç duymaktadır. DFA, klasik faktör analizi çalışmalarından sonra uygulanan bir yöntemdir. Bu tür çalışmalarda araştırmacılar, AFA çalışmasıyla belirlemiş oldukları faktör yapılarını DFA' ya tabi tutmaktadırlar. Ölçek geliştirme sürecinin ilk aşamalarında son derece etkilidir. Araştırmacı, geliştirmeye çalıştığı bir ölçeğin ilk uygulamalar sonucunda elde ettiği sonuçlara bakarak temel olarak nerelerde sorun olduğunu ve ölçmeye çalıştığı değişken için hazırlamış olduğu araçta ne tür bir değişiklik yaparak problemin halledilebileceğini rahatlıkla kavrayabilmektedir. (Şimşek, 2007: s.4-5; Büyüköztürk, 2009: s.119-123; Yılmaz ve Çelik, 2009: s.53)

DFA bir tür hipotez testidir. Araştırmacı bu yaklaşımda, kuramsal bilgilere dayalı olarak belirlediği gözlenen değişkenlerin gizil değişkenlerle ve gizil değişkenlerin de kendi aralarında birbiri ile ilişkili olduğunu kanıtlamaya çalışır. Duruma göre, faktörlerin kendi aralarındaki ilişkiler, nedensel ilişkilere dayanıyor olabilir. Bu analizde ilişkilerle ilgili tüm varsayımlar, önceki araştırma sonuçlarına ya da kuramsal bilgilere dayalı olarak belirlenir. Araştırmacı, kurama dayalı olarak geliştirdiği modelin doğrulanıp doğrulanmadığını ya da beklenen modelle gözlenen modelin ne ölçüde uyum gösterdiğini belirlemeye çalışır. Bu açıdan DFA, kuramsal bilginin sınanması ve / veya doğrulanması amacıyla kullanılır. Doğrulayıcı Faktör Analizinde gözlenen değişkenler, belirli faktörlere önceden atanmışlar ya da sabitlenmişlerdir. Araştırmacı, kurama dayalı olarak, tanımladığı faktörler arasında ilişki bulunduğunu ya da bazı faktörlerin ilişkisiz olduğunu analiz öncesinde öngörebilir. (Çokluk ve diğerleri, 2010 s.276).

DFA önceden seçilen faktör modelinin veriye uyumunun sağlanıp sağlanmadığını değerlendirmek için kullanılan en etkili analizdir ve bu açıdan AFA'dan ciddi bir biçimde ayrılır. DFA'yı ölçme araçlarının geliştirilmesi, düzenlenmesi ve yeniden gözden geçirilmesi çalışmalarında çok kullanışlıdır.

Kullanılan bir testte geçerlik türlerinin hangisinin aranacağı, test puanlarının kullanım amacına göre değişecektir. Ancak hangi geçerlik türüne bakılacak olursa olsun bir testin yapı geçerliği sağlanmadığı müddetçe diğer geçerlik türlerinin sağlanması testi kullanmak için yeterli olmayabilir. Bu nedenle, yapı geçerliği diğer geçerlik türlerine oranla daha büyük önem taşımaktadır ve bir ölçme aracında aranan en temel geçerlik türlerinden biridir.

Sonuç olarak milyonlarca öğrencimizin geleceklerini ve meslek yaşantılarını belirlemede en önemli aşama olan SBS' nin de yapısal özelliklerinin belirlenmesi ve eğitim sistemimize katkı sağlaması açısından bu tip araştırmalar önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, 2010 yılı ilköğretim 6, 7, ve 8'inci sınıflara uygulanmış SBS Fransızca alt testinin yapı geçerliğinin belirlenmesi hedeflenmiştir ve Fransızca alt testiyle ölçülen bilişsel süreçler isimlendirilecektir. Ayrıca bu çalışma sonuçlarının da ortaöğretime geçiş sisteminin gelişmesine katkı sağlayacağı umut edilmektedir.

1.3. Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, ilköğretim altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerine 2010 yılında uygulanan SBS Yabancı dil Fransızca alt testlerinin faktör yapıları ile bu yapılara ait betimsel istatistiklerin ve güvenilirliklerin belirlenmesidir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Altıncı Sınıflara Uygulanan 2010 SBS Fransızca alt testinin;
 - a) AFA sonucunda faktör yapıları nasıldır?
 - b) DFA sonucunda model ve veri uyumunun sağlanıp sağlanmadığı
 - c) Elde edilen faktör yapıları için puanların betimsel istatistikleri ile KR 20 güvenilirlik katsayıları nelerdir?
2. Yedinci Sınıflara Uygulanan 2010 SBS Fransızca alt testinin;
 - a) AFA sonucunda faktör yapıları nasıldır?
 - b) DFA sonucunda model ve veri uyumunun sağlanıp sağlanmadığı
 - c) Elde edilen faktör yapıları için puanların betimsel istatistikleri ile KR 20 güvenilirlik katsayıları nelerdir?
3. Sekizinci Sınıflara Uygulanan 2010 SBS Fransızca alt testinin;
 - a) AFA sonucunda faktör yapıları nasıldır?
 - b) DFA sonucunda model ve veri uyumunun sağlanıp sağlanmadığı
 - c) Elde edilen faktör yapıları için puanların betimsel istatistikleri ile KR 20 güvenilirlik katsayıları nelerdir?

1.4. Önem

Öğrenci yaşamındaki dönüm noktalarından biri de şüphesiz ki sınavlardır. SBS de bu sınavlardan birisidir. Ülkemizde bu sınav, öğrencilerin iyi bir liseye girmelerinin ön koşuludur. Dolayısıyla SBS öğrencilerin geleceklerini ve yaşam biçimlerini önemli oranda etkilemektedir. Toplum hayatına bu kadar etki eden bir sınavın titizlikle hazırlanarak sorulan soruların analizinin ve değerlendirilmesinin yapılması ayrı bir önem teşkil etmektedir.

Ayrıca, bu çalışma SBS’ de yer alan testlerin ölçmeye çalıştığı bilişsel süreçleri ne derece ölçtüğünü göstermesi bakımından önemli bir katkı sağlayacak ve testin yapı geçerliğiyle ilgili de önemli bilgiler verecektir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2010 yılında 6, 7 ve 8’inci sınıflara uygulanmış olan Türkçe, matematik, fen ve teknoloji, sosyal bilimler ve yabancı dil İngilizce, Fransızca, Almanca ve İtalyanca SBS alt testlerinden sadece Fransızca alt testi ile sınırlıdır.

1.6. Varsayımlar

1- 2010 yılı SBS 6,7 ve 8. sınıf Fransızca alt testleri, MEB Fransızca programı 6-7-8 programının kazanımlarına uygun olarak hazırlanmaktadır.

2- 2010 yılı SBS 6,7 ve 8. sınıf Fransızca alt testleri, MEB tarafından hazırlanan Je voyage en français 6, Je voyage en français 7 ve Je voyage en français 8 ders kitaplarının içeriklerine uygun olarak hazırlanmaktadır.

3- Bu çalışmada kullanılan Açıklayıcı Faktör Analizi, 2010 yılı SBS 6,7 ve 8. sınıf Fransızca alt testlerinin yapı geçerliğini ortaya çıkaracaktır.

1.7. Tanımlar

Seviye Belirleme Sınavı: İlköğretim kurumlarının 6, 7 ve 8. sınıflarında; görsel sanatlar, teknoloji ve tasarım, müzik, beden eğitimi, rehberlik/sosyal Etkinlikler dersleri dışındaki zorunlu derslerin öğretim programlarından ders yılı sonunda yapılan merkezî sınav.

Ortaöğretime Geçiş Sistemi: İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin yıllara yayılan seviye ve performans ölçümüyle alacakları puanlara göre ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmelerini esas alan Seviye Belirleme Sınavı (SBS) ile yılsonu başarı puanı (YBP) olmak üzere bu iki ana unsura dayanan öğrenci odaklı yeni bir sistemdir.

Yılsonu Başarı Puanı: Derslerin ağırlıklı yılsonu puanları toplamının, o derslere ait haftalık ders saatleri toplamına bölümü ile elde edilen puanı türü.

Faktör Analizi: Bir ölçekteki maddelerin bir birini dışta tutan daha az sayıda gruplara-faktörlere ayrılıp ayrılmadığını görmek üzere, yani madde indirgeme amacıyla kullanılan bir analiz türüdür.

Açımlayıcı Faktör Analizi: Faktör analizi, sosyal bilimlerde ölçek geliştirme ya da uyarılma çalışmalarında ve bir ölçeğin farklı bir amaç ya da farklı bir örneklem için kullanıldığı araştırmalarda, yapı geçerliğine ilişkin kanıt elde etmek amacıyla en sık kullanılan tekniktir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi: Gizil değişkenler ile ilgili kuramların test edilmesine dayanan ve ileri düzey araştırmalarda kullanılan oldukça gelişmiş bir tekniktir.

Ortaöğretime Yerleştirme Puanı: İlköğretim kurumlarının 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri için her yıl hesaplanan sınıf puanlarının, belirlenen oranlarda toplamı ile elde edilen ve adayların tercihlerine göre yerleştirme işlemlerinde dikkate alınacak olan puan türü.

Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme Sınavı: Orta öğretime geçiş sisteminden önce sadece İlköğretim 8.Sınıf öğrencilerinin katıldığı, Mili Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl haziran ayında yapılan liselere giriş sınavıdır.

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmanın kavramsal çerçevesine, çalışmamıza kaynak teşkil eden sınavlar ile ilgili yapılmış ulusal ve uluslararası araştırmalara, ilköğretim Fransızca dersi 6,7 ve 8. sınıflar öğretim programına ve bu programa uygun hazırlanan “Je voyage en français 6,7,8” ders kitaplarına da yer verilmiştir.

2008 yılında Ortaöğretime geçiş sisteminin değiştirilmesiyle SBS sınavı ilk kez 6 ve 7. sınıflarda uygulanmaya başlandı. Bu sınavların önemli bir özelliği soruların o ders programında belirtilen kazanımlara yönelik ve soru sayılarının da öğrencilerin haftalık gördüğü ders saatlerine göre belirlenmiş olmasıdır. Ayrıca bu sınavlarda yabancı dil alt testlerinin de bulunmasına karar verilmiş ve buna göre 6. sınıf Fransızca alt testinden 13, 7. Sınıf Fransızca alt testinden 15 ve 8. Sınıf Fransızca alt testinden de 17 soru sorulması planlanmıştır. Fransızca alt testlerinin hazırlanmasında Talim Terbiye Kurulu'nun 06.08.1991 tarih ve 121 sayılı Kararı ile kabul edilen ve ilköğretim okulu 6, 7 ve 8. sınıflarda uygulanmakta olan Fransızca Dersi Öğretim Programı (6-7-8. Sınıf) esas alınmış olup sorular bu program kapsamında hazırlanmaya başlanmıştır. Fransızca dersi Öğretim Programında, “ilköğretimin ilk üç sınıfı için mantıklı ve birbirleriyle bağdaşan bölümlerden meydana gelen planlı bir öğretim yolu ortaya konulmaktadır” (Milli Eğitim Bakanlığı, İlköğretim Genel Müdürlüğü, [MEB, İÖGM] 2000) ifadesinden program içeriğinin sarmal yaklaşıma göre yapılandırıldığı sonucu çıkarılabilir. Sarmal yaklaşım program geliştirmede içeriklerin düzenlenmesi aşamasında kullanılan yaklaşımlardan birisi olup, yeni öğrenilenlerin ön öğrenmeler üzerine inşa edilmesi temeline dayanmaktadır. (Sönmez, 2009)

Sarmal yapıda içerik doğrusal bir sıra izlemez. Daha önce öğrenilmiş olan bazı konular, gerektiğinde tekrar edilebilir. Bu tekrarlar, tercihen konuyu sadece hatırlatmaktan çok kapsamını da genişletmelidir. İçeriği bu tip yaklaşımla hazırlanmış programlar daha esneklerdir. Ancak öğrenilecek konular ve öğrenme süresi kontrollüdür.

Konuların yeri ve zamanı geldikçe tekrar tekrar öğretilmesi söz konusu olduğundan bu düzenlemeden yararlanır. Her konunun kendi içindeki konuları arasında da bir ardışıklık söz konusudur. Özellikle dil öğretim programlarının içeriğini düzenlemede bu yaklaşımdan yararlanılmaktadır. (Demirel, 2010. S.143)

Demirel (2010)'in de söylediği gibi yabancı dil programlarının içerik düzenlenmesinde sıklıkla sarmal yaklaşımdan yararlanır. Sarmal yapıya uygun hazırlanan bu programın amacı yabancı dil öğretiminde esas olan dört temel beceriyi (Dinleme-Konuşma-Okuma ve Yazma) öğrenciye kazandırmaktır. Bu temel becerileri kazandırırken de program dili öncelikli bir iletişim aracı olarak ele almıştır. Bu sebeple Fransızca İlköğretim Programına dayalı ders araç ve gereçlerinin konuşan kişiye bu beceriyi kazandıracak nitelikte olması gerektiği ve iletişime dayalı dil öğrenme sürecinde değerli bir öge olan öğrencinin kişisel tecrübelerinin de kullanılması gerekliliği programda belirtilmiştir. Aynı zamanda öğrenim hedefleri olarak ta öğrenci tarafından kavranabilecek, öğrencinin başarı durumunu gösteren farklı öğrenme hedefleri seviyesine uygun beceriler kazandırabilecek şekilde sınırlandırılmıştır.

Öğrenciye kazandırılması hedeflenen davranışlar ise “bilmek, muktedir olmak, anlamak, değerlendirmek” gibi sıralama tasvirlerle daha açık bir şekilde belirlenmiştir. Aynı zamanda programda Fransızca ve Türkçe'nin farklı dil ailelerine mensup olması sebebiyle, öğrencilerin Fransızca öğrenirken özel öğrenme güçlükleriyle karşılaşabilecekleri hususuna da dikkat çekilmiştir.

Her öğretim programında olduğu gibi Fransızca öğretimi programları, kendi içinde genel ve özel amaçlardan oluşmaktadır. Bu amaçlar, süreç sonunda öğrencilerin sergileyeceği davranışları gösterir.

İletişimsel yaklaşım metoduyla yabancı dil öğretiminde öğretmen sürekli konuşan, soru soran, devamlı hata düzelteren direktif veren kişilikten uzak, daha hoşgörülü, gözlemci ve kılavuz rolündedir. Öğretimin merkezini teşkil eden öğrenci, her türlü çalışmanın içinde, aktif, yaratıcı ve kendine güvenen bir kişilik kazanmalıdır. (Milli Eğitim Bakanlığı, İlköğretim Genel Müdürlüğü, [MEB, İÖGM] 2000)

Programda öğrenciye kazandırılmak istenen davranışlar yani iletişimin dört temel becerisi öğrenim süreci boyunca kazandırılması esas alınmıştır. Ders içeriklerinin ise 6. sınıfta daha çok sözlü çalışmalara ağırlık verilmesi, (Aşağı yukarı zamanın %70'lik bölümü sözlü, geri kalan %30'luk kısmı da yazılı çalışmalara ayrılmalıdır) 7. sınıfta ise sözlü çalışma

oranlarının biraz daha düşürülmesi ve 8. sınıfta sözlü ve yazılı anlatım çalışmalarının eşitlenmesi uygun bulunmuştur. Aynı zamanda programda gramerin bir amaç olarak değil bir araç olarak kullanılması gerektiği belirtilmiş ve öğrencilere anlamlarını hiç bilmedikleri kelimeleri mekanik bir biçimde tekrarlatmak yerine, verilen bir yapının veya bir durumun içerisinden o kelimenin anlamını çıkarılmaları beklenmiştir.

Programında öğrencilerin değerlendirilmesi iki boyutta ele alınmıştır. Bunlardan birincisi yetiştirmeye yönelik değerlendirme (Formatif değerlendirme) ikincisi ise başarıyı ölçmeye yönelik de değildir. (Sertifkatif değerlendirme). Bu iki değerlendirme biçiminde de öğrencilerin anlama, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin ayrı ayrı yada entegre bir biçimde ölçülmesi esas alınmıştır.

Dört temel dayanak (Amaç, Muhteva, Öğrenme-Öğretme Süreçleri, Ölçme-Değerlendirme) üzerinde oluşturulmuş Fransızca programının, 6. Sınıflar için je voyage en français 6, 7. Sınıflar için je voyage en français 7 ve 8. Sınıflar içinde je voyage en français 8 ders kitapları da aynı düzende hazırlanmıştır.

İkinci kademe Fransızca öğretimi materyali Je Voyage En Français, İletişimci yönetime göre hazırlanmıştır. İletişimci yöntemi temel alan öğretim programı, öğrenciler arası konuşma ve anlama becerilerinin geliştirilmesine ağırlık vermiştir. Programda ve kitaplarda amaçlanan düzey, öğrencilerin isteklerini yabancı dilde belirtebilmeleri, duygularını ve ruh hallerini ifade edebilmeleri, çevresiyle iyi ilişkiler kurabilmeleri ve bilgi alışverişinde bulunabilmeleridir. İkinci kademe sınıflarında özel amaçlar öğrencilerin konuşma becerilerine ağırlık vererek, kendilerini ifade edebilmelerine imkân sağlayacak biçimdedir. (Kuşçu,2011)

Dört temel dil becerisi Je voyage en français ders kitaplarında sözlü iletişimde, "konuşma-dinleme", dinlediğini "anlama" becerileri; yazılı iletişimde "yazma-okuma" olarak sıralanmıştır. İletişimci yönetime göre yazılan ilköğretim Fransızca öğretim materyalleri öğrencilerin konuşma, dinleme, anlama, okuma ve yazma becerilerini en etkili şekilde kazanmalarına olanak veren bir biçimde yazılmıştır. Ayrıca ders kitaplarının içeriklerinde bu dört temel beceriyi geliştirmeye yönelik etkinliklere de yer verilmiştir.

Yabancı dile ait ses yapılarının, vurgulama ve tonlamaların, öğrenciler tarafından etkili bir biçimde öğrenilmesi, dinleme etkinlikleriyle kazandırılır. Dinleme etkinliklerinde amaç, yabancı dildeki seslerin tanınması, vurgulanma biçimleri ve tonlamaların öğrenciye kavratılmasıdır. Ayrıca konuşabilmek, içinde etkili bir dinlemenin var olması

gerekmektedir. İlköğretim 6,7 ve 8 Fransızca ders kitaplarında bu etkinliklere detaylı bir biçimde yer verilmiştir.

Yabancı dil öğrenme sürecinde öğrencilere kazandırılmak istenen ikinci beceri ise okuma becerisidir. Okuma etkinliklerinde amaç öğrencinin okuduğu cümlenin ya da metnin içeriğini anlamaktır. İlköğretim Fransızca ders kitaplarında öğrencilerin okuma ve okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek amaçlı metinler, karşılıklı konuşmalar, mektuplar, afişler, makaleler vb. materyallere oldukça fazla yer verilmiş ve öğrencinin okuma ve okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesi sağlanmıştır.

Yabancı dil öğretiminde önemi oldukça fazla olan üçüncü beceri ise konuşma becerisidir. Konuşmada amaç öğrencilerin öğrendikleri yabancı dili anlaşılır bir biçimde konuşmasıdır. Je voyage en français 6,7 ve 8. sınıf ders kitaplarında da ikili, grupta konuşma, soru cevap gibi etkinlikler kullanılarak öğrencilerin bu beceriyi etkili bir biçimde kazanmalarını sağlanmıştır.

Yabancı dil öğretiminde öğrenciye kazandırılması hedeflenen dört dil becerisinden sonuncusu ise yazma becerisidir. Yazma becerisi ile ders sürecinde hedeflere hızlı ve etkili olarak ulaşmak amacıyla hedef dilin yapısının kavranması, cümle kalıplarının öğrenilmesi ve sözcük dağarcığının harekete geçirilmesi amaçlanmaktadır. (Kuşçu, 2011). Je voyage en français kitap serisinde ise bu etkinlikler hikâyeler, mektuplar, kartlar, e-posta, faks veya telgraf yazma, öz geçmiş yazma, form doldurma, ödev yapma, alıştırma yapma, not alma gibi etkinliklerle öğrencilere kazandırılmaya çalışılmıştır.

İlköğretim Fransızca Öğretim programında da belirttiği gibi öğrenciye kazandırılmak istenen bu dört temel dil becerisinin ayrı ayrı veya bütünleşmiş bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Yani öğrencilerin kazanmış oldukları dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin değerlendirilmesi ayrı etkinliklerle yapılabilir ya da bir etkinlik içerisinde hem okuma hem konuşma hem yazma hem de dinleme becerilerinin yoklanması yapılabilir. Je voyage en français cahier d'exercices kitap serilerinde de öğrencilerin bu becerileri kazanıp kazanmadığının değerlendirilmesi yapılmıştır.

Demirel (2010) e göre yabancı dil öğretiminde kullanılan ölçme teknikleri yazılı ve sözlü sınav olmak üzere ikiye ayrılır. Yazılı sınav ise kendi arasında çeviri, dikte, yazılı anlatım, kısa cevaplı ve çoktan seçmeli olarak gruplandırılmıştır.

Ülkemizde gerek MEB gerekse OSYM tarafından yapılan tüm sınavlar çoktan seçmeli soru formatında yapılmaktadır. Yabancı dil öğretiminde de yazılı sınavlardan en çok

kullanılan kısa cevaplı ve çoktan seçmeli sorulardır. (Demirel, 1979) MEB tarafından yapılan SBS’de de ölçme aracı olarak çoktan seçmeli testler kullanılmaktadır.

Yabancı dilde çoktan seçmeli test hazırlamak diğer sınav türlerine göre daha teknik bilgileri içermektedir. Bu nedenle öncelikle bir test hazırlamada izlenen aşamalar üzerinde durmakta yarar görülmektedir.

Bir test hazırlamada izlenen aşamalar;

1. Testin amacı
2. Belirtke tablosu
 - a. Davranışlar
 - b. Ünitenin Alt Bölümleri
3. Soru tipi, sayısı ve süre
4. Test maddesi yazma ya da seçme
5. Ön deneme ve madde analizi
 - a. Teste son şeklini verme
 - b. Çoğaltma
6. Uygulama
7. Puanlama ve Değerlendirme
8. Madde analizi ve test geliştirme
9. Kodlama ve soru bankası oluşturma (Demirel,2010)

Yukarıda Demirel(2010)’in belirttiği gibi çoktan seçmeli test hazırlığı önce bir planlamayla başlar ve bu planda öncelikle testin amacı belirtilir. Daha sonra sırasıyla diğer aşamalara geçilir. Belirtke tablosunda öğrencilerin kazandıkları davranışlar belirlenir ve hangi davranışların hangi bilişsel düzeyde (Bloom taksonomisi) ölçüleceği belirtilir.

Soru tipi sayısı ve süre o dersin içeriklerine, öğrencinin durumuna ve haftalık ders saatine göre belirlenir. SBS sınavında da yabancı dil testinden 6. Sınıf öğrencilerine 13, 7. Sınıf öğrencilerine 15, 8. Sınıf öğrencilerine ise 18 adet çoktan seçmeli test maddesi uygulanmaktadır. Testin genelinde ise tüm dersler dahil toplam 100 adet çoktan seçmeli test maddesi uygulanmaktadır. SBS sınavı için öğrencilere verilen toplam cevaplama süresi de 120 dakikadır.

Test maddesi yazma ve seçme işi oldukça emek isteyen bir süreçtir. Test maddesi yazım aşamasında özellikle madde kökü ve çeldiricilerin yazılabilmesi için bu konudaki temel ilke ve yöntemlerin bilinmesi esastır. Yazılan her test maddesinin sadece bir davranışı yoklaması esas olup, sınavda uygulanacak soru sayısının en az üç katı soru üretilmesi gerekmektedir.

Test yazım aşaması bitirildikten sonra yazılan testler ön denemeye tabi tutulur. Bu denemeler küçük gruplara uygulanabilir ya da asıl testin içerisinde değerlendirmeye tabi tutulmadan denemeleri yapılabilir. Ancak ülkemizde yapılan merkezi sınavlarda kullanılan çoktan seçmeli test maddelerinin hiçbirisi denemeye tabi tutulmamaktadır. Hazırlanan test öğrenciye yazıldığı şekliyle uygulanır. Bir testin ön denemesinin yapılması ve yapılan teste uygulanan analizler sonucunda o test maddesi yeniden düzenlenip tekrar öğrencilere uygulanabilir hale getirilir. Böylece de o testin geçerlik ve güvenilirliği artırılmış olur.

Ön deneme ve test analizinden sonra öğrencilere uygulanacak maddeler belirtke tablosuna göre seçilir ve bir düzen halinde öğrenciye sunulur. “Test maddelerinin sıralanması ile ilgili genellikle kabul gören görüş, testin çok kolay bir madde ile başlaması şeklindedir. (Karip ve diğerleri:2007. S.247) Öğrenciler testin başında çok zorlanacakları bir soruyla karşılaştıklarında moral ve motivasyon açısından olumsuz etkileneceklerdir. Aynı zamanda başlangıçta zor soru ile başlanması öğrencilerin diğer soruları cevaplayamamasına da neden olabilecektir.

Sınav sonucunda puanlama ve değerlendirmenin nasıl olacağı da önceden öğrencilere duyurulması gerekir. SBS sınavında öğrencilerin sınavda aldıkları puanlar ile okul bitirme puanları beraber değerlendirilerek tüm soruları doğru yapan ve okul puanı da yüksek olan bir öğrencinin alacağı puan 500 olarak belirlenmiştir. Ayrıca dört yanlış cevapta bir doğru cevabı götürmektedir.

Uygulamanın yapıldığı asıl sınavdan sonra madde analizleri yapılarak işleyen ya da işlemeyen maddeler ve çeldiriciler tespit edilip o sorular yeniden revize edilerek soru bankasına aktarılabilir ve daha sonra yapılacak sınavlarda kullanılabilir. Ancak ülkemizde yapılan merkezi sınavlardan sonra sorular yayımlandığı için bu soruların tekrar kullanılması söz konusu olamamaktadır.

SBS’de de öğrencilerin yabancı dil becerileri ölçülürken çoktan seçmeli maddelerden yararlanılır. Ancak dünyada özellikle Avrupa ülkelerinde yabancı dil becerilerinin ölçülmesi farklı sınav türleriyle yapılmaktadır. Ülkemizde de öğrencilerin dört temel dil

becerilerinden hangileri kazanıp kazanmadıkları ancak bu tip sınavlarla tespit edilebilir. SBS sınavında da çoktan seçmeli soru türlerinin kullanılması öğrencinin sadece okuduğunu anlama becerisini ölçmektedir. Konuşma, yazma ve dinleme becerilerinin yoklanması ve değerlendirilmesi bu tür sınavlarla mümkün olamamaktadır.

2.1. Türkiye’de Yapılmış Araştırmalar

Bu bölümde öncelikle ülkemizde bu alanda yapılan çalışmalara ve bu çalışmalar sayesinde ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir.

Duran (1998), “Anadolu Liseleri Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (ALÖSY)’nda ölçülen özelliklere ilişkin bir araştırma” bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Anadolu liseleri öğrenci seçme ve yerleştirme sınavında (ALÖSY-96) uygulan alt testlerin yapı geçerlikleri araştırılmış ve cinsiyet değişkenine göre bu alt testlerin ortalama güçlük ve geçerlik düzeylerinin karşılaştırılmıştır.

Araştırma örneklemini 1996 yılında Anadolu liseleri sınavına giren ve sınavı geçerli sayılan 315.100 öğrenciden random örnekleme yoluyla seçilmiş toplam 5017 ilkököl beşinci sınıf düzeyindeki öğrencileri kapsamaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturan 5017 öğrencinin 2324 'ü kız ve 2681 'i erkek öğrenciden oluşturmaktadır. ALÖSY-96 sınavının yapı geçerliğini araştırmak için bu alt testlere ayrı ayrı, iki ve üç alt testin birleşiminden oluşan birleşik örneklemlerine temel bileşenler faktör analizi uygulamıştır. Döndürme metodu olarak varimax dik döndürme kullanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, Türkçe ve matematik alt testleri örneklemini iki, sosyal bilgiler ve fen bilgisi ise bir faktörle açıklamıştır. Türkçe alt testi örnekleminde birinci boyut okuduğunu anlama becerisi, ikinci boyut alan bilgisiyle, matematik alt testinde birinci boyut alan bilgisi, ikinci boyut matematiksel akıl yürütmeye uyumlu değişkenler olarak tanımlanmıştır. Sosyal bilgiler alt testi örneklemini açıklayan boyutun alan bilgisiyle, fen bilgisi alt testi örneklemini açıklayan boyutun ise okuduğunu anlama becerisiyle uyumlu olduğu görülmüştür.

Bu bulgulara dayanarak ALÖSY-96 sınavının daha çok okuduğunu anlama becerisini ölçtüğü belirlenmiştir. ALÖSY-96 alt testlerinin cinsiyet değişkenine göre ortalama madde güçlük ve madde geçerlik düzeyinin karşılaştırılmasında ALÖSY-96 örnekleminde gruplar arasında 0.05 düzeyinde manidar bir fark bulunamamıştır.

Aslan (2000) “1998 yılı Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının Yapısal Geçerliliği”. Bu çalışmada 1998 Yılı Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'nın yapısal geçerliğini ve cinsiyetler arası çapraz geçerliğini, testin bütünü ve alt testleri de ayrı ayrı ele alınarak, faktör analizi yaparak araştırmıştır. Örneklem olarak, on şehirden seçilen 3034 erkek ve 2558 kız öğrenci kullanılmıştır. 1998 Yılı Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'nın ve alt testlerinin faktör yapılarını tespit etmek amacıyla Temel Bileşen Faktör Etkileşimi kullanılmıştır. Bulgular, 1998 Yılı Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'nın testin bütünü ve alt testler incelendiğinde geçerli bir ölçüm aracı olduğunu ortaya koymuştur. Yine testin bütünü ve alt testler dikkate alındığında, cinsiyetler arasında faktör yapıları açısından fark bulunmadığı görülmüştür. Bu bulgular, 1998 Yılı Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'nın çapraz geçerliğini destekler niteliktedir.

Berberoğlu, Kaptan ve Kutlu (2002), Türkiye Geneline Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersindeki Üst Düzey Zihinsel Becerilerinin İncelenmesi”. Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı, Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı sonuçları kullanılarak fen bilgisi ile ilgili zihinsel süreçlerin neler olduğu belirlenmiş ve Türkçe ve matematik alt testlerindeki boyutların fen bilgisinde belirlenen boyutlarla ilişkisi kurulmuştur.

Temel bileşenler faktör çözümlemesinde Türkçe, matematik ve fen bilgisi alt testlerinde üç boyutun olduğu görülmüştür. Genel olarak fen bilgisi alt boyutları problem çözme, bilimsel yöntem süreci ve biyoloji olarak tanımlanmış, özellikle Türkçe alt testlerindeki başarının, fen bilgisi alt testlerindeki başarıyı en az matematik kadar yordadığı gözlenmiştir.

Kutlu ve Karakaya (2007), Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında Kullanılan Testlerin Faktör Yapılarının Belirlenmesine İlişkin Bir Araştırma” Bu araştırmada, Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının (OKS) faktör yapılarını belirleyerek, ölçmeye çalıştığı zihinsel becerileri belirlenmiştir. Bunun için öğrencilerin OKS’ deki ham puanları kullanılmıştır. Faktör analizi için 2000 ve 2001 yıllarına ait veriler MEB-EĞİTEK Ölçme ve Değerlendirme Daire Başkanlığı’ndan alınmıştır. Her yıl için, Türkiye genelinde sınavı kazananlar arasından rastlantısal olarak 5,000 kişinin verileri kullanılarak OKS’ nin faktör yapıları belirlenmiştir. Faktör analizi

sonucunda elde edilen faktörlerin, ölçtüğü zihinsel becerileri belirlemek için ölçme ve değerlendirme uzmanları ile alan uzmanlarının görüşleri alınarak isimlendirme yapılmıştır. Sonuç olarak OKS 'nin beş faktörden oluştuğu, bu faktörlerinde toplam varyansın yaklaşık %60'ını açıkladığı görülmüştür.

Süslü (2008) “TIMSS matematik alt testinin Türkiye evreninde yapı geçerliliğinin incelenmesi ve matematik başarısının kestirilmesi” Bu çalışmada, TIMSS-R matematik alt testinin Türkiye evreni için yapı geçerliliğinin incelenmiş ve matematik başarısı kestirilmiştir. Bu amaçla, Türkiye evreni için çoktan seçmeli maddelerden oluşan matematik başarı testinin ölçek yapısının nasıl olduğu belirlenmeye çalışılmış ayrıca hem belirlenen yapının hem de TIMSS - R matematik alt testinin özgün yapısının doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulanıp doğrulanmadığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Matematiğin önemi, sınıf içi öğretmen merkezli etkinlikler, sınıf içi öğrenci merkezli etkinlikler gibi değişkenler TIMSS - R matematik alt testinin özgün yapısını oluşturan; bilgi düzeyinde işlem dizisini yapabilme, sıradan işlem dizisini yapabilme, karmaşık işlem dizisini yapabilme, inceleme ve problem çözebilme başarı puanlarının anlamlı birer yordayıcısı olup olmaması açısından değerlendirilmiştir. Çalışmanın örneklemini 2004 8.sınıf Türk öğrencisi oluşturmaktadır.

Bu çalışmada TIMSS - R matematik alt testi Türkiye verileri, Açıklayıcı Faktör Analizi, Doğrulayıcı Faktör Analizi ve Stepwise Çoklu Regresyon Analizi yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir.

Bu çalışma sonucunda, Türkiye evreni için açıklayıcı faktör analizi ile belirlenen yapının doğrulayıcı faktör analizi sonucunda doğrulanmadığı saptanmıştır. Model doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulanmıştır. Dolayısıyla testin yapı geçerliği TIMSS-R Türkiye evrenini oluşturan öğrenciler için sağlanmıştır. Ayrıca Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi sonucunda, TIMSS – R matematik alt testi toplam başarı puanının en önemli yordayıcısı matematikte başarılı olmaya seçilen liseye veya üniversiteye girebilmek için ihtiyaç duyma durumuna “kesinlikle katılmak” olduğu saptanmıştır.

Anıl, Güzeller, Çokluk ve Şekercioğlu (2010), “2008-SBS’ de 7. Sınıf matematik alt testinin geçerliği ve güvenilirliğinin belirlenmesi” bu çalışmayla 2008 SBS matematik alt testinin psikometrik özellikleri çalışılmıştır. Geçerlik çalışması kapsamında AFA ve DFA

ile yapı geçerliği incelenmiş; güvenilirlik çalışması kapsamında ise, iç tutarlılık (KR 20) güvenilirliği ve iki yarı güvenilirliği (testi yarılama) hesaplanmıştır. Temel bileşenler analizi faktörleştirme tekniği ve tetrakorik korelasyon matrisine dayalı olarak gerçekleştirilen AFA sonucunda 18 maddeden 12'sinin tek bir faktör altında çalıştığı gözlenmiştir. DFA sonucu elde edilen uyum iyiliği indeksleri ise, model-veri uyumunun yüksek olduğunu göstermiştir. KR 20 güvenilirlik katsayısı 0.72; testinin birinci yarısına ilişkin güvenilirlik katsayısı 0.56, ikinci yarıya ilişkin güvenilirlik katsayısı 0.56 olarak bulunmuştur.

Kutlu ve Otmanbölük (2005), “Ortaöğretim kurumları öğrenci seçme ve yerleştirme sınavındaki Fen bilimleri testi sorularına ait psikometrik özelliklerin incelenmesi” Bu çalışmada, Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında (OKS) kullanılan Fen Bilimleri testlerinde yer alan sorulara ait psikometrik özelliklerin nasıl olduğu araştırılmıştır. Bunun için öncelikle test soruları, alan uzmanları tarafından değerlendirilerek OKS sorularıyla ölçülmek istenen bilişsel süreçler belirlenmiştir. Daha sonra, seçilen örneklerdeki öğrencilerin Fen Bilimleri testi puanları kullanılarak faktör analizi yapılmış ve testlerle ölçülen bilişsel süreçler isimlendirilmiştir. Son olarak da OKS Fen Bilimleri testindeki soruların madde güçlük ve madde ayırt edicilik değerleri hesaplanarak, belirlenen faktör yapılarına göre nasıl bir dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Araştırma sonucunda OKS 2000, 2001 ve 2002 Fen Bilimleri testlerinin KR 20 güvenilirlik katsayıları sırasıyla 0.76, 0.77 ve 0.75 olarak bulunmuştur. Uzman kanılarına dayanılarak belirlenen bilişsel süreçlerin Kavrama, Problem Çözme ve Bilimsel Yöntem Süreç Becerileri şeklinde olduğu görülmüştür. Faktör analiziyle belirlenen bilişsel süreçlerin uzman kanılarıyla uyumlu olduğu gözlenmiştir. OKS Fen Bilimleri testlerindeki maddelerin, belirlenen faktör yapılarına göre madde güçlük düzeyine göre boyutlandığı görülmüştür. Madde ayırt edicilik düzeyleri ise genel olarak oldukça iyi düzeyde bulunmuştur. Sonuç olarak; OKS 2000, 2001 ve 2002 Fen Bilimleri testlerinin güvenilirlikleri oldukça yüksek ve ölçmeyi hedeflediği üst düzey zihinsel becerileri ölçebildiği görülmüştür

Kutlu ve Karakaya (2003), “Ortaöğretim kurumları öğrenci seçme ve yerleştirme sınavının faktör yapısına ve yordama gücüne ilişkin araştırma” Bu araştırmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yapılan Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının (OKÖSYS) faktör yapılarını belirleyerek, ortaöğretimdeki akademik başarının hangi faktörlerce açıklandığını belirlemektir. Bunun için, Türkiye genelinde 1999 OKÖSYS’yi kazanan 83,307 kişi arasından random olarak seçilen 10,000 kişi verileri

kullanılmış ve bu yolla OKÖSYS'nin faktör yapıları belirlenmiştir. Faktör analizi sonucunda testin sekiz faktörden oluştuğu görülmüştür. Daha sonra lise birinci sınıf akademik başarısını, OKÖSYS'nin hangi faktörlerinin yordadığı aşamalı çoklu regresyon analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Araştırma sonucunda, ortaöğretim birinci sınıf akademik başarısının % 28'nin testin ölçmeye çalıştığı zihinsel becerilerin hemen hemen tümü tarafından açıklandığı ve OKÖSYS'nin ölçtüğü zihinsel becerilerin (faktörler) tümünün kendisiyle ilgili olarak görünen ders başarısını açıkladığı görülmüştür.

Özgül (2004), “Ortaöğretim kurumları öğrenci seçme ve yerleştirme sınavındaki fen bilimleri testi sorularına ait psikometrik özelliklerin incelenmesi” Bu çalışmada, Orta Öğretim Kurumları öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında (OKÖSYS) kullanılan Fen Bilimleri testlerinde yer alan sorulara ait psikometrik özelliklerin nasıl olduğu araştırılmıştır. Bunun için seçilen örneklemdeki öğrencilerin Fen Bilimleri Testi puanları kullanılarak faktör analizi yapılmış ve testlerle ölçülen bilişsel süreçler isimlendirilmiştir. Bunun için de açıklayıcı (exploratory) faktör analizi kullanılmıştır. Döndürme metodu olarak varimax dik döndürme kullanılmıştır. Analiz temel bileşenler yöntemiyle yapılmıştır. Son olarak da OKÖSYS Fen Bilimleri Testindeki soruların madde güçlük ve madde ayırt edicilik değerleri hesaplanarak, belirlenen faktör yapılarına göre nasıl bir dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Fen Bilimleri testlerinin bilişsel yapılarını belirlemek için SPSS programı kullanılarak faktör analizi yapılmıştır. Madde güçlük ve ayırt edicilik değerleri ise EXCEL programıyla hesaplanmıştır. Araştırma sonucunda OKÖSYS 2000, 2001 ve 2002 Fen Bilimleri testlerinin KR 20 güvenilirlik katsayıları sırasıyla 0,76, 0,77 ve 0,75 olarak bulunmuştur. Uzman kanılarına dayanılarak belirlenen bilişsel süreçlerin Kavrama, Problem Çözme ve Bilimsel Yöntem Süreç Becerileri şeklinde olduğu görülmüştür. Faktör analiziyle belirlenen bilişsel süreçlerin uzman kanılarıyla uyumlu olduğu gözlenmiştir. OKÖSYS Fen Bilimleri Testlerindeki maddelerin, belirlenen faktör yapılarına göre madde güçlük düzeyine göre boyutlandığı görülmüştür. Madde ayırt edicilik düzeyleri ise genel olarak oldukça iyi düzeyde bulunmuştur. Sonuç olarak; OKÖSYS 2000, 2001 ve 2002 Fen Bilimleri Testlerinin güvenilirlikleri oldukça yüksek ve ölçmeyi hedeflediği üst düzey zihinsel becerileri ölçebildiği görülmüştür.

Güzeller (2005) “Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının Geçerliliği”, Bu çalışmada, 2002 Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının geçerliliği incelenmiştir. OKÖSYS'deki her bir alt testin faktör yapısını faktör analiziyle, testin yapısını ise yol analiz tekniği ile incelemiştir. Bu araştırma sonunda;

Türkçe ve sosyal bilgiler alt testlerinin iki, matematik ve fen bilgisi alt testlerinin üç anlamlı boyut gösterdiği; Türkçe alt testi boyutlarının, fen bilgisi alt testi boyutlarına göre matematik alt testi boyutlarını daha fazla yordadığı gözlenmiştir. Bu araştırmada matematiksel muhakeme yapma gücünün, fen bilgisi problem çözme becerisindeki başarıyı belirleyen önemli bir faktör olduğu ortaya çıkmıştır.

Örs (2010), İlköğretim 6.,7. ve 8. sınıf SBS Fen ve Teknoloji alt testlerini faktör yapılarının belirlenmesi” Bu araştırmada, ilköğretim altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerine 2009 yılında uygulanan Seviye Belirleme Sınavı (SBS) fen ve teknoloji alt testlerinin faktör yapıları ile bu yapılara ait betimsel istatistiklerin ve güvenilirliklerin belirlenmesi amaçlanmıştır. SBS-2009 fen ve teknoloji alt testlerinin faktör yapılarını belirlemek için öncelikle maddeler arası tetrakorik korelasyon matrisi hesaplanmış ve bu matris üzerinden Açıklayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. AFA sonucunda elde edilen faktör yapılarının doğrulanıp doğrulanmadığını belirlemek amacıyla da Asimptotik Kovaryans Matrisi ile Ağırlıklı En Küçük Kareler Metodu’ndan yararlanılarak Doğrulamalı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. AFA ve DFA sonrasında belirlenen faktörlere ait soru sayıları, betimsel istatistikleri ile KR 20 iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Bu araştırma sonucunda; altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerine 2009 yılında uygulanan SBS fen ve teknoloji alt testlerinin tek faktörlü bir yapıya sahip olduğu; bu yapılar içerisinde yer almayan değişik sayılarda madde bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca belirlenen tek faktörlü yapıların KR 20 güvenilirlik katsayıları da kabul düzeyinin üzerinde bulunmuştur.

Arıkan (2010) “Öğrenci Seçme Sınavının Yapı Geçerliliği ve Gruplar Arası Faktör Yapılarının İncelenmesi” Bu çalışmanın ana amacı ÖSS matematik bölümlerinin içeriğinin düşünme süreçlerine bağlı olarak değerlendirilmesi ve ölçülen yapıların ortaya çıkarılmasıdır. Bu çerçevede; ortaya çıkarılan yapıların cinsiyet, okul türleri ve yıllar bakımından benzerliklerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca matematik becerileri arasındaki ilişkiler de incelenmektedir. Bu çalışma ÖSS matematik bölümlerinde ne ölçüldüğünü ve yapı geçerliğini birbirleri ile ilişkili birçok modeli doğrulamalı faktör analizi ile test eden ilk çalışmadır. Test edilen beş modelden elde edilen uyum indekslerinin karşılaştırılması sonucunda, üç faktörden oluşan modelin en iyi model olduğu kabul edilmiştir. Bu modele göre Temel İşlem Becerisi, İleri İşlem Becerisi ve Geometri Becerisi ölçülmektedir. Problem çözme sorularının farklı bir düşünme süreci ölçmediği ve işlem becerisinden farklılık göstermediği ortaya konmuştur. ÖSS matematik bölümlerinin

içeriğinin düşünme süreçlerine göre problemlili olduğu ve üst düzey düşünme süreçlerinin ölçülmediği belirlenmiştir. Üç faktörlü modelin cinsiyet, okul türleri ve yıllar bakımından eşitliği incelenmiş ve faktör yapıları bakımından ÖSS'nin bu gruplar ve yıllar açısından benzerlik gösterdiği görülmüştür. Matematik becerileri arasındaki ilişki madde haritalama yöntemi ve yapısal eşitlik modeli ile test edildiğinde Temel İşlem Becerisinin, İleri İşlem Becerisi ve Geometri Becerisinin edinilmesi için ön koşul olduğu görülmüştür.

2.2. Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar

Power ve Crowder (1982) "Redundancy in the California Achievement Test" Bu çalışmada Kaliforniya eyaletinin Tuscon bölgesindeki devlet okullarında 2266 sı beşinci sınıf, 1547 si de yedinci sınıfta okuyan öğrenciler üzerinde yürütülen başarı testlerinin faktör yapıları incelenmiştir. Sonuç olarak alt testlerin birbirleriyle pekte anlamlı bir ilişki içerisinde olmadığı ve alt testlerin birbirinden bağımsız yapılarını da az miktarda ölçtüğü tespit edilmiştir.

Stevens (1995), "Confirmatory factor analysis of the Iowa tests of basic skills" bu çalışmada Stevens Iowa Temel Beceri Testleri (ITBS)'nin yapı geçerliliğini araştırmak için, 3 örneklem kullanmak suretiyle doğrulayıcı faktör analizi uygulamıştır. Birincisi, üçüncü sınıf standartlaştırılmış örneklem, ikincisi Klein tarafından taslağını yaptığı dördüncü sınıf düzeyindeki örneklem, üçüncüsü ise Steven'ın kendisi tarafından oluşturulan üçüncü sınıf düzeyindeki örneklemidir. Araştırma sonucunda, ITBS'nin alt testleri arasındaki ilişkiyi en iyi geliştirilmiş dört faktörlü modelin açıkladığı görülmüştür.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada; 2010 yılında altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflara uygulanan SBS Fransızca alt testlerinin faktör yapılarının, bu yapıların betimsel istatistiklerinin ve güvenilirliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu nedenle araştırma temel araştırma özelliği taşımaktadır. Temel araştırmaların asıl amacı var olan bilgiye yenilerini katmaktır.

Ayrıca bu araştırma betimsel yöntemle yapılan bir alan araştırmasıdır. Betimsel araştırma çabalarında ise, olayların daha önceki durumları dikkate alınarak, değişkenler arasındaki ilişkiler açıklanır ve anket, sınav ve gözlem formu gibi bir ölçme aracıyla veriler toplanır. Bu yaklaşımda önemli olan var olanı var olduğu şekliyle, değiştirmeye kalkmadan gözlemektir (Karasar, 1999, s:77-79).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini ve örneklemi, 2010 yılında SBS' de Fransızca alt testini alan altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Comrey ve Lee (1992), FA' da yeterli örneklem büyüklüğü için 50'nin çok zayıf, 100'ün zayıf, 200'ün orta, 300'ün iyi, 500'ün çok iyi ve 1000'in mükemmel olduğunu belirtmektedirler (Akt: Tabachnick ve Fidel, 2001).

2010 yılı SBS' de Fransızca alt testini alan öğrenci sayısı her sınıf düzeyinde 400 öğrenci civarındadır. Bu da örneklem büyüklüğümüzün iyi olduğu anlamına gelmektedir. Tablo 1. incelendiğinde her sınıf düzeyinde öğrenci sayıları ve kullandığı kitapçık türleri verilmiştir.

Tablo 1. SBS-2010 Fransızca Alt Testlerini Çözen Öğrencilerin Yanıtladıkları Kitapçık Türüne ve Sınıf Düzeylerine Göre Sayıları

Sınıf Düzeyi	A Kitapçığını	B Kitapçığını	Toplam
6	221	258	479
7	210	185	395
8	175	200	375

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada; altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflara 2010 yılında uygulanan SBS’ deki Fransızca alt testlerinin maddeleri dikkate alınmıştır. 2010 yılında uygulanan SBS’ de 6. sınıf Fransızca alt testinden on üç, 7. sınıf Fransızca alt testinden on beş, 8. sınıf Fransızca alt testinden on yedi madde bulunmaktadır. 2010 SBS’ ye giren altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin bu maddelere verdikleri cevaplar kullanılmıştır.

Veriler, MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Ölçme Değerlendirme ve Yerleştirme Grup Başkanlığı’ndan yazılı izinle sağlanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin Analizlerinin yapılabilmesi için, MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, Ölçme Değerlendirme ve Yerleştirme Grup Başkanlığından sağlanan, öğrencilerin Fransızca alt testlerine verdikleri cevaplar “Microsoft Office Excel” programına aktarıldı. A ve B kitapçığı kullanan öğrencilerin cevapları birleştirilerek doğru cevaplanmış maddeler “1”, yanlış cevaplanmış ve boş bırakılmış maddeler “0” olacak şekilde ikili kategoriye dönüştürülmüştür. Daha sonra bu veriler “SPSS Statistics 20.0” programına aktarılarak gerekli analizler yapılmıştır.

FA’nın uygulanacağı örneklem yeterliliğinin ölçülmesi ve verilerin FA’ ya uygun olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi kullanılarak belirlenir. KMO değerinin yüksek olması, ölçekteki her bir değişkenin, diğer değişkenler tarafından mükemmel bir şekilde tahmin edilebileceği anlamına gelir. Değerlerin sıfır ya da sıfıra yakın çıkması durumunda, korelasyon katsayılarının dağılımında, bir dağınıklık olduğu için bu değerlere dayalı yorum yapılamaz. KMO testi sonucunda, değer 0,50’den düşük olması halinde

FA'ne devam edilemeyeceği yorumu yapılır. (Çokluk ve diğerleri 2010; s.207) Örneklem büyüklüğü için değer,

a) 0,50-0,60 arasında ise “kötü”,

b) 0,60-0,70 arasında ise “zayıf”,

c) 0,70-0,80 arasında ise “orta”,

d) 0,80-0,90 arasında ise “iyi” ve

e) 0,90 üzerinde ise “mükemmel” olduğu yorumu yapılır. (Leech, Barrett ve Morgan, 2005; Şencan, 2005; Tavşancıl, 2005).

KMO değerleri test edildikten sonra AFA yapılmıştır. AFA sonucunda elde edilen faktör yapılarının uygunluğunu (doğrulanıp doğrulanmadığını) belirlemek amacıyla DFA uygulanmıştır. DFA, daha önceden tanımlanmış ve sınırlandırılmış bir yapının, bir model olarak doğrulanıp doğrulanmadığının test edildiği bir analizdir. (Çokluk ve diğerleri 2010; s.275)

AFA ve DFA sonrasında belirlenen faktörlere ait soru sayıları, betimsel istatistikleri ile KR 20 içtutarlılık güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. KR 20, maddeleri 1-0 ile puanlanan testlerin güvenilirliğini belirlemek için kullanılan içtutarlılık güvenilirlik katsayısıdır (Baykul, 2000). Faktörlerin betimsel istatistiklerinin belirlenmesinde “SPSS Statistics 17.0” programından; KR 20 içtutarlılık katsayısının hesaplanmasında “İteman” programından yararlanılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın genel ve alt amaçları doğrultusunda altıncı, yedinci ve sekizinci sınıflara 2010 yılında uygulanan SBS Fransızca alt testlerinin faktör yapılarına ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Bulgular ve yorumlar üç temel başlık altında ele alınmıştır. Birinci başlıkta, altıncı sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testine ilişkin; ikinci başlıkta, yedinci sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testine ilişkin; üçüncü başlıkta, sekizinci sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testine ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Bu temel başlıkların altında testlerin AFA sonucunda elde edilen bulguları, DFA sonucunda elde edilen bulguları ve elde edilen faktör yapıları için puanlarının betimsel istatistikleri ile güvenilirlik bulguları ele alınmıştır.

4.1. Altıncı Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.1.1. Altıncı Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin AFA Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Altıncı sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin faktör yapılarını belirlemek amacı ile 1-0 seklindeki düzenlenen veriler üzerinden AFA yapılmıştır. FA'nın uygulanacağı örneklemin yeterliliğinin ölçülmesi Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ölçümü ile yapılır. Bu değer 1'e ne kadar yakın ise eldeki veri grubuna FA yapılmasının uygun olduğu söylenir. SBS-2010 altıncı sınıflara uygulanan Fransızca alt testine uygulanan AFA sonucunda KMO değeri Tablo 2 incelendiğinde 0,84'dür. Bu da KMO için iyi bir sonuçtur. Bu nedenle veri grubuna analizin yapılması uygundur. Bartlett testi sonuçları incelendiğinde de elde edilen ki-kare (χ^2) değerinin .01 düzeyinde manidar olduğu görülmektedir. Bu sonuç verilerin çok değişkenli normal dağılımından geldiğini ve dolayısıyla faktör analizinin bir diğer sayılısının karşılandığı anlamına gelmektedir. (Çokluk ve diğerleri 2010; s.219). Bu iki değerde kabul görülen sınırlar içerisinde olduğundan AFA'ya devam edilmiştir.

Tablo 2. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin KMO ve Bartlett Testi Sonuçları

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,848	
	Approx. Chi-Square	1057,270
Bartlett's Test of Sphericity	Df	78
	Sig.	,000

FA'da en önemli aşamalardan biri de önemli faktör sayısına karar vermektir. Burada odaklanılan nokta, mevcut değişkenlerin (ölçek, test ya da anket maddelerinin) kaç tane önemli faktörü ya da yapıyı ölçtüğüne karar vermektir. Önemli faktör çıkartma süreci, ölçülen değişkenle ilgili olarak veri matrisine ilişkin varyansın önemli bir miktarının açıklanmasına kadar devam eder. Önemli faktör sayısına karar vermede kullanılan bazı kriterler vardır. (Büyüköztürk, 2002; Albayrak, 2006) Bunlar;

1. Varyansa Katılma (Kaiser, Özdeğer, Eigenvalue) Kriteri. FA'da, başlangıçta, genel olarak öz değeri 1 ve daha büyük olan faktörler önemli faktörler olarak ele alınır. Bu sınır değerinin seçilmesindeki ölçüt, bir faktörün en azından varyansı 1.00 olan değişkenlerden biri ile eşdeğere sahip olmasının aranmasıdır. (Büyüköztürk, 2002) Varyansa katılma değeri birden büyük olan faktörler anlamlı, bire eşit veya küçük olanlar ise anlamsız varsayılmaktadır. (Albayrak, 2006; s.144) Ancak araştırmacı, analiz sonuçlarına göre bu eşik değeri artırabilir. Analizde başlangıçta kuramsal olarak değişken sayısı kadar faktör ve her bir faktör için hesaplanan bir öz değer vardır. Öz değerlerin toplamı değişken sayısına eşittir. Buna göre, bir faktörün açıkladığı varyans, faktörün öz değerinin değişken sayısına bölünmesiyle elde edilen değere eşit olacaktır. (Büyüköztürk, 2002). Oldukça basit olan bu kriter uygulamada dikkatli kullanılmalıdır. Çünkü bir faktörün varyansa katılma değeri 1.01 ve onu takip eden faktörün varyansa katılma oranı 0,99 ise, sözü edilen kriterlerin mekanik bir şekilde uygulanması durumunda sonraki faktör türetilmemektedir. Oysaki her iki faktörün varyansa katılma değerleri arasındaki fark sadece 0,02 gibi çok küçük bir değerdir. Bu fark hatadan kaynaklanmış olabilir. (Albayrak, 2006; s.144). Bu yöntem analize dahil edilen değişken sayısı 20 ile 50 arasında ise güvenilir sonuç vermektedir. (Hair ve diğerleri 1998; s.103-104)

2. Açıklanan Varyans Oranı Kriteri: Analize dâhil değişkenlerle ilgili toplam varyansın 2/3'ü kadar miktarının ilk olarak kapsandığı faktör sayısı, önemli faktör sayısı olarak değerlendirilir. Uygulamada, özellikle davranış bilimlerinde ölçek geliştirmede sözü edilen miktara ulaşmak genellikle güçtür. Analizde faktör sayısının yüksek tutulması, açıklanan varyansı artırır, ancak bu kez de faktörleri isimlendirmede, onları anlamlı kılmada zorluk yaşanabilir. Tek faktörlü ölçeklerde açıklanan varyansın % 30 ve daha fazla olması yeterli görülebilir. Çok faktörlü ölçeklerde ise açıklanan açıklanan varyansın daha fazla olması beklenir. Açıklanan varyansın yüksek olması, ilgili kavram ya da yapının o denli iyi ölçüldüğünün bir göstergesi olarak yorumlandığından, açıklanan varyansı artırmak için;

a) önemli faktör sayısı artırılabilir, ya da

b) açıklanan madde seçiminde daha yüksek faktör yük değerleri aranabilir. (Büyüköztürk, 2008; s.119).

3. Faktörlerin öz değerlerine dayalı olarak oluşturulan çizgi grafiği (scree graph/plot) Kriteri: Varyansa katılma (Kaiser) kriterinin sakıncalarını ortadan kaldırmak için Cattell tarafından geliştirilmiştir. (Kaiser, 1970) Yöntem spesifik varyantsan yararlanarak türetilen faktör sayısının belirlenmesidir. Grafikte dikey eksen öz değer miktarlarını, yatay eksen ise faktörleri gösterir. Grafik, faktörlerin öz değerleriyle eşleştirilmesi sonucunda bulunan noktaların birleştirilmesiyle elde edilir. Grafikte yüksek ivmeli, hızlı düşüşlerin yaşandığı yerdeki nokta kesme noktası olarak düşünülür ve bu noktaya kadar olan noktaların ara sayısı olası faktör sayısı hakkında bilgi verir. Yatay çizgiler faktörlerin getirdikleri ek varyansların katkılarının birbirine yakın olduğunu gösterir. Bu da o faktörlerden birinin alınması durumunda diğerlerinin de alınmasını gerektirir, çünkü varyansa getirilen katkı hemen hemen aynıdır. (Büyüköztürk, 2008; s.120).

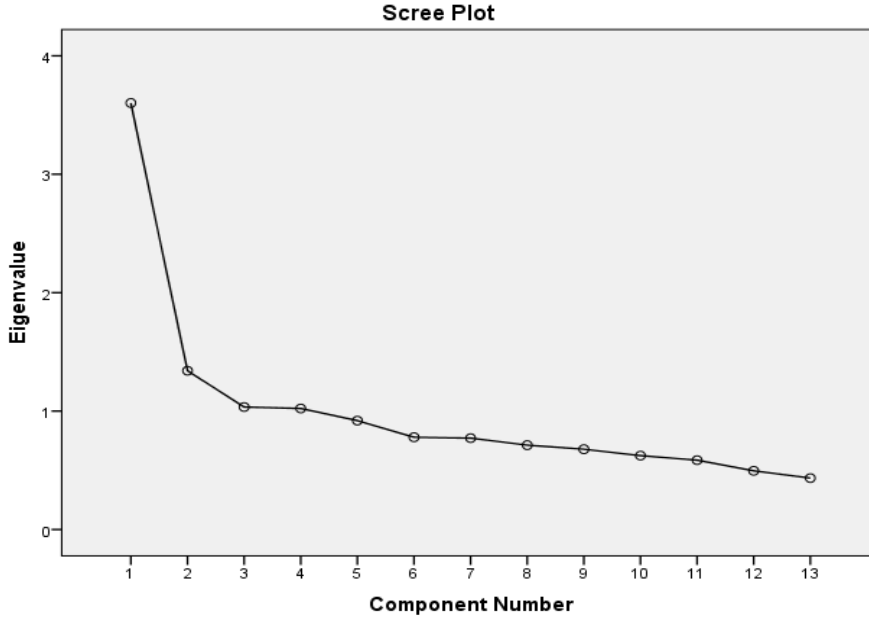
Bu araştırmada, faktör sayısına karar vermede bahsedilen bu üç yöntem dikkate alınmıştır. Temel bileşenler analizi yöntemi ile bulunan ve herhangi bir döndürme yapılmadan elde edilen ilk AFA sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin İlk AFA Sonuçları

Faktörler	Başlangıç Özdeğerleri		
	Faktör	Açıklanan Varyans	Toplam Varyans
1	3,601	27,703	27,703
2	1,341	10,315	38,018
3	1,035	7,959	45,977
4	1,022	7,862	53,839

Temel bileşenler analizi sonucunda elde edilen faktör özdeğerleri ve faktörler tarafından açıklanan varyans incelendiğinde, özdeğeri 1'in üzerinde olan dört faktör elde edilmiştir. Özdeğer, her bir faktörün faktör yüklerinin kareleri toplamı olup, her bir faktör tarafından açıklanan varyansın oranının hesaplanmasında ve önemli faktör sayısına karar vermede kullanılan bir katsayıdır. Özdeğer yükseldikçe, faktörün açıkladığı varyans oranı da yükselmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2001). Özdeğeri 1'den büyük olan bu dört faktörün toplamda varyansın %53.83'ünü açıkladığı ve özdeğerlerin birinci faktör için 3,6, ikinci faktör için 1,34 üçüncü faktör için 1,03 ve dördüncü faktör için 1,02 olduğu görülmektedir. Ancak faktör sayısına karar verirken değerlendirilmesi gereken önemli husus, her bir faktörün toplam varyansa yaptığı katkının önemidir. (Çokluk ve diğerleri 2010; s.230). Üçüncü sütun grubundaki Açıklanan Varyans(%) değerlerine bakıldığında ilk iki bileşenin önemli ölçüde varyansa katkı sağladığı, üçüncü bileşenden itibaren bu katkının azaldığı görülmektedir. Böyle bir durumda, faktör sayısının iki olarak belirlenmesine karar verilebilir fakat sadece özdeğerlere bakılması anlamlı faktör yapılarının elde edilememesine neden olabilmektedir (Özdamar, 2002). Bu nedenle faktör sayısına karar vermede kullanılan diğer yöntemler olan özdeğer grafiği ve açıklanan varyans oranları incelenmiştir. Grafik 1'de faktör özdeğerlerine ilişkin çizgi grafiği (scree plot) yer almaktadır.

Grafik 1. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Özdeğerlerine Ait Çizgi Grafiği (Scree Plot)

Grafik 1'deki özdeğerlere ait grafik incelendiğinde Y eksenindeki bileşenler, X eksenine doğru bir iniş yapmaktadır ve bu iniş eğilimi varyansa yaptıkları katkı çerçevesinde noktalarla gösterilmektedir. İki nokta arasındaki her bir aralık bir faktör anlamına gelir. Grafik 1'de görüldüğü üzere, üçüncü noktadan sonra hızlı bir düşüş olduğu görülmektedir. Üçüncü noktadan sonraki bileşenlerin varyansa yaptıkları katkı hem küçük hem de yaklaşık olarak aynıdır. Bu durumdan, altıncı sınıf Fransızca alt testinin iki faktörlü bir yapıya sahip olabileceği sonucunu çıkarabiliriz. Ayrıca Tablo 3'deki özdeğerler ve açıklanan varyans oranı tekrar genel olarak incelendiğinde, birinci faktörün toplam varyansın %27.70'ini açıklaması ve ikinci faktörün toplam varyansının %10,31'ini açıklaması, özdeğerlerin ve açıklanan varyans oranlarının ikinci ve üçüncü faktör arasında keskin bir düşüş göstermesi de testin iki faktörlü bir yapıya sahip olabileceğinin göstergelerinden biri olarak ifade edilebilir.

Faktör sayısına karar verdikten sonra, tekrar analiz penceresinden faktör sayısı kısmına karar verilen faktör sayısı yazılarak analiz tekrar edilmiştir.

Tablo 4. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin FA 'da Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu

Rotated Component Matrix^a		
Maddeler	Component	
	1	2
SORU12	,758	-,115
SORU05	,701	,214
SORU08	,674	,236
SORU06	,672	,151
SORU02	,647	-,055
SORU07	,603	,244
SORU10	,451	,369
SORU11	,230	,110
SORU13	,046	,730
SORU01	,184	,607
SORU03	-,054	,519
SORU04	,267	,494
SORU09	,165	,173
Extraction	Method:	Principal

a. Rotation converged in 3 iterations.

Tablo 4'de görüldüğü üzere, maddeler iki ayrı boyut altında (renklendirilerek) toplanmaktadır. Maddeler binişiklik ve faktör yük değerlerinin kabul düzeyini karşılayıp karşılamaması açısından değerlendirildiğinde iki maddenin (Soru09 ve Soru10) binişik ve bir maddenin ise (Soru11) faktör yük değeri için kabul düzeyini karşılamadığı görülmektedir.

Bir maddenin binişik olması için iki durumun gerçekleşmesi gerekir. Bunlardan birincisi, bir maddenin birden fazla faktörde kabul düzeyinden yüksek (,32) yük değeri vermesidir. İkincisi ise maddenin iki ya da daha fazla faktörde sahip olduğu yük değerleri arasındaki farkın ,1'den küçük olmasıdır. (Çokluk ve diğerleri 2010; s.233).

Binişik maddeler Tablo 4 üzerinden örneklendirilirse Soru09. madde birinci faktörde ,165 ve ikinci faktörde ise ,173 yük değeri vermektedir. Bu maddenin iki yük değeri arasındaki fark ,08'dir. ($,173 - ,165 = ,008$) diğer bir ifadeyle yük değerleri arasındaki fark ,1'den küçüktür. Benzer bir durum Soru10. Madde içinde geçerlidir. Soru10. madde birinci faktörde ,451 ve ikinci faktörde ise ,369 yük değeri vermektedir Her iki yük değeri kabul düzeyinin üzerinde yer almakta ancak iki yük değeri arasındaki fark ,82 ($,451 - ,369 = ,082$) ile ,1'in altındadır. Bu durumda soru09 ve soru10. maddelerin binişik olduğu ifade edilir. Açımlayıcı faktör analizinde binişiklik istenmeyen bir durumdur, çünkü bir maddenin yalnızca bir özelliği ölçmesi istenir. Geçerlik için "aracın ölçmeyi amaçladığı özelliği, başka özelliklerle karıştırmadan doğru ve tam olarak ölçebilme derecesidir." tanımı hatırlanırsa aracı oluşturan maddelerin de yalnızca belli bir özelliği ölçmeye yönelmeleri arzu edilen bir durumdur. (Çokluk ve diğerleri, 2010; s.234)

Tablo 4'e tekrar bakıldığında soru11 maddesinin hiçbir faktörde kabul düzeyinin üzerinde yük değeri vermediği görülmektedir. Bu durumda bu maddenin, ölçmeyi amaçladığı özelliği ölçmek için yeterince güçlü olmadığı, diğer bir ifadeyle ölçmeyi amaçladığı özelliğin iyi bir göstergesi olmadığı sonucu çıkarılabilir. Daha teknik bir tabirle bu madde söz konusu gizil değişkenin varyansına önemli ölçüde bir katkı sağlamamaktadır. (Çokluk ve diğerleri, 2010; s.234)

Eğer çalışmamız bir ölçek geliştirme ya da uyarılama sürecinin ön deneme uygulaması olsa idi, söz konusu maddeler üzerinde gerekli çalışmayı yaparak maddelerin düzeltilmesi kararı verilebilirdi. Ancak bu çalışma ölçme aracının psikometrik niteliklerini belirlemeye yarayan nihai bir çalışma olduğundan binişik olan soru09 ve soru10 maddeleri ile kabul düzeyinin altında yük değeri taşıyan soru11 maddesinin analiz dışı bırakılması gerekmektedir. Madde çıkarma kararı verilmiş ise maddelerin birer birer analiz dışı bırakılması gerekmektedir. ((Çokluk ve diğerleri, 2010; s.234) Ancak çok faktörlü desenler için yapılan analizlerde, uygulamamızda da olduğu gibi hem binişik hem de faktör yük değeri düşük olan maddeler bir arada olabilir. Böyle bir durumda, madde çıkarma kararı için, hangi maddeden başlanması gerektiğine ilişkin kesin bir kural yoktur. Bu büyük ölçüde, aracın ölçtüğü özellik çerçevesinde maddelerin işlevine göre değişir. Dolayısıyla aynı veri seti üzerinden analiz yapan iki araştırmacı birbirinden farklı sonuçlar elde edebilir. Bu durumda kullanılabilirlik, söz konusu maddelerin varyansa yaptığı katkı vb. durumlar gözletilmek üzere karar araştırmacıya aittir. Kesin bir kural olmamakla beraber çıkartma işlemine binişik maddelerden başlanması tercih edilir. Çünkü faktör analizi

nihayetinde yapı geçerliliğine ilişkin deneysel bir kanıt ortaya koymak amacıyla yapılır ve dolayısıyla bir maddenin birden fazla özelliği ölçüyor olması daha az tolere edilebilir. (Çokluk ve diğerleri, 2010; s.234)

Çalışmamızda madde çıkarma işlemine binişik olan maddelerin çıkartılmasıyla devam edilmiştir. Ancak iki tane binişik madde olduğuna göre önce yük değerleri arasında binişikliğin fazla olduğu, diğer bir ifadeyle yük değerleri arasındaki farkın en az olduğu soru09 maddesiyle başlanmıştır. Soru09 maddesi çıkarılarak yapılan analiz sonucu Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru09 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu

Rotated Component Matrix^a		
	Component	
	1	2
SORU12	,757	-,123
SORU05	,704	,200
SORU08	,679	,232
SORU06	,675	,145
SORU02	,647	-,061
SORU07	,606	,232
SORU10	,456	,366
SORU11	,232	,101
SORU13	,058	,741
SORU01	,193	,610
SORU03	-,046	,514
SORU04	,274	,484
Extraction	Method:	Principal

a. Rotation converged in 3 iterations.

Elde edilen yeni Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi tablosundaki tüm maddeler yeniden binişiklik ve yük değerlerinin kabul düzeyini karşılaması açısından incelendiğinde, soru10 maddesinin hala binişik olduğu ve soru11 maddesinin de ,32 kabul edilebilirlik düzeyini karşılamadığı görülmüştür. Bu durumda binişik madde olan soru10 maddesi analiz dışı bırakılarak yeniden analiz yapılmıştır. Soru10 maddesi çıkarılması sonucu elde edilen yeni Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi değerleri tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru10 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu

Rotated Component Matrix^a		
	Component	
	1	2
SORU12	,763	-,105
SORU05	,708	,205
SORU08	,683	,237
SORU06	,675	,138
SORU02	,648	-,052
SORU07	,611	,240
SORU11	,236	,108
SORU13	,057	,730
SORU01	,198	,613
SORU03	-,038	,552
SORU04	,280	,500
Extraction	Method:	Principal
a. Rotation converged in 3 iterations.		

Elde edilen yeni Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi tablosundaki tüm maddeler yeniden binişiklik ve yük değerlerinin kabul düzeyini karşılaması açısından incelendiğinde, soru11 maddesinin ,32 kabul edilebilirlik düzeyini karşılamadığı görülmüştür. Bu durumda kabul edilebilir yük değerini taşımayan madde olan soru11 maddesi analiz dışı bırakılarak

yeniden analiz yapılmıştır. Soru11 maddesi çıkarılması sonucu elde edilen yeni Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi değerleri tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru11 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu

Rotated Component Matrix^a		
	Component	
	1	2
SORU12	,769	-,090
SORU05	,705	,217
SORU08	,681	,248
SORU06	,673	,149
SORU02	,651	-,040
SORU07	,606	,248
SORU13	,046	,731
SORU01	,185	,614
SORU03	-,044	,553
SORU04	,280	,508
Extraction	Method:	Principal

a. Rotation converged in 3 iterations.

Tablo 7 incelendiğinde Altıncı sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin üç maddesinin çözümlene dışı bırakılması sonucunda testin yapısına ilişkin iki faktörlü bir model tanımlanmıştır. Tabloya göre Soru12, Soru05, Soru08, Soru06, Soru02 ve Soru07 birinci faktörde Soru13, Soru01, Soru03 ve Soru04 ikinci faktörde yer almaktadır. Üç maddenin çözümlene dışı bırakılmasının ardından iki faktörlü yapının varyansa yaptığı katkı Tablo 8’de verilmiştir

Tablo 8. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Analizi sonucunda elde edilen Açıklanan Toplam Varyans (Total Variance Explained) Tablosu

Faktörler	Başlangıç Özdeğerleri		
	Faktör Özdeğerleri	Açıklanan Varyans (%)	Toplam Varyans (%)
1	3,261	32,607	32,607
2	1,330	13,304	45,912

Tablo 8 incelendiğinde soru09, soru10, soru11 maddelerinin analiz dışı bırakılması ile iki faktörün varyansı açıklama oranının %45,912 olduğu görülmektedir.

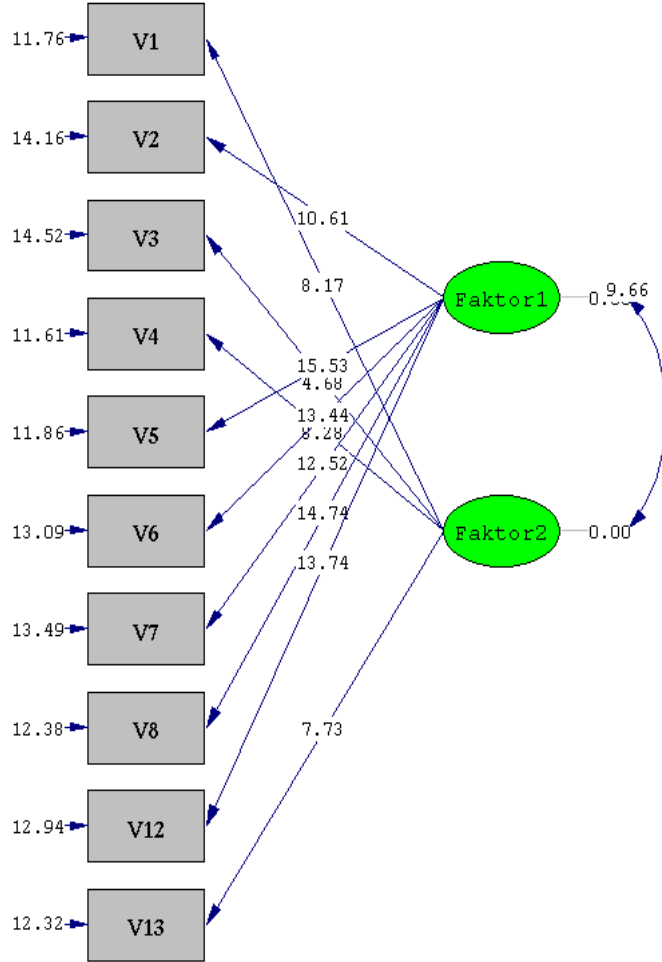
Altıncı sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin üç maddesinin çözümleme dışı bırakılması sonucunda testin yapısına ilişkin iki faktörlü bir model tanımlanmıştır

4.1.2. Altıncı Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin DFA Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Altıncı sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin AFA sonucunda tanımlanan iki faktörlü yapısı DFA ile test edilmiştir.

DFA’ da ilk kontrol edilmesi gereken gözlenen değişkenlerin t değerlerinin manidarlık düzeyleridir. Şekil 1’de görüldüğü üzere, gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumuna ilişkin t değerleri oklar üzerinde gösterilmiştir.

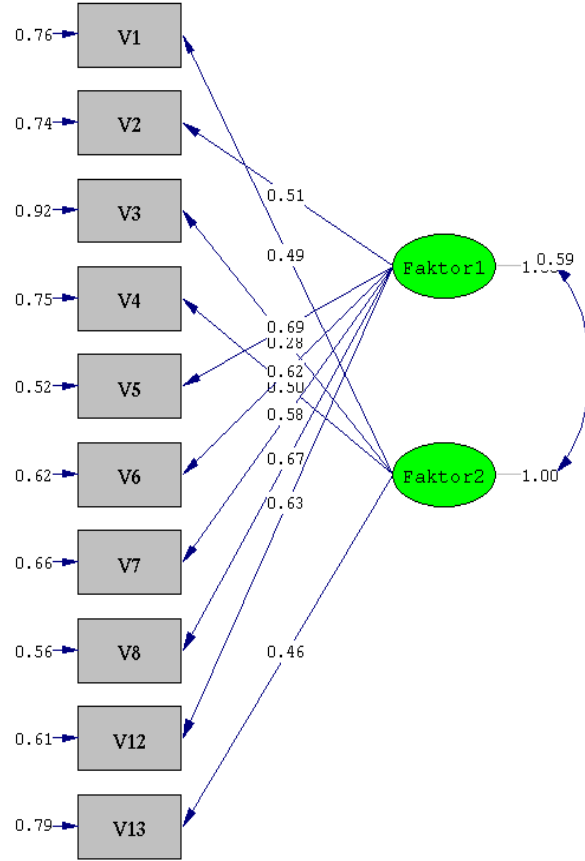
Şekil 1. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu Gizil Değişkenlerin Gözlenen Değişkenleri Açıklama Oranlarının Manidarlık Düzeyleri (t değerleri)

Chi-Square=87.87, df=34, P-value=0.00000, RMSEA=0.058

T değerleri 1.96'yi aşarsa ,05 düzeyinde, 2,56'yi aşarsa ,01 düzeyinde manidardır. (Çokluk ve diğerleri 2010; s.304). Bu çerçevede şekil 1 incelendiğinde bütün değerlerin 2,56'yi geçtiği ve ,01 düzeyinde manidar olduğu görülmektedir. Bu sonuç da maddeler ile faktörler arasında manidar ilişkilerin bulunduğunu göstermektedir. Bu aşamada gözlenen değişkenlerin hata varyanslarının da incelenmesi gerekir.

Şekil 2. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu
Gözlenen Değişkenlerin Hata Varyansları

Chi-Square=87.87, df=34, P-value=0.00000, RMSEA=0.058

Şekil 2’de faktör ile maddeler arasındaki ilişki katsayılarının 0.30’dan büyük ve 0.28 ile 0.69 arasında olduğu görülmektedir. Ayrıca, Kline (2005)’e göre hata varyanslarının 0.90’dan küçük olması istenmektedir ve Şekil 2’de gözlenen değişkenlerin hata varyansları incelendiğinde V3’ün (0.92) hata varyansının yüksek olduğu görülmektedir. Ancak bu modelde söz konusu maddeler için manidar t değerlerinin elde edilmesi nedeniyle bu göstergelerin model içerisinde kalması yönünde karar verilebilir. (Çokluk ve diğerleri 2010; s.324).

Doğrulayıcı faktör analizinin en önemli avantajlarından biri, kuramsal olarak tanımlanan modelin veri ile uyumunun değerlendirilmesine yönelik çeşitli türde uyum indeksleri vermesidir. Alan yazın incelendiğinde, modelin değerlendirilmesinde hangi uyum indekslerinin kullanılması gerektiğine dair tam bir uzlaşma olmamasına rağmen, birden fazla

uyum indeksinin bir arada kullanılması önerilmektedir. Önerilen indeksler Ki-Kare uyum testi (χ^2), ki-kare ve serbestlik derecesi oranının (χ^2/sd), Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA), İyilik Uyum İndeksi (GFI) ve Karşılaştırmalı Uyum İndeksi(CFI)'dir.

Araştırmada DFA sonucunda elde edilen model uyum indeksleri, katsayıları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin AFA ile Belirlenen Faktör Yapısının DFA ile Test Edilmesi Sonucunda Elde edilen Uyum İndeksleri.

Uyum İndeksleri	Uyum değerleri
χ^2	87,87
χ^2/ sd	2,58
Goodness of Fit Index (GFI).....	0,90
Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI).....	0,94
Comparative Fit Index (CFI).....	0,96
Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA).....	0,058
Root Mean Square Residual (RMR).....	0,046
Standardized RMR.....	0,046
Non-Normed Fit Index (NNFI).....	0,95

Tablo 9 incelendiğinde χ^2 değerinin 87,87 olduğu görülmektedir. Ancak χ^2 , tek başına değerlendirilen bir istatistik değildir. Burada χ^2 değeri serbestlik derecesi (sd) ile oranlanarak değerlendirmeye alınır. Tablo 9'da görüldüğü üzere $\chi^2 = 87,87$ ve $sd=34$ 'dür. Bu değerler birbirine oranlandığında χ^2 / sd oranının 2,58 ($87,87/34=2,58$) olduğu görülmektedir. Büyük örneklerde χ^2 / sd oranının 3'ün altında olması mükemmel uyuma; 5'in altında olması orta düzeyde uyuma karşılık gelmektedir. (Anderson ve Gerbing, 1984: 411-423; Marsh ve Diğerleri (1988): 391-410; Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003: 23-74; Segars ve Grover, 1993: 517-525). Bu çerçevede χ^2/sd oranının mükemmel uyum değeri verdiği ifade edilebilir.

Uyum indekslerinin yorumlanması sonucunda farklı yorumların yapılabilmesi nedeniyle, model uyumunun test edilmesinde diğer uyum değerlerinin de göz önünde bulundurularak bir karara varılması önerilmektedir.

Tablo 9'daki RMSEA değeri incelendiğinde 0,058 düzeyinde bir uyum indeksi verdiği görülmektedir. RMSEA'nın 0,5'ten küçük olması mükemmel, 0,8'den küçük olması iyi uyuma işaret ederken ,10'dan küçük olması ise zayıf uyuma işaret eder. (Tabachnick ve Fidel, 2001 s.736). Bu durumda elde edilen model veri uyum indeksinin mükemmel yakın olduğu ifade edilebilir.

Uyum indekslerinin incelenmesine devam edildiğinde GFI'nın ,90 ve AGFI'nın ,94 olduğu görülmektedir. GFI ve AGFI indekslerinin ,95'in üzerinde olması mükemmel uyuma, 0,90'nın üzerinde olması iyi uyuma karşılık gelmektedir. (Hooper ve Diğerleri, 2008:53-60) Bu çerçevede GFI ve AGFI indekslerinin iyi bir model veri uyuma sahip oldukları görülmektedir.

Standardize edilmiş RMR'nin uyum indekslerinin ,046 olduğu görülmektedir. RMR ve Standardize edilmiş RMR'nin ,05'in altında olması mükemmel uyuma, ,08'in altında olması iyi uyuma ve ,10'un altında olması ise zayıf uyuma karşılık gelmektedir. (Anderson ve Gerbing, 1984: 411-423; Marsh ve Diğerleri (1988): 391-410; Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003: 23-74; Segars ve Grover,1993: 517-525). Bu çerçevede, Standardize edilmiş RMR'nin mükemmel bir model veri uyuma sahip olduğu görülmektedir.

Son olarak NNFI ve CFI uyum indeksleri incelendiğinde, NNFI'nın ,95 ve CFI'nın ,96 olduğu görülmektedir. NNFI ve CFI indekslerinin ,95'in üzerinde olması mükemmel uyuma, ,90'nın üzerinde olması iyi uyuma karşılık gelmektedir. (Sümer, 2000). Bu çerçevede NNFI ve CFI'nın mükemmel bir model veri uyuma sahip olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak DFA'dan elde edilen uyum indeksleri kabul düzeyinin üzerinde, hatta mükemmel model veri uyum değerleri verdiği için altıncı sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin AFA sonucunda tanımlanan iki faktörlü (altı maddenin yer aldığı birinci faktör ve dört maddenin yer aldığı ikinci faktör) yapının doğrulandığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Modeli değerlendirmede ve analiz sonucunda uyum indeksleri yanında en çok incelenen bir başka değer grubu da program tarafından belirlenen değişim (modifikasyon) indeksleridir (Şimşek, 2007). Yapılan DFA'da analiz çıktılarında programın çok fazla değişim önermediği, önerilen değişimlerin uyum indekslerine katkılarının düşük olduğu ve

model veri uyumlarının mükemmel olduğu görülmektedir. Bu nedenle herhangi bir değişim yapılmamıştır.

4.1.3. Altıncı Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapılarına İlişkin Betimsel İstatistikler ile KR 20 Güvenirlik katsayısına ilişkin Bulgular

AFA ile elde edilen ve DFA ile test edilen SBS-2010 altıncı sınıf Fransızca alt testinin iki faktörlü yapısına ilişkin betimsel istatistikler ile KR 20 güvenirlik katsayısı Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Altıncı Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapısına İlişkin Betimsel İstatistikler ile KR 20 Güvenirlik Katsayısı

Soru Sayısı	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	En Düşük Puan	En Yüksek Puan	Güvenirlik Katsayısı
10	6,22	2,54	0	10	0,74

Tablo 10’a bakıldığında, altıncı sınıf SBS-2010 Fransızca alt testinin 10 maddelik iki faktörlü yapısının aritmetik ortalamasının 6,22, standart sapmasının 2,54, alınan en düşük puanın 0, en yüksek puanın 10 ve KR 20 güvenirlik katsayısının 0.74 olduğu görülmektedir. Bu değer iç tutarlılığın kabul edilebilir sınır değeri olmakla birlikte, testin kendi içinde tutarlı ölçümler yaptığı, iç tutarlılık anlamında güvenirlige sahip olduğu, testte yer alan maddelerin benzer özellikleri ölçtüğü ileri sürülebilir.

4.2. Yedinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.2.1. Yedinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin AFA Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Yedinci sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin faktör yapılarını belirlemek amacı ile 1-0 seklindeki düzenlenen veriler üzerinden AFA yapılmıştır. SBS-2010 yedinci sınıf Fransızca alt testine uygulanan AFA sonucunda KMO değeri Tablo 11 incelendiğinde 0,84’dür. Bu da KMO için iyi bir sonuçtur. Bu nedenle veri grubuna analizin yapılması

uygundur. Bartlett testi sonuçları incelendiğinde de elde edilen ki-kare (χ^2) değerinin ,01 düzeyinde manidar olduğu görülmektedir. Bu sonuç verilerin çok değişkenli normal dağılımından geldiğini ve dolayısıyla faktör analizinin bir diğer sayılısının karşılandığı anlamına gelmektedir. (Çokluk ve diğerleri 2010; s.219). Bu iki değerde kabul görülen sınırlar içerisinde olduğundan AFA'ya devam edilmiştir.

Tablo 11. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin KMO ve Bartlett Testi Sonuçları

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,840
	Approx. Chi-Square	1108,072
Bartlett's Test of Sphericity	df	105
	Sig.	,000

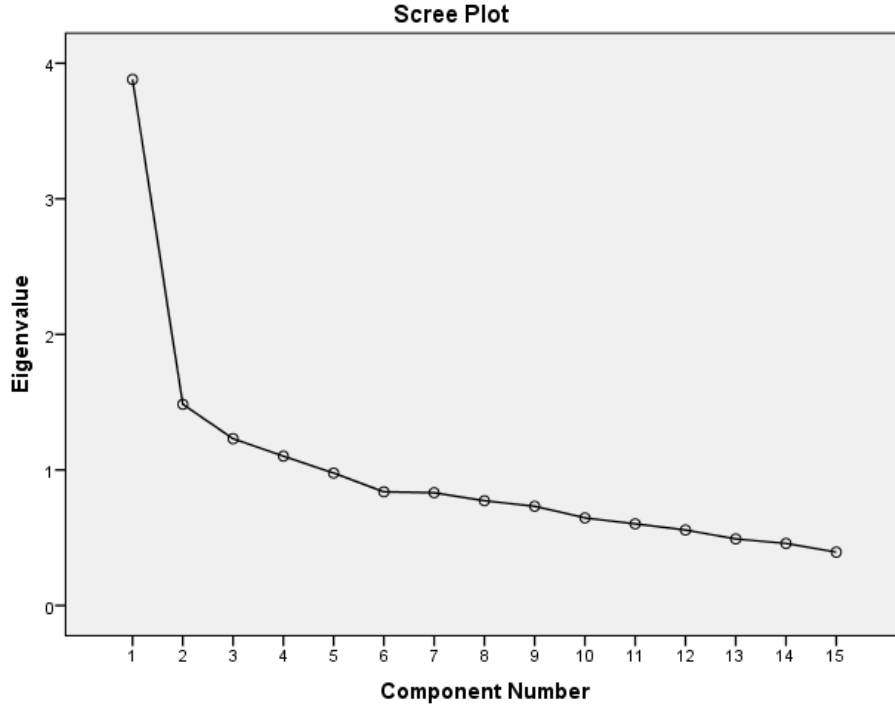
Bu araştırmada, faktör sayısına karar vermede bahsedilen üç yöntem dikkate alınmıştır. Temel bileşenler analizi yöntemi ile bulunan ve herhangi bir döndürme yapılmadan elde edilen ilk AFA sonuçları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin İlk AFA Sonuçları

Faktörler	Başlangıç Özdeğerleri		
	Faktör Özdeğerleri	Açıklanan Varyans (%)	Toplamlı Varyans (%)
1	3,881	25,870	25,870
2	1,485	9,897	35,767
3	1,230	8,202	43,970
4	1,102	7,347	51,317

Temel bileşenler analizi sonucunda elde edilen faktör özdeğerleri ve faktörler tarafından açıklanan varyans incelendiğinde, özdeğeri 1'in üzerinde olan dört faktör elde edilmiştir. Özdeğeri 1'den büyük olan bu dört faktörün toplamda varyansın %51.31'ini açıkladığı ve özdeğerlerin birinci faktör için 3,8, ikinci faktör için 1,48 üçüncü faktör için 1,23 ve dördüncü faktör için 1,10 olduğu görülmektedir. Ancak faktör sayısına karar verirken değerlendirilmesi gereken önemli husus, her bir faktörün toplam varyansa yaptığı katkının önemidir. (Çokluk ve diğerleri 2010; s.230). Üçüncü sütun grubundaki Açıklanan Varyans(%) değerlerine bakıldığında ilk iki bileşenin önemli ölçüde varyansa katkı sağladığı, üçüncü bileşenden itibaren bu katkının azaldığı görülmektedir. Böyle bir durumda, faktör sayısının iki olarak belirlenmesine karar verilebilir fakat sadece özdeğerlere bakılması anlamlı faktör yapılarının elde edilememesine neden olabilmektedir (Özdamar, 2002). Bu nedenle faktör sayısına karar vermede kullanılan diğer yöntemler olan özdeğer grafiği ve açıklanan varyans oranları incelenmiştir. Grafik 2'de faktör özdeğerlerine ilişkin çizgi grafiği (scree plot) yer almaktadır.

Grafik 2. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Özdeğerlerine Ait Çizgi Grafiği (Scree Plot)

Grafik 2'deki özdeğerlere ait grafik incelendiğinde Y eksenindeki bileşenler, X eksenine doğru bir iniş yapmaktadır ve bu iniş eğilimi varyansa yaptıkları katkı çerçevesinde noktalarla gösterilmektedir. İki nokta arasındaki her bir aralık bir faktör anlamına gelir. Grafik 2'de görüldüğü üzere, üçüncü noktadan sonra bir düşüş olduğu görülmektedir. Üçüncü noktadan sonraki bileşenlerin varyansa yaptıkları katkı hem küçük hem de yaklaşık olarak aynıdır. Bu durumdan, yedinci sınıf Fransızca alt testinin iki faktörlü bir yapıya sahip olabileceği sonucunu çıkarabiliriz. Ayrıca Tablo 2'deki özdeğerler ve açıklanan varyans oranı tekrar genel olarak incelendiğinde, birinci faktörün toplam varyansın %25.87'ini açıklaması ve ikinci faktörün toplam varyansının %9,89'unu açıklaması, özdeğerlerin ve açıklanan varyans oranlarının ikinci ve üçüncü faktör arasında keskin bir düşüş göstermesi de testin iki faktörlü bir yapıya sahip olabileceğinin göstergelerinden biri olarak ifade edilebilir.

Faktör sayısına karar verdikten sonra, tekrar analiz penceresinden faktör sayısı kısmına karar verilen faktör sayısı yazılarak analiz tekrar edilmiştir.

Tablo 13. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Döndürülmüş Bileşenler Matrisi
(Rotated Component Matrix) tablosu

	Component	
	1	2
SORU01	,747	,119
SORU06	,689	,160
SORU14	,643	,358
SORU09	,643	,348
SORU02	,527	-,046
SORU04	,414	,131
SORU05	,352	,175
SORU15	,309	,136
SORU07	,227	-,078
SORU13	,275	,719
SORU03	,090	,678
SORU11	,128	,636
SORU12	,192	,623
SORU08	-,138	,606
SORU10	,155	,326

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

Tablo 13’de görüldüğü üzere, maddeler iki ayrı boyut altında (renklendirilerek) toplanmaktadır. Maddeler binişiklik ve faktör yük değerlerinin kabul düzeyini karşılayıp karşılamaması açısından değerlendirildiğinde birinci faktörde yer alan iki maddenin (Soru07 ve Soru15) faktör yük değeri için kabul düzeyini karşılamadığı görülmektedir.

Tablo 13’e tekrar bakıldığında soru15 ve soru07 maddelerinin birinci faktörde kabul düzeyinin üzerinde yük değeri vermediği görülmektedir. Bu durumda bu maddenin, ölçmeyi amaçladığı özelliği ölçmek için yeterince güçlü olmadığı, diğer bir ifadeyle ölçmeyi amaçladığı özelliğin iyi bir göstergesi olmadığı sonucu çıkarılabilir. Bu durumda kabul düzeyinin altında yük değeri taşıyan soru07 ve soru15 maddelerinin analiz dışı bırakılması gerekmektedir.

Analize binişik olan maddelerin çıkartılmasıyla devam edilmiştir. Ancak iki tane binişik madde olduğuna göre önce yük değerleri arasında binişikliğin fazla olduğu, diğer bir ifadeyle yük değerleri arasındaki farkın en az olduğu soru07 maddesiyle başlanmıştır. Soru07 maddesi çıkarılarak yapılan analiz sonucu Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru07 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu

	Component	
	1	2
SORU01	,761	,073
SORU06	,708	,115
SORU09	,666	,310
SORU14	,663	,322
SORU02	,520	-,068
SORU04	,428	,104
SORU05	,329	,187
SORU15	,316	,121
SORU13	,317	,698
SORU03	,104	,690
SORU11	,170	,619
SORU12	,218	,616
SORU08	-,110	,615
SORU10	,174	,315

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

Tablo 14'deki soru07 maddesinin analiz dışı bırakılmasıyla elde edilen yeni Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi tablosundaki tüm maddeler yeniden binişiklik ve yük değerlerinin kabul düzeyini karşılaması açısından incelendiğinde, soru10 ve Soru15 maddesinin de ,32 kabul edilebilirlik düzeyini karşılamadığı görülmüştür. Bu durumda yük değeri kabul düzeyini karşılamayan madde olan soru10 maddesi analiz dışı bırakılarak yeniden analiz yapılmıştır. Soru10 maddesi çıkarılması sonucu elde edilen yeni Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi değerleri tablo 15'de verilmiştir.

Tablo 15. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru10 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu

Rotated Component Matrix^a		
	Component	
	1	2
SORU001	,761	,065
SORU06	,708	,108
SORU09	,664	,325
SORU14	,661	,333
SORU02	,534	-,120
SORU04	,437	,083
SORU05	,337	,173
SORU15	,308	,149
SORU13	,326	,695
SORU03	,118	,682
SORU12	,219	,636
SORU08	-,096	,609
SORU11	,183	,606

Extraction Method: Principal
Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with
Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

Elde edilen yeni Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi tablosundaki tüm maddeler yeniden binişiklik ve yük değerlerinin kabul düzeyini karşılaması açısından incelendiğinde, soru15 maddesinin ,32 kabul edilebilirlik düzeyini karşılamadığı görülmüştür. Bu durumda kabul edilebilir yük değerini taşımayan madde olan soru15 maddesi analiz dışı bırakılarak yeniden analiz yapılmıştır. Soru15 maddesi çıkarılması sonucu elde edilen yeni Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi değerleri tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru15 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu

Rotated Component Matrix^a		
	Component	
	1	2
SORU01	,766	,080
SORU06	,711	,122
SORU14	,657	,346
SORU09	,652	,338
SORU02	,545	-,112
SORU04	,440	,090
SORU05	,334	,179
SORU13	,314	,701
SORU03	,109	,683
SORU12	,204	,642
SORU11	,185	,608
SORU08	-,108	,606

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 3 iterations.

Tablo 16 incelendiğinde yedinci sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin üç maddesinin çözümlene dışı bırakılması sonucunda testin yapısına ilişkin iki faktörlü bir model tanımlanmıştır. Üç maddenin çözümlene dışı bırakılmasının ardından iki faktörlü yapının varyansa yaptığı katkı Tablo 17’de verilmiştir

Tablo 17. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Analiz sonucunda elde edilen Açıklanan Toplam Varyans (Total Variance Explained) Tablosu

Faktörler	Başlangıç Özdeğerleri		
	Faktör Özdeğerleri	Açıklanan Varyans (%)	Toplam Varyans (%)
1	3,701	30,846	30,846
2	1,463	12,191	43,036

Tablo 17 incelendiğinde soru07, soru10, soru15 maddelerinin analiz dışı bırakılması ile iki faktörün varyansı açıklama oranının %43,036 olduğu görülmektedir.

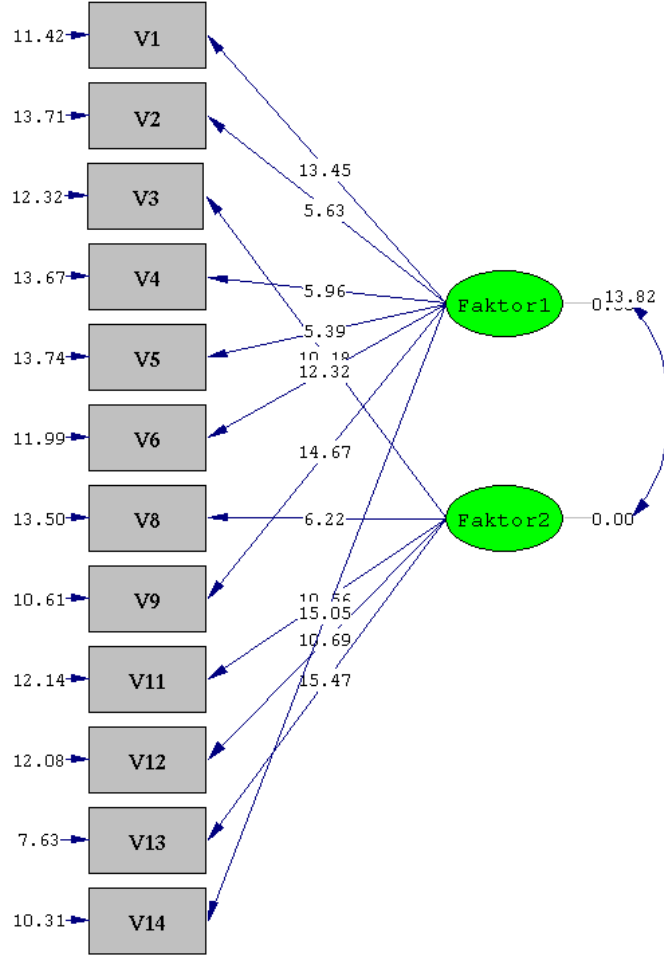
Yedinci sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin üç maddesinin çözümlene dışı bırakılması sonucunda testin yapısına ilişkin iki faktörlü bir model tanımlanmıştır

4.2.2. Yedinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin DFA Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Yedinci sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin AFA sonucunda tanımlanan iki faktörlü yapısı DFA ile test edilmiştir.

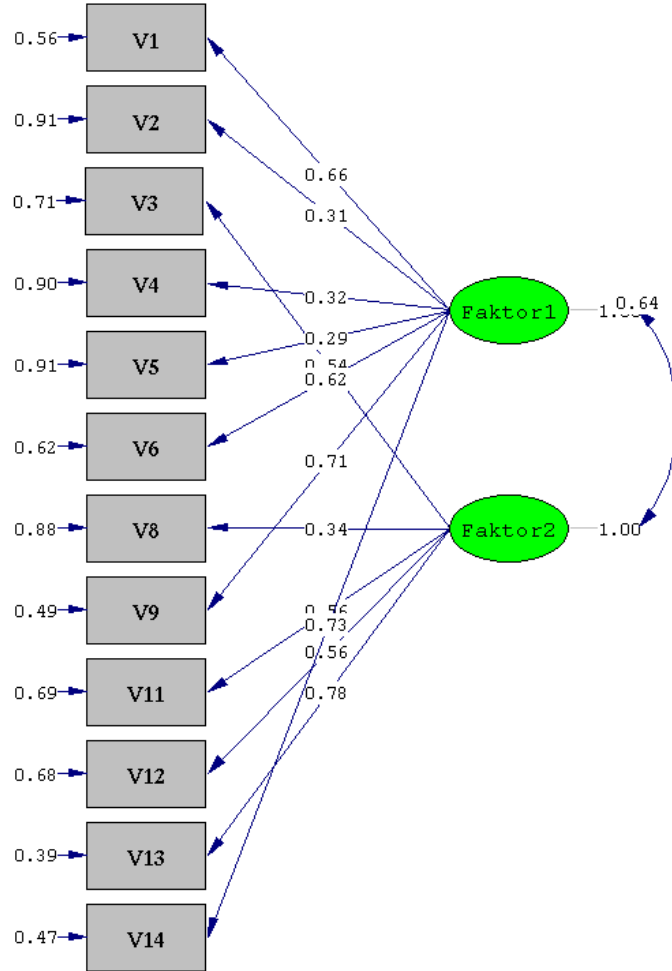
DFA’ da ilk kontrol edilmesi gereken gözlenen değişkenlerin t değerlerinin manidarlık düzeyleridir. Şekil 3’de görüldüğü üzere, gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumuna ilişkin t değerleri oklar üzerinde gösterilmiştir.

Şekil 3.Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu
Gizil Değişkenlerin Gözlenen Değişkenleri Açıklama Oranlarının Manidarlık
Düzeyleri (t değerleri)

T değerleri 1.96'yı aşarsa ,05 düzeyinde, 2,56'yı aşarsa ,01 düzeyinde manidardır. Bu çerçevede şekil 3 incelendiğinde bütün değerlerin 2,56'yı geçtiği ve ,01 düzeyinde manidar olduğu görülmektedir. Bu sonuç da maddeler ile faktörler arasında manidar ilişkilerin bulunduğunu göstermektedir. Bu aşamada gözlenen değişkenlerin hata varyanslarının da incelenmesi gerekir.

Şekil 4.Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu
Gözlenen Değişkenlerin Hata Varyansları

Chi-Square=121.77, df=53, P-value=0.00000, RMSEA=0.057

Şekil 4’de faktör ile maddeler arasındaki ilişki katsayılarının 0.30’a yakın ve 0.29 ile 0.78 arasında olduğu görülmektedir. Ayrıca hata varyanslarının 0.90’dan küçük olması istenmektedir ve Şekil 4’de gözlenen değişkenlerin hata varyansları incelendiğinde V5 ile V2 maddelerinin (,91) hata varyansının yüksek olduğu görülmektedir. Ancak bu modelde söz konusu maddeler için manidar t değerlerinin elde edilmesi nedeniyle bu göstergelerin model içerisinde kalması yönünde karar verilebilir.

Araştırmada DFA sonucunda elde edilen model uyum indeksleri, katsayıları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18.Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin AFA ile Belirlenen Faktör Yapısının DFA ile Test Edilmesi Sonucunda Elde edilen Uyum İndeksleri.

Uyum İndeksleri	Uyum değerleri
χ^2	121,77
χ^2/ sd	2,29
Goodness of Fit Index (GFI).....	0,95
Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI).....	0,93
Comparative Fit Index (CFI).....	0,96
Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA).....	0,057
Root Mean Square Residual (RMR).....	0,051
Standardized RMR.....	0,051
Non-Normed Fit Index (NNFI).....	0,95

Tablo 18 incelendiğinde χ^2 değerinin 121,77 olduğu görülmektedir. Ancak χ^2 , tek başına değerlendirilen bir istatistik değildir. Burada χ^2 değeri serbestlik derecesi (sd) ile oranlanarak değerlendirmeye alınır. Şekil 4’de görüldüğü üzere $\chi^2 =121,77$ ve $sd=53$ ’dür. Bu değerler birbirine oranlandığında χ^2 / sd oranının 2,29 ($121,77/53=2,29$) olduğu görülmektedir. χ^2 / sd oranının 3’ün altında olması mükemmel uyuma karşılık gelmektedir.

Tablo 18’deki RMSEA değeri incelendiğinde 0,057 düzeyinde bir uyum indeksi verdiği görülmektedir. Bu durumda elde edilen model veri uyum indeksinin iyi olduğu ifade edilebilir.

Uyum indekslerinin incelenmesine devam edildiğinde GFI’nın ,95 ve AGFI’nın ,93 olduğu görülmektedir. Bu çerçevede GFI indeksinin mükemmel ve AGFI indekslerinin iyi bir model veri uyuma sahip oldukları görülmektedir.

Standardize edilmiş RMR’nin uyum indekslerinin ,051 olduğu görülmektedir. Bu çerçevede, Standardize edilmiş RMR’ın mükemmel yakın bir model veri uyuma sahip olduğu görülmektedir.

Son olarak NNFI ve CFI uyum indeksleri incelendiğinde, NNFI'nın ,95 ve CFI'nın ,96 olduğu görülmektedir. Bu çerçevede NNFI ve CFI'nın mükemmel bir model veri uyuma sahip olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak DFA'dan elde edilen uyum indeksleri kabul düzeyinin üzerinde, hatta mükemmel model veri uyum değerleri verdiği için yedinci sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin AFA sonucunda tanımlanan iki faktörlü (yedi maddenin yer aldığı birinci faktör ve beş maddenin yer aldığı ikinci faktör) yapının doğrulandığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Yapılan DFA'da analiz çıktılarında programın çok fazla değişim önermediği, önerilen değişimlerin uyum indekslerine katkılarının düşük olduğu ve model veri uyumlarının mükemmel olduğu görülmektedir. Bu nedenle herhangi bir değişim yapılmamıştır.

4.2.3. Yedinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapılarına İlişkin Betimsel İstatistikler ile KR 20 Güvenirlik katsayısına ilişkin Bulgular

AFA ile elde edilen ve DFA ile test edilen SBS-2010 yedinci sınıf Fransızca alt testinin iki faktörlü yapısına ilişkin betimsel istatistikler ile KR 20 güvenirlik katsayısı Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19. Yedinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapısına İlişkin Betimsel İstatistikler ile KR 20 Güvenirlik Katsayısı

Soru Sayısı	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	En Düşük Puan	En Yüksek Puan	Güvenirlik Katsayısı
12	7,49	2,83	0	12	0,77

Tablo 19'a bakıldığında, yedinci sınıf SBS-2010 Fransızca alt testinin 12 maddelik iki faktörlü yapısının aritmetik ortalamasının 7,49, standart sapmasının 2,83, alınan en düşük puanın 0, en yüksek puanın 12 ve KR 20 güvenirlik katsayısının 0.77 olduğu görülmektedir. Bu değer içtutarlılığın kabul edilebilir sınır değeri olmakla birlikte, testin kendi içinde tutarlı ölçümler yaptığı, içtutarlılık anlamında güvenirlige sahip olduğu, testte yer alan maddelerin benzer özellikleri ölçtüğü ileri sürülebilir.

4.3. Sekizinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.3.1. Sekizinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin AFA Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Sekizinci sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin faktör yapılarını belirlemek amacı ile 1-0 şeklindeki düzenlenen veriler üzerinden AFA yapılmıştır. SBS-2010 yedinci sınıf Fransızca alt testine uygulanan AFA sonucunda KMO değeri Tablo 20 incelendiğinde 0,84'dür. Bu da KMO için iyi bir sonuçtur. Bu nedenle veri grubuna analizin yapılması uygundur. Bartlett testi sonuçları incelendiğinde de elde edilen ki-kare (χ^2) değerinin ,01 düzeyinde manidar olduğu görülmektedir. Bu iki değerde kabul görülen sınırlar içerisinde olduğundan AFA'ya devam edilmiştir.

Tablo 20. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin KMO ve Bartlett Testi Sonuçları

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,844
	Approx. Chi-Square	1230,855
Bartlett's Test of Sphericity	df	136
	Sig.	,000

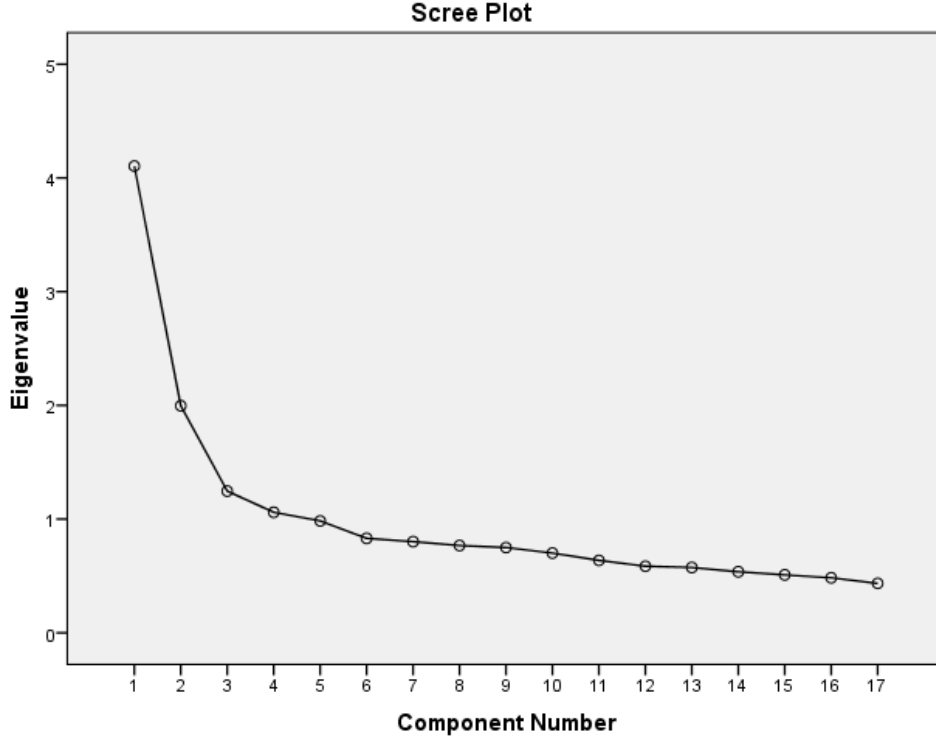
Temel bileşenler analizi yöntemi ile bulunan ve herhangi bir döndürme yapılmadan elde edilen ilk AFA sonuçları Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin İlk AFA Sonuçları

Faktörler	Başlangıç Özdeğerleri		
	Faktör	Açıklanan Varyans	Toplam Varyans
1	4,104	24,142	24,142
2	1,996	11,742	35,884
3	1,246	7,324	43,211
4	1,059	6,232	49,443

Temel bileşenler analizi sonucunda elde edilen faktör özdeğerleri ve faktörler tarafından açıklanan varyans incelendiğinde, özdeğeri 1'in üzerinde olan dört faktör elde edilmiştir. Özdeğeri 1'den büyük olan bu dört faktörün toplamda varyansın %49,443'ünü açıkladığı ve özdeğerlerin birinci faktör için 4,104 , ikinci faktör için 1,996 üçüncü faktör için 1,246 ve dördüncü faktör için 1,059 olduğu görülmektedir. Ancak faktör sayısına karar verirken değerlendirilmesi gereken önemli husus, her bir faktörün toplam varyansa yaptığı katkının önemidir. Üçüncü sütun grubundaki Açıklanan Varyans(%) değerlerine bakıldığında ilk iki bileşenin önemli ölçüde varyansa katkı sağladığı, üçüncü bileşenden itibaren bu katkının azaldığı görülmektedir. Böyle bir durumda, faktör sayısının iki olarak belirlenmesine karar verilebilir fakat sadece özdeğerlere bakılması anlamlı faktör yapılarının elde edilememesine neden olabilmektedir. Bu nedenle faktör sayısına karar vermede kullanılan diğer yöntemler olan özdeğer grafiği ve açıklanan varyans oranları incelenmiştir. Grafik 3'te faktör özdeğerlerine ilişkin çizgi grafiği (scree plot) yer almaktadır.

Grafik 3. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Özdeğerlerine Ait Çizgi Grafiği (Scree Plot)

Grafik 3'te görüldüğü üzere, üçüncü noktadan sonra bir düşüş olduğu görülmektedir. Üçüncü noktadan sonraki bileşenlerin varyansa yaptıkları katkı hem küçük hem de yaklaşık olarak aynıdır. Bu durumdan, sekizinci sınıf Fransızca alt testinin iki faktörlü bir yapıya sahip olabileceği sonucunu çıkarabiliriz. Ayrıca Tablo 20'deki özdeğerler ve açıklanan varyans oranı tekrar genel olarak incelendiğinde, birinci faktörün toplam varyansın %24.142'sini açıklaması ve ikinci faktörün toplam varyansının %11,742'sini açıklaması, özdeğerlerin ve açıklanan varyans oranlarının ikinci ve üçüncü faktör arasında keskin bir düşüş göstermesi de testin iki faktörlü bir yapıya sahip olabileceğinin göstergelerinden biri olarak ifade edilebilir.

Faktör sayısına karar verdikten sonra, tekrar analiz penceresinden faktör sayısı kısmına karar verilen faktör sayısı yazılarak analiz tekrar edilmiştir.

Tablo 22. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu

Rotated Component Matrix^a		
	Component	
	1	2
SORU05	,687	,101
SORU12	,677	-,078
SORU10	,665	,143
SORU17	,644	,106
SORU08	,642	,157
SORU14	,612	-,182
SORU15	,606	,128
SORU09	,481	,193
SORU04	,182	,702
SORU02	,075	,651
SORU06	,075	,580
SORU01	-,095	,571
SORU07	,108	,500
SORU16	,411	,447
SORU11	,390	,438
SORU13	-,025	,310
SORU03	,065	,252

Extraction Method: Principal Component

a. Rotation converged in 3 iterations.

Tablo 22’de görüldüğü üzere, maddeler iki ayrı boyut altında (renklendirilerek) toplanmaktadır. Maddeler binişiklik ve faktör yük değerlerinin kabul düzeyini karşılayıp karşılamaması açısından değerlendirildiğinde ikinci faktörde yer alan iki maddenin (Soru03 ve Soru13) faktör yük değeri için kabul düzeyini karşılamadığı ve iki maddenin de (soru16 ve soru11) faktör yük değerlerinin binişik olduğu görülmektedir.

Analize binişik olan soru16 ve soru11 maddeleri ile kabul düzeyinin altında yük değeri taşıyan soru03 ve soru13 maddelerinin analiz dışı bırakılmasıyla devam edilmiştir. Ancak iki tane binişik madde olduğuna göre önce yük değerleri arasında binişikliğin fazla olduğu, diğer bir ifadeyle yük değerleri arasındaki farkın en az olduğu soru16 maddesiyle başlanmıştır. Soru16 maddesi çıkarılarak yapılan analiz sonucu Tablo 23'te verilmiştir.

Tablo 23. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru07 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu

Rotated Component Matrix^a		
	Component	
	1	2
SORU05	,691	,110
SORU12	,678	-,076
SORU10	,668	,149
SORU08	,644	,159
SORU17	,643	,100
SORU14	,612	-,185
SORU15	,607	,125
SORU09	,488	,208
SORU04	,189	,712
SORU02	,079	,658
SORU06	,079	,579
SORU01	-,090	,576
SORU07	,110	,504
SORU11	,390	,431
SORU13	-,017	,334
SORU03	,063	,236
Extraction Method:	Principal	
a. Rotation converged in 3 iterations.		

Tablo 23'teki soru16 maddesinin analiz dışı bırakılmasıyla elde edilen yeni Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi tablosundaki tüm maddeler yeniden binişiklik ve yük değerlerinin kabul düzeyini karşılaması açısından incelendiğinde, soru11 maddesinde hala binişiklik devam etmekte olduğu ve sadece soru03 maddesinin ,32 kabul edilebilirlik düzeyini karşılamadığı görülmüştür. Bu durumda binişik olan soru11 maddesi bırakılarak yeniden analiz yapılmıştır. Soru11 maddesi çıkarılması sonucu elde edilen yeni Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi değerleri tablo 24'de verilmiştir.

Tablo 24. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru10 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu

Rotated Component Matrix^a		
	Component	
	1	2
SORU05	,696	,114
SORU12	,681	-,075
SORU10	,671	,149
SORU08	,652	,171
SORU17	,646	,099
SORU15	,606	,115
SORU14	,606	-,203
SORU09	,493	,216
SORU04	,195	,710
SORU02	,091	,673
SORU06	,087	,590
SORU01	-,085	,576
SORU07	,118	,512
SORU13	-,018	,324
SORU03	,063	,230
Extraction	Method:	Principal

a. Rotation converged in 3 iterations.

Elde edilen yeni Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi tablosundaki tüm maddeler yeniden binişiklik ve yük değerlerinin kabul düzeyini karşılaması açısından incelendiğinde, soru03 maddesinin ,32 kabul edilebilirlik düzeyini karşılamadığı görülmüştür. Bu durumda kabul edilebilir yük değerini taşımayan madde olan soru03 maddesi analiz dışı bırakılarak yeniden analiz yapılmıştır. Soru03 maddesi çıkarılması sonucu elde edilen yeni Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi değerleri tablo 25’de verilmiştir.

Tablo 25. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Soru15 maddesi Analiz dışı bırakıldıktan sonra Döndürülmüş Bileşenler Matrisi (Rotated Component Matrix) tablosu

Rotated Component Matrix^a		
	Component	
	1	2
SORU05	,697	,109
SORU12	,679	-,086
SORU10	,673	,146
SORU08	,655	,160
SORU17	,647	,088
SORU15	,609	,103
SORU14	,602	-,212
SORU09	,497	,199
SORU04	,206	,706
SORU02	,102	,669
SORU06	,098	,579
SORU01	-,075	,574
SORU07	,123	,536
SORU13	-,016	,350
Extraction	Method:	Principal

a. Rotation converged in 3 iterations.

Tablo 25 incelendiğinde Yedinci sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin üç maddesinin çözümlene dışı bırakılması sonucunda testin yapısına ilişkin iki faktörlü bir

model tanımlanmıştır. Üç maddenin çözümlene dışı bırakılmasının ardından iki faktörlü yapının varyansa yaptığı katkı Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Analiz sonucunda elde edilen Açıklanan Toplam Varyans (Total Variance Explained) Tablosu

Faktörler	Başlangıç Özdeğerleri		
	Faktör	Açıklanan Varyans	Toplam Varyans
1	3,574	25,525	25,525
2	1,929	13,780	39,305

Tablo 26 incelendiğinde soru03, soru11, soru16 maddelerinin analiz dışı bırakılması ile iki faktörün varyansı açıklama oranının %39,305 olduğu görülmektedir.

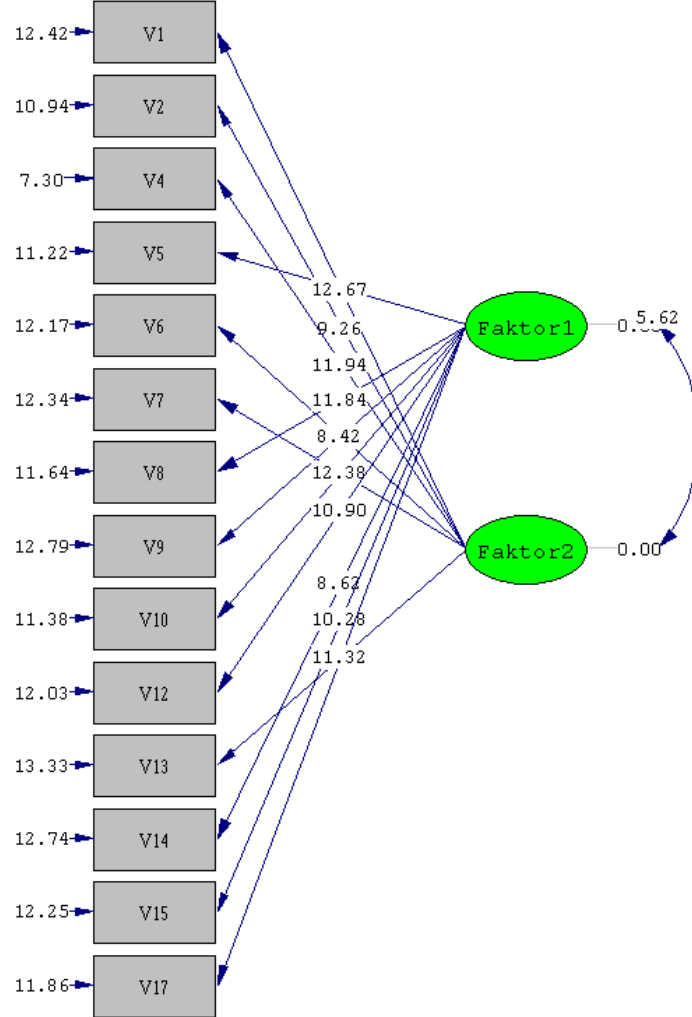
Sekizinci sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin üç maddesinin çözümlene dışı bırakılması sonucunda testin yapısına ilişkin iki faktörlü bir model tanımlanmıştır.

4.3.2. Sekizinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin DFA Sonucunda Elde Edilen Bulgular

Sekizinci sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin AFA sonucunda tanımlanan iki faktörlü yapısı DFA ile test edilmiştir.

DFA’ da ilk kontrol edilmesi gereken gözlenen değişkenlerin t değerlerinin manidarlık düzeyleridir. Şekil 5’te görüldüğü üzere, gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumuna ilişkin t değerleri oklar üzerinde gösterilmiştir.

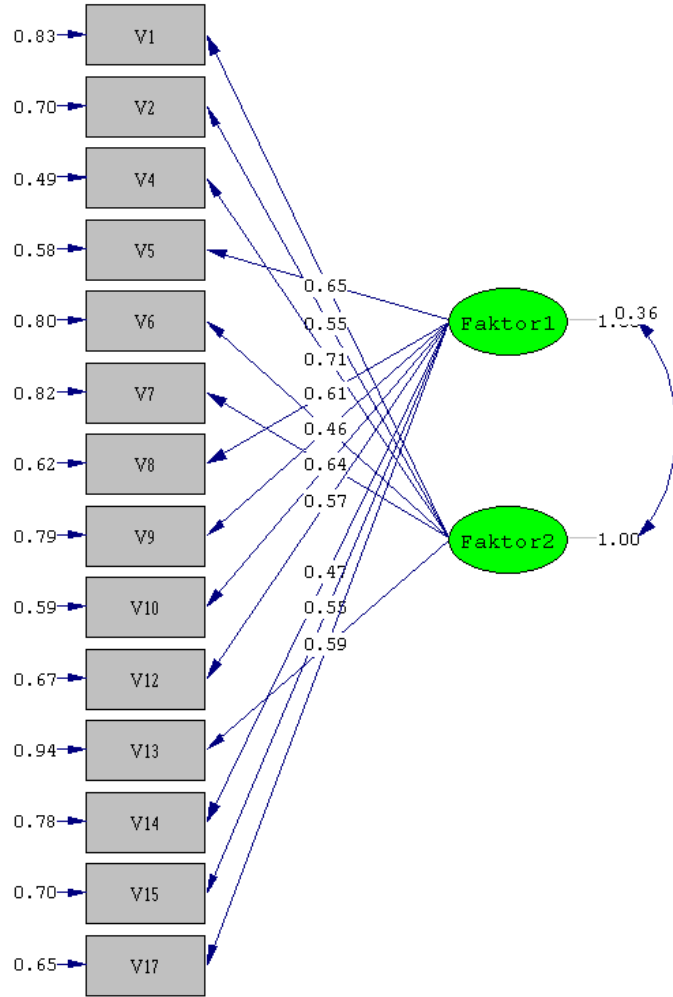
Şekil 5. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu Gizil Değişkenlerin Gözlenen Değişkenleri Açıklama Oranlarının Manidarlık Düzeyleri (t değerleri)

Chi-Square=188.26, df=76, P-value=0.00000, RMSEA=0.063

Şekil 5 incelendiğinde bütün değerlerin 2,56'yı geçtiği ve ,01 düzeyinde manidar olduğu görülmektedir. Bu sonuç da maddeler ile faktörler arasında manidar ilişkilerin bulunduğunu göstermektedir. Bu aşamada gözlenen değişkenlerin hata varyanslarının da incelenmesi gerekir.

Şekil 6. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonucu Gözlenen Değişkenlerin Hata Varyansları

Chi-Square=188.26, df=76, P-value=0.00000, RMSEA=0.063

Şekil 6’da faktör ile maddeler arasındaki ilişki katsayılarının 0.30’dan büyük ve 0.46 ile 0.71 arasında olduğu görülmektedir. Ayrıca hata varyanslarının 0.90’dan küçük olması istenmektedir ve Şekil 4’de gözlenen değişkenlerin hata varyansları incelendiğinde V13 maddesinin (,94) hata varyansının yüksek olduğu görülmektedir. Ancak bu modelde söz konusu maddeler için manidar t değerlerinin elde edilmesi nedeniyle bu göstergelerin model içerisinde kalması yönünde karar verilebilir.

Araştırmada DFA sonucunda elde edilen model uyum indeksleri, katsayıları Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin AFA ile Belirlenen Faktör Yapısının DFA ile Test Edilmesi Sonucunda Elde edilen Uyum İndeksleri.

Uyum İndeksleri	Uyum değerleri
χ^2	188,26
χ^2/ sd	2,47
Goodness of Fit Index (GFI).....	0,93
Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI).....	0,91
Comparative Fit Index (CFI).....	0,94
Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA).....	0,063
Root Mean Square Residual (RMR).....	0,011
Standardized RMR.....	0,058
Non-Normed Fit Index (NNFI).....	0,92

Tablo 27 incelendiğinde χ^2 değerinin 188,26 olduğu görülmektedir. Ancak χ^2 , tek başına değerlendirilen bir istatistik değildir. Burada χ^2 değeri serbestlik derecesi (sd) ile oranlanarak değerlendirmeye alınır. Şekil 4’de görüldüğü üzere $\chi^2 = 188,26$ ve $sd=76$ ’dır. Bu değerler birbirine oranlandığında χ^2 / sd oranının 2,47 ($188,26/76=2,47$) olduğu görülmektedir. χ^2 / sd oranının 3’ün altında olması mükemmel uyuma karşılık gelmektedir.

Tablo 27’deki RMSEA değeri incelendiğinde 0,063 düzeyinde bir uyum indeksi verdiği görülmektedir. Bu durumda elde edilen model veri uyum indeksinin iyi olduğu ifade edilebilir.

Uyum indekslerinin incelenmesine devam edildiğinde GFI’nin ,93 ve AGFI’nin ,91 olduğu görülmektedir. Bu çerçevede GFI indeksinin ve AGFI indekslerinin iyi bir model veri uyuma sahip oldukları görülmektedir.

Standardize edilmiş RMR’nin uyum indekslerinin ,058 olduğu görülmektedir. Bu çerçevede, Standardize edilmiş RMR’nin mükemmel yakın bir model veri uyuma sahip olduğu görülmektedir.

Son olarak NNFI ve CFI uyum indeksleri incelendiğinde, NNFI'nın ,92 ve CFI'nın ,94 olduğu görülmektedir. Bu çerçevede NNFI ve CFI'nın iyi bir model veri uyuma sahip olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak DFA'dan elde edilen uyum indeksleri kabul düzeyinin üzerinde, iyi model veri uyum değerleri verdiği için sekizinci sınıflara uygulanan SBS-2010 Fransızca alt testinin AFA sonucunda tanımlanan iki faktörlü (sekiz maddenin yer aldığı birinci faktör ve altı maddenin yer aldığı ikinci faktör) yapının doğrulandığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Yapılan DFA'da analiz çıktılarında programın çok fazla değişim önermediği, önerilen değişimlerin uyum indekslerine katkılarının düşük olduğu ve model veri uyumlarının iyi olduğu görülmektedir. Bu nedenle herhangi bir değişim yapılmamıştır.

4.3.3. Sekizinci Sınıflara Uygulanan SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapılarına İlişkin Betimsel İstatistikler ile KR 20 Güvenirlik katsayısına ilişkin Bulgular

AFA ile elde edilen ve DFA ile test edilen SBS-2010 yedinci sınıf Fransızca alt testinin iki faktörlü yapısına ilişkin betimsel istatistikler ile KR 20 güvenirlik katsayısı Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28. Sekizinci Sınıf SBS-2010 Fransızca Alt Testinin Faktör Yapısına İlişkin Betimsel İstatistikler ile KR 20 Güvenirlik Katsayısı

Soru	Aritmetik	Standart	En Düşük	En Yüksek	Güvenirlik
14	9,53	2,95	1	14	0,74

Tablo 28'e bakıldığında, sekizinci sınıf SBS-2010 Fransızca alt testinin 14 maddelik iki faktörlü yapısının aritmetik ortalamasının 9,53, standart sapmasının 2,95, alınan en düşük puanın 1, en yüksek puanın 14 ve KR 20 güvenirlik katsayısının 0.74 olduğu görülmektedir. Bu değer içtutarlılığın kabul edilebilir sınır değeri olmakla birlikte, testin kendi içinde tutarlı ölçümler yaptığı, içtutarlılık anlamında güvenirlige sahip olduğu, testte yer alan maddelerin benzer özellikleri ölçtüğü ileri sürülebilir.

BÖLÜM V

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara dayanarak sonuçlar özetlenmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuçlar

Bu araştırmada 2010 yılı 6, 7 ve 8. sınıf SBS sınavlarının Fransızca alt testinin faktör yapılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak elde edilen verilere AFA ve DFA yapılmıştır. Analiz sonuçları doğrultusunda elde edilen Faktör yapılarının betimsel istatistikleri ile KR20 güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır.

Altıncı sınıf SBS-2010 Fransızca alt testinin faktör yapılarını belirlemek amacıyla, verilere AFA uygulanmıştır. Analiz sonucunda, üç maddenin negatif veya düşük faktör yük değerine sahip olduğu ve kalan 10 maddenin iki faktör altında toplanarak toplam varyansın %45.91'ini açıkladığı belirlenmiştir. Bu durum varyansın geriye kalan kısmının başka değişkenlerce açıklandığını göstermektedir.

Üzerinde çalıştığımız araştırmada ise 2010 SBS 6. Sınıf Fransızca alt testinin iki faktörlü yapısı tespit edilmiştir. AFA sonucunda tanımlanan 6 maddenin birinci faktörü diğer 4 maddenin de ikinci faktörü kapsadığı belirlenmiştir. Elde edilen model DFA ile test edilmiş ve modelin yüksek uyum indekslerine sahip olduğu gözlemlenmiştir. Elde edilen iki faktörlü yapının KR 20 güvenirlik katsayısı ise 0.74 olarak hesaplanmış, böylece modeldeki maddelerin kendi içinde tutarlı ölçümler yaptığı, iç tutarlılık anlamında güvenilirliğe sahip olduğu, yapı içerisinde yer alan maddelerin benzer özellikleri ölçtüğü yorumu yapılmıştır. Elde edilen 0.74 güvenirlik katsayısı kabul edilebilir sınır düzeyindedir. Güvenirlik katsayısının testi oluşturan madde sayısından etkilendiği dikkate alınacak olursa, testte yer alan madde sayısının artırılmasının güvenirlik katsayısının da artmasına katkıda bulunacağı ifade edilebilir.

Yedinci sınıf SBS-2010 Fransızca alt testinin faktör yapılarını belirlemek amacıyla, verilere AFA uygulanmıştır. Analiz sonucunda, üç maddenin negatif veya düşük faktör yük değerine sahip olduğu ve kalan 12 maddenin iki faktör altında toplanarak toplam varyansın %43.30'unu açıkladığı belirlenmiştir. Bu durum varyansın geriye kalan kısmının başka değişkenlerce açıklandığını göstermektedir.

2010 SBS 7. sınıf Fransızca alt testinin iki faktörlü yapıya sahip olduğu tespit edilmiştir. AFA sonucunda tanımlanan 7 maddenin birinci faktörü diğer 5 maddenin de ikinci faktörü kapsadığı belirlenmiştir. Elde edilen model DFA ile test edilmiş ve modelin yüksek uyum indekslerine sahip olduğu gözlemlenmiştir. Elde edilen iki faktörlü yapının KR 20 güvenirlik katsayısı ise 0.77 olarak hesaplanmış, böylece modeldeki maddelerin kendi içinde tutarlı ölçümler yaptığı, iç tutarlılık anlamında güvenirliğe sahip olduğu, yapı içerisinde yer alan maddelerin benzer özellikleri ölçtüğü yorumu yapılmıştır. Elde edilen 0.77 güvenirlik katsayısı kabul edilebilir sınır düzeyindedir. Güvenirlik katsayısının testi oluşturan madde sayısından etkilendiği dikkate alınacak olursa, testte yer alan madde sayısının artırılmasının güvenirlik katsayısının da artmasına katkıda bulunacağı ifade edilebilir.

Sekizinci sınıf SBS-2010 Fransızca alt testinin faktör yapılarını belirlemek amacıyla, verilere AFA uygulanmıştır. Analiz sonucunda, üç maddenin negatif veya düşük faktör yük değerine sahip olduğu ve kalan 14 maddenin iki faktör altında toplanarak toplam varyansın %39.30'unu açıkladığı belirlenmiştir. Bu durum varyansın geriye kalan kısmının başka değişkenlerce açıklandığını göstermektedir.

2010 SBS 8. sınıf Fransızca alt testinin iki faktörlü yapıya sahip olduğu tespit edilmiştir. AFA sonucunda tanımlanan 8 maddenin birinci faktörü diğer 6 maddenin de ikinci faktörü kapsadığı belirlenmiştir. Elde edilen model DFA ile test edilmiş ve modelin yüksek uyum indekslerine sahip olduğu gözlemlenmiştir. Elde edilen iki faktörlü yapının KR 20 güvenirlik katsayısı ise 0.74 olarak hesaplanmış, böylece modeldeki maddelerin kendi içinde tutarlı ölçümler yaptığı, iç tutarlılık anlamında güvenirliğe sahip olduğu, yapı içerisinde yer alan maddelerin benzer özellikleri ölçtüğü yorumu yapılmıştır. Elde edilen 0.74 güvenirlik katsayısı kabul edilebilir sınır düzeyindedir. Güvenirlik katsayısının testi oluşturan madde sayısından etkilendiği dikkate alınacak olursa, testte yer alan madde sayısının artırılmasının güvenirlik katsayısının da artmasına katkıda bulunacağı ifade edilebilir.

2010 SBS 6,7 ve 8. sınıf Fransızca alt testlerine uygulanan FA sonucunda ulaşılan iki yapıyı bir faktör bulunmuş olup bulunan bu iki yapıyı faktörden hareketle nesnel bir yargıya ulaşmak mümkün olmamıştır. Bunun nedenlerini üç başlık altında toplamak mümkündür.

1- Test Hazırlama süreçlerindeki eksiklikler

Çalışmamızın kavramsal çerçevesinde belirtildiği üzere bir testin hazırlanmasında en önemli aşamalarından birisi de hazırlanan testin amacının belirtilmesidir. İlköğretim Fransızca Öğretim Programının genel ve özel amaçları olup program bu çerçevede hazırlanmıştır. MEB tarafından yayımlanan Ortaöğretime Geçiş Yönergesinde 6,7 ve 8. sınıf düzeyinde yapılacak SBS ile öğrencilerin seviyelerinin ölçülmesi ve kazanılmamış davranışların öğrencilere dönüt olarak verilebilmesini amaçlamıştı. Ancak SBS'nin uygulanması aşamasında bu amacından sapılmış, sadece bir üst eğitim kurumu olan ortaöğretime yerleştirme amacı güdüldüğü görülmüştür. 2010 SBS'deki 6,7 ve 8. sınıf Fransızca alt testleriyle de öğrencilerin öğrenme düzeylerini ölçmekten çok öğrencilerin bir ortaöğretim kurumuna yerleştirilmesi amaçlanmış ve bu sınav bilen öğrenciyle bilmeyen öğrencinin ayırt edildiği bir sınav haline getirilmiştir.

Test hazırlama süreçlerinde bir diğer eksiklikte belirtke tablosunun hazırlanmasıdır. Belirtke tablosu hazırlama aşamasında öğrencilere kazandırılacak tüm kazanımlar, bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile o ders içeriği ayrıntılı bir biçimde tablo ile belirtilir. Bu süreçte hangi kazanımlardan hangi taksonomi boyutunda soru sorulacağı da belirlenir. İlköğretim Fransızca Öğretim programı 6,7 ve 8. sınıf kazanımlarına baktığımızda kazanımların dört dil becerileri üzerinden dağılımı yapıldığı ve İlköğretim Fransızca Programının iletişimsel yaklaşımla yazılması sebebiyle de konuşma ve dinleme kazanımlarına daha fazla yer verildiği görülmektedir. SBS'de kullanılan çoktan seçmeli soru formatı sebebiyle özellikle yabancı dilde konuşma dinleme ve okuma kazanımlarını yoklamak mümkün olamamaktadır. Bu sebeple SBS'deki Fransızca alt testleri, öğrencilerin sadece okuduğunu anlama, kelime bilgisi ve dil bilgisi kazanımlarını ölçmektedir. Bu durum belirtke tablosu hazırlamada da büyük bir sorun teşkil etmektedir.

2010 SBS 6. sınıf Fransızca alt testine baktığımızda toplam on üç sorudan sekiz soru okuduğunu anlama beş soru ise kelime bilgisine dayalı sorular olmasına karşın bu oran 7. sınıfta dokuz soru okuduğunu anlama, dört soru kelime bilgisi iki soru ise dil bilgisi soruları şeklindedir. 8. sınıfta dil bilgisi sorularına daha fazla ağırlık verilmiş olmasına karşın kelime bilgisi sorularına hiç yer verilmemiştir. Yapmış olduğumuz bu tespitler ışığında 2010 SBS 6,7 ve 8. sınıf Fransızca alt testlerinin bir belirtke tablosu hazırlanarak yapılmadığı kanaatine varılmıştır. Oysaki İlköğretim Fransızca Dersi Öğretim Programında kelime bilgisi, okuduğunu anlama ve dil bilgisi kazanımları her sınıf seviyesinde

mevcuttur. Kelime bilgisi ve okuduğunu anlama kazanımları her sınıf düzeyinde hemen hemen eşit dağıtılmakla birlikte dil bilgisi kazanımları 6. sınıfta az 7. sınıfta biraz fazla, 8. sınıfta ise oldukça fazla bir biçimde Fransızca öğretim programda yer almıştır. Ancak sorulan sorulara baktığımızda 6. Sınıf düzeyinde dilbilgisi sorularına ve 8. sınıf düzeyinde ise kelime sorularına hiç yer verilmemiştir. Bu bilgiler ışığında test hazırlama süreçlerinde sıkıntı olduğu ve belirtke tablosu hazırlamada ki bazı aşamaların atlandığı kanaatine varılmıştır.

Test hazırlama süreçlerindeki göz ardı edilen bir diğer hususta ön deneme ve madde analizlerinin yapılmayıdır. Ülkemizde yapılan tüm merkezi sınavlarda ön deneme ve bu denemeye ait sonuçların analizi yapılmamaktadır. Bunun nedeni de soruların sınavlardan sonra kamuoyu ile paylaşılmasıdır. Oysaki Avrupa'da birçok ülkede uygulanan DALF, DELF ve TOEFL gibi testlerde çeşitli yöntemlerle ön denemeler yapılır. Sorular hiçbir zaman yayımlanmaz sadece o sınavda ne tür soru sorulduğunu göstermek amacıyla örnek sorular yayımlanır. Ön denemesi yapılacak soru adaya sınav içerisinde normal soru olarak sorulur adaydan cevaplanması istenir fakat değerlendirmeye tabi tutulmaz ve sınava giren o adaya puan getirmez. Ön deneme yapıldıktan sonra test maddesi analizlere tabii tutularak, madde kökünde veya çeldiriciler de düzeltmeler gerekiyorsa gerekli düzeltmeler yapılır. Düzeltmelerin yapılmasıyla test maddesi daha geçerli ve güvenilir olur. Aynı zamanda analize tabi tutulan bu soruların hangi kazanımları ölçtüğü de tespit edilir ve asıl uygulamada kullanılmak üzere soru bankasına aktarılır. Test hazırlama süreçleri içerisinde yapılması gereken ön deneme ve madde analizi ülkemizde yapılmamaktadır ve 2010 SBS 6,7 ve 8. Sınıf Fransızca alt testlerinin de ön deneme ve madde analizleri yapılmamıştır. Ön test ve analizlerin yapılmaması sınavdan sonra yapılan analizlerin sonuçsuz kalmasına neden olabilmektedir.

Ölçme değerlendirme süreçlerine göre çoktan seçmeli testlerde her bir test maddesinin bir tek kazanımı ölçecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. 2010 SBS 6,7 ve 8. sınıf Fransızca alt testleri incelendiğinde belirtilen yaklaşıma uygun olmayan maddelerin de bulunduğu gözlemlenmektedir. Bu tür maddelere uygulanan analizlerden farklı sonuçların ortaya çıkması kaçınılmazdır. Dolayısıyla 2010 SBS'de Fransızca alt testlerine uyguladığımız Faktör Analizi sonucunda elde edilen iki yapı faktörün adlandırılmamasının nedenlerinden biri olarak bu durum gösterilebilir.

2- Öğretim programı ve ders kitabı düzeyindeki eksiklikler

2010 SBS’de Fransızca alt testini 6. sınıf düzeyinde 479 öğrenci, 7. sınıf düzeyinde 395 öğrenci ve 8. sınıf düzeyinde de 375 öğrenci çözmüştür. Bu öğrencilerin tamamı özel okul öğrencileridir. Devlet okullarından hiçbir öğrenci Fransızca alt testlerini çözmemiştir. Çünkü ilköğretim düzeyinde Fransızca’yı birinci yabancı dil olarak okutan devlet okulu bulunmamaktadır. 2010 SBS 6,7, ve 8. sınıf Fransızca alt testleri, MEB tarafından hazırlanan ve yayımlanan İlköğretim Fransızca Programı 6-7-8 ve Je voyage en français 6-7-8 ders kitapları serisinden hazırlanmaktadır. Ancak evrenimizi oluşturan 2010 SBS’de Fransızca alt testlerini çözen öğrenciler, kendi okudukları özel okulların öğretim programına göre eğitim-öğretim görmektedirler. Özel okullar kanunla belirlenen esaslar çerçevesinde Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının(TTKB) onayını almaları kaydıyla kendi programlarını okutabilmektedirler. Örneğin Özel Tevfik Fikret Okullarının kendine ait ilköğretim düzeyinde, TTKB tarafından onaylanmış Fransızca yabancı dil programı bulunmaktadır. Yani özel okullar MEB tarafından hazırlanmış Je voyage en français 6-7-8 ders kitapları serisini de kaynak kitap olarak seçme gibi bir zorunlulukları bulunmamaktadır. Özel Tevfik Fikret Okulları 6,7 ve 8. sınıf Fransızca dersleri için “Amis et Compagnie” kitap serilerini ders kitabı okutmaktadır. Bu durumda SBS’nin hazırlanmasında esas kaynak olan program kazanımlarına göre hazırlanan test maddelerinin analizinin adlandırılması mümkün görülmemektedir.

3- Ölçme ve Değerlendirme teknikleri açısından eksiklikler

Yabancı dil öğretiminde amaç öğrencilerin dört temel dil becerisi olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesidir. Yabancı dilde öğrencilerin bu dört dil becerisini ne derece öğrenip öğrenmediklerinin yoklanması ise sözlü ve yazılı ölçme teknikleriyle yapılabildiğinden daha önce bahsetmiştik. Yazılı sınavlar kısa cevaplı, açık uçlu, boşluk doldurmalı, kompozisyon, dikte, çeviri, çoktan seçmeli vb., sözlü sınavlar ise dinleme, konuşma ve karşılıklı konuşma sınavlarıdır. Ülkemizde uygulanan merkezi sınavların tamamı çoktan seçmeli formatta yapılmaktadır. Yabancı dilde ise çoktan seçmeli sorularla öğrencilerin sadece okuduğunu anlama, kelime ve dilbilgisi kazanımları ölçülebilmektedir. SBS sınavında da çoktan seçmeli sorular kullanıldığından ölçülebilecek davranışların kapsamı daralmaktadır. Ayrıca SBS’nin seviye belirleme sınavından ziyade bir üst öğretim kurumuna öğrenci seçme sınavı biçimine dönüşmesiyle sınavda kullanılan

sorular daha zor ve ayırt ediciliği yüksek sorular haline dönüşmüştür. İlköğretim Fransızca 6-7-8 Öğretim Programı kazanımlarına baktığımızda da konuşma ve dinleme kazanımlarının yoğunlukta olduğunu görmekteyiz. Dolayısıyla bu kazanımların ölçülmesi de farklı sınav türleriyle yapılmaktadır. Ayrıca programda yer alan kazanımların hangi taksonomi düzeyinde ölçüleceğine de karar vermek gerekir. Bu veriler ışığında 2010 SBS Fransızca alt testlerinin daha çok okuduğunu anlama ve dil bilgisi düzeyinde olduğu görülmektedir. Yabancı dil öğretiminde her öğrenme alanının (Dinleme, konuşma, okuma, yazma) kendine has ölçme teknikleriyle ölçülüp değerlendirilmesi ve bunların hepsinden bir bütün olarak ortak yargıya varılması gerekmektedir.

5.2. Öneriler

- 1- Bundan sonraki yapılacak sınavlarda sınavın amacına uygun ayrıntılı bir test planı ve belirtke tablosu hazırlanmalıdır.
- 2- Sınavlardan önce ön deneme ve madde analizleri yapılmalıdır.
- 3- Yazılı sınavlarda kullanılacak her bir test maddesi tek bir kazanımı ölçecek biçimde hazırlanmalıdır.
- 4- Sınava girecek öğrencilere kendi programları çerçevesinde soru sorulmalıdır.
- 5- Yabancı dil öğretiminde her öğrenme alanı (Dinleme, konuşma, okuma, yazma) kendine has ölçme teknikleriyle ölçülüp değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aiken, R. L. (2000). Psychological Testing and Assessment. (10th Edition), Boston: Allyn and Bacon Inc.
- Albayrak, A.S. (2006). Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Ankara. Asil Yayın Dağıtım.
- Anıl, D., Güzeller, C. O., Çokluk, Ö. ve Sekercioğlu, G. (January, 2010). Level Determination Exam (SBS-2008) The Determination of The Validity and Reliability of 7th Grade Mathematics Sub-Test. Procedia Social and Behavioral Sciences, 2, <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042810009031> adresinden 19.09.2011 tarihinde alınmıştır.
- Anderson, J. C. and Gerbing, D. W. (1988). Structural equation modeling in practice: A review and recommended two-step approach. Psychological Bulletin, 163(3), 411-423.
<http://www.fdewb.unimaas.nl/meteor/EDEN/Mike%20Brady/Anderson%20and%20Gerbing%201988.pdf> adresinden 01.02.2012 tarihinde erişilmiştir.
- Arıkan S. (2010). Öğrenci Seçme Sınavının Yapı Geçerliği ve Gruplar Arası Faktör Yapılarının İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, Ankara.
- Atılgan, H., Kan, A. ve Doğan, N. (2007). Eğitimde ölçme ve değerlendirme. Ankara, Anı Yayıncılık.
- Baykul, Y. (2000). Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi ve Uygulaması. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Berberoğlu G., Kaptan F. ve Kutlu, Ö. (2002) Türkiye Geneline Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersindeki Üst Düzey Zihinsel Becerilerinin İncelenmesi. V Ulusal Fen ve Matematik Eğitim Kongresi, ODTÜ. Ankara
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör Analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 32, 470-483.
- Büyüköztürk, Ş. (2008). Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı. (9. Baskı). Ankara, PegemA Yayıncılık.

- Büyüköztürk, Ş. (2009). Sosyal Birimler İçin Veri Analizi El Kitabı. (10. Baskı) İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum. Ankara, PegemA yayıncılık.
- Crocker, L. and Algina, J. (1986). Introduction To Classical And Modern Test Theory. Orlando: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- Çokluk, Ö. Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). Sosyal Bilimler için Çok Değişkenli İstatistik. Ankara, PegemA Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (1979). Yabancı Dil Öğretiminde Bireysel Öğretim. Genel dilbilim Dergisi. 1,34:96-101, Şubat, 1979.
- Demirel, Ö. (2005). Eğitim Sözlüğü. Ankara, PegemA Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2010). Yabancı Dil Öğretimi. Ankara, PegemA Yayıncılık.
- Duman, T. (1991). Türkiye’de Ortaöğretimde Öğretmen Yetiştirme (Tarihi Gelişimi), İstanbul, MEB Basımevi.
- Ertürk, S. (1998). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara, Meteksan.
- Güzeller, C. O. (2005). *Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının Geçerliliği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hair, J.F., Anderson, R.E., Tatham, R.L. and Black, W.C. (1998). Multivariate Data Analysis. New Jersey, Prentice Hall.
- Hooper, J.C., Coughlan, J. and Mullen. M. (2008). Structural equation modeling: Guidelines for determining model fit. The Electronic Journal of Business Research Methods. 6 (1), 53-60. <http://www.ejbrm.com/volume6/issue1> adresinden 03.03.2012 tarihinde erişilmiştir.
- Kaiser, H.F. and Rice, J. (1974). Little Jiffy, Mark IV. Educational and Psychological Measurement, 34, April 1974, s.111-117. <http://epm.sagepub.com/content/34/1/111.full.pdf+html> adresinden 03.01.2012 tarihinde erişilmiştir.
- Karasar, N. (1991). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara, Bilim Kitap Kırtasiye Ltd. Şti.

Karip E.(2007), Ölçme ve Değerlendirme. Çepni, S., Bayrakçeken, S., Yılmaz, A., Yücel, C., Semerci, Ç., Köse, E., Sezgin, F., Demircioğlu, G., Gündoğdu, K. (Editörler) Ankara, PegemA Yayıncılık.

Kuşçu, E. (2011). *Milli Eğitim Bakanlığına ait okullarda okutulan Fransızca öğretimi ders materyallerinin metotsal yönden incelenmesi (Je parle français ve Je voyage en français)*, Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kutlu, Ö. ve Otmanbölük, T. Ö.(2005). Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavındaki Fen Bilimleri Testi sorularına ait psikometrik özelliklerin belirlenmesi. Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi, 4 (8), 221-237.

Kutlu, Ö. ve Karakaya, İ. (2003). Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının Faktör Yapısına ve Yordama Gücüne İlişkin Bir Araştırma. Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi, 2 (4), 209-223.

Leech, N. L., Barrett, K. C., and Morgan, G. A. (2005). SPSS for intermediate statistics : use and interpretation. Mahwah, N.J. : Lawrence Erlbaum.

MEB.(2011). Milli Eğitim Bakanlığı Merkezi Sistemle Öğrenci Alan Ortaöğretim Kurumlarına Öğrenci Yerleştirme Yönergesi. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2641_0.html adresinden 30.09.2010 tarihinde alınmıştır.

MEB. (2007). Ortaöğretime Geçiş Yönergesi. <http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/viewcategory/71-2007> adresinden 11.12.2010 tarihinde alınmıştır.

MEB. (2010). SBS başvuru kılavuzu. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2010/egitek/2010_SBS_BA%C5%9EVRU_KILAVUZU.pdf adresinden 01.09.2010 tarihinde alınmıştır.

MEB.(2013). Temel Öğretimden Ortaöğretime Geçiş Genelgesi. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temelegitortaoogrgecis/temegiortagecis_1.html adresinden 04.04.2014 tarihinde alınmıştır.

Özçelik, D.A. (1998). Ölçme ve Değerlendirme. Ankara, ÖSYM Yayınları.

Özdamar, K. (2002). Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi. Eskişehir, Kaan Kitabevi

Özgüven, İ.E. (1994) Psikolojik Testler. Ankara, PDREM yayınları.

Örs, S. (2010). *İlköğretim 6., 7. VE 8. Sınıf Seviye Belirleme Sınavı Fen ve Teknoloji Alt Testlerinin Faktör Yapılarının Belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özdil, T. (2004). *Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'ndaki Fen Bilimleri Testi Sorularına Ait Psikometrik Özelliklerin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Powers, S. and Crowder, C. (1982). Redundancy in the California Achievement Test. *Educational and Psychological Measurement*. 42, 1253-1257. <http://epm.sagepub.com/content/42/4/1253.short> adresinden 23.09.2010 tarihinde alınmıştır.

Rennie, K.M. (1997). Exploratory And Confirmatory Rotation Strategies in Exploratory Factor Analysis. The Annual Meeting Of The Southwest Educational Research Association (Austin, January). <http://eric.ed.gov/PDFS/ED406446.pdf> adresinden 13.09.2011 tarihinde alınmıştır.

Marsh, H. W., Balla, J. R. And McDonald, R. P. (1988). Goodness-of-fit indexes in confirmatory factor analysis: The effect of sample size. *Psychological Bulletin*, 103(3), 391-410. <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED267091.pdf> adresinden 02.02.2012 tarihinde alınmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı, İlköğretim Genel Müdürlüğü (2000). *İlköğretim Okulu Fransızca Programı 6-7-8. Sınıf*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Segars, A. H. and Grover, V. (1993). Re-examining perceived ease of use and sefulness: A confirmatory factor analysis. *MIS Quarterly*, 17(4), 517-525. <http://www.jstor.org/discover/10.2307/249590?uid=3739192&uid=2&uid=4&sid=47698836480127> adresinden 05.02.2012 tarihinde alınmıştır.

Schermelleh-Engel, K. and Moosbrugger, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: tests of significance and descriptive goodness-of-fit. *Measures Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74. http://user.uni-frankfurt.de/~kscherm/schermelleh/mpr_Schermelleh.pdf adresinden 02.02.2012 tarihinde erişilmiştir.

- Stapleton, C.D. (1997). Basic Concepts And Procedures Of Confirmatory Factor Analysis. The Annual Meeting Of The Southwest Educational Research Association (Austin, January). <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED407416.pdf> adresinden 12.09.2011 tarihinde alınmıştır.
- Stevens, J. J. (1995). Confirmatory Factor Analysis of Iowa Tests of Basic Skills. Structural Educational Modeling. 2 (3), 214-231. <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10705519509540010> adresinden 19.09.2010 tarihinde alınmıştır.
- Sönmez, V. (2008). Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı. Ankara, Anı Yayıncılık.
- Sümer, N., (2000). Yapısal Eşitlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Örnek Uygulamalar, Türk Psikoloji Yazıları, Cilt.3, Sayı.6, ss.49-73.
- Şencan, H. (2005). Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik. Ankara, Seçkin Yayınları.
- Şimşek, Ö. F. (2007). Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları. Ankara, Ekinoks Eğitim Danışmanlık Hiz. Ve Bas. Yay. Dağ. San. Ve Tic. Ltd. Şti.
- Tabachnick, B. G. and Fidel, L.S. (2001). Using Multivariate Statistics. (Fourth Edition) Boston. MA: Allyn and Bacon Inc.
- Tavşancıl, E. (2005). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara, Nobel Yayınları
- Tekin, H. (2007). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Ankara, Yargı Yayınları.
- Turgut, M. F. (1997). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları. (10. Baskı). Ankara, Yargıcı Matbaası.
- Yılmaz ve Çelik, (2009). LISREL ile yapısal eşitlik modellenmesi-I temel kavramlar, uygulamalar, programlama. Ankara, PegemA yayıncılık.

EKLER

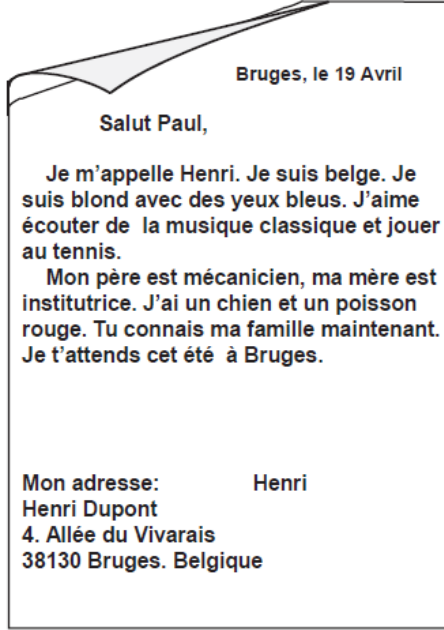
1- 2010 SBS 6. Sınıf Fransızca Alt testi

2- 2010 SBS 7. Sınıf Fransızca Alt testi

3- 2010 SBS 8. Sınıf Fransızca Alt testi

FRANSIZCA

1 - 3. soruları aşağıda verilen mektuba göre cevaplayınız.

1. Mektup hangi mevsimde gönderilmiştir?

- A) hiver B) printemps
C) automne D) été

2. Aşağıdaki bilgilerden hangisine mektupta yer verilmiştir?

- A) La date de la lettre.
B) L'âge d'Henri.
C) L'adresse de Paul.
D) Les noms des parents de Paul.

3. Aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı mektupta yoktur?

- A) Quelle est la profession de la mère d'Henri?
B) Quelle est la couleur du poisson d'Henri?
C) Quelle est la couleur des cheveux d'Henri?
D) Quand est-ce que Paul est allé à Bruges?

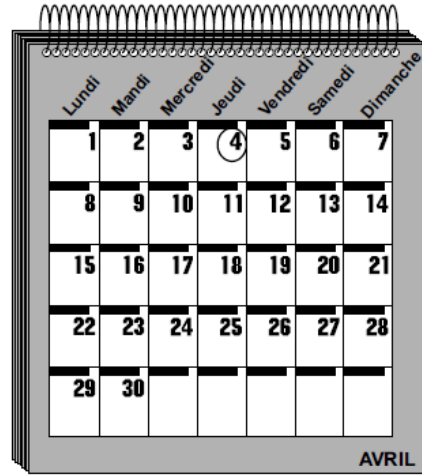
4. Aujourd'hui les élèves sortent de l'école à 16h 40. Demain ils vont sortir une heure plus tard. Donc ils vont sortir à

Verilen cümlede boş bırakılan yere uygun düşen ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) dix-sept heures moins vingt.
B) seize heures quarante.
C) dix-huit heures moins vingt.
D) dix-huit heures quarante.

5. - 6. sorularda verilen şekillerden yararlanarak boş bırakılan yere uygun düşen sözcük ya da ifadeyi bulunuz.

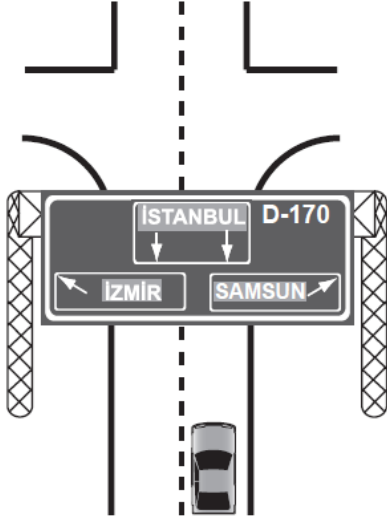
5.

Aujourd'hui c'est jeudi le quatre Avril. Quatorze jours plus tard ce sera

- A) jeudi B) samedi
C) vendredi D) dimanche

6.

Pour aller à İzmir il faut

- A) tourner à droite.
- B) continuer tout droit.
- C) aller tout droit.
- D) tourner à gauche.

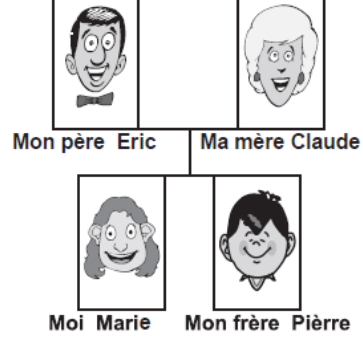
7. A: Pardon Madame! Je vais acheter une gomme et un crayon, est-ce qu'il y a près d'ici?
B: Euh, je ne sais pas.

Yukarıda verilen karşılıklı konuşmanın boş bırakılan kısmını tamamlayan sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) une pâtisserie
- B) une librairie
- C) une papeterie
- D) une pharmacie

8.

L'arbre généalogique de Marie

Verilen şekle göre, karşılıklı konuşmanın boş bırakılan kısmını tamamlayan sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

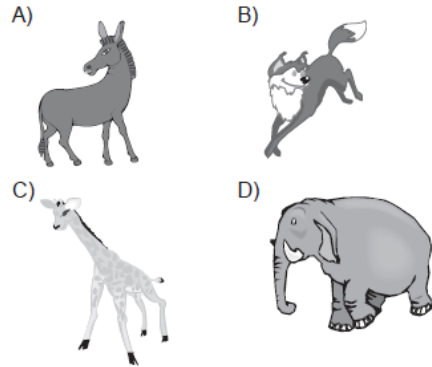
A: Qui est Eric?

B: Il est de Claude.

- A) le père
- B) le mari
- C) la mère
- D) le frère

9. C'est un animal rusé et sauvage. Son nez est long.

Yukarıda tanımlanan hayvan aşağıdaki resimlerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

10.

L'emploi du temps de Nicole

Vendredi

de 08h00 - à 15h00	Aller à l'école
de 15h00 - à 17h00	Faire des courses
18h00	Diner chez sa grand-mère
de 20h00 - à 21h00	Regarder la télévision

Aşağıdaki soruyu tabloda verilen bilgilere göre cevaplayınız.

Où est Nicole à midi?

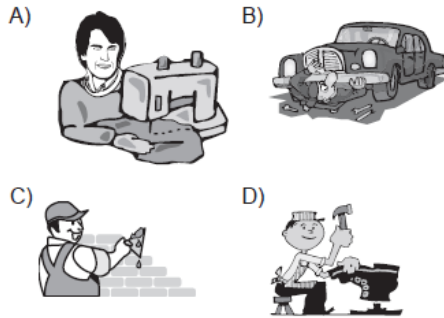
- A) à l'école
B) à la maison
C) chez sa grand-mère
D) en courses

11.

Salut, moi c'est Pedro. Je suis cordonnier.

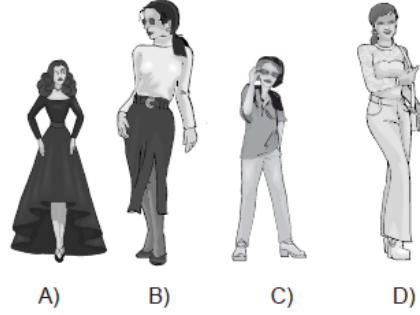
Yukarıdaki kişinin tanımına uygun düşen resim aşağıdakilerden hangisidir?

12.

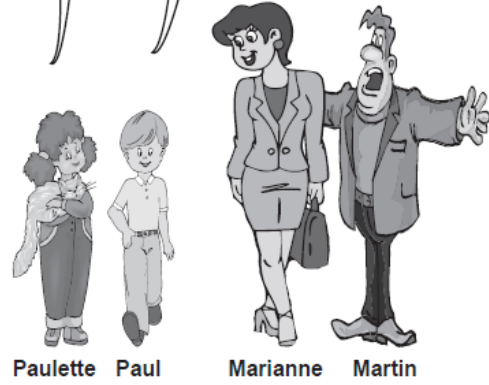
Elle n'est pas grande, elle a des cheveux courts, elle ne porte pas de jupe mais elle porte des lunettes.

Yukarıda tarifi yapılan kişi aşağıdaki resimlerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

13.

Je m'appelle, je suis vendeuse et j'ai une fille qui a cinq ans.

Yukarıda konuşma balonu içerisinde verilen tanıma uygun düşen birey kimdir?

- A) Marianne B) Martin
C) Paul D) Paulette

FRANSIZCA

1 - 3. sorularda boş bırakılan yerlere uygun düşen sözcük veya ifadeyi bulunuz.

1. Si vous ne travaillez pas en classe

- A) vous n'aurez pas de mauvaise note.
- B) vous aurez une mauvaise note.
- C) vous serez en bonne santé.
- D) vous ne serez pas surpris.

2. Je m'appelle Marie. J'ai 14 ans, je suis une belle fille avec des cheveux frisés et courts. J'ai une sœur, Hélène, elle a le même âge que moi. Nous nous ressemblons comme deux gouttes d'eaux et elle est ma

- A) filleule
- B) sœur aînée
- C) jumelle
- D) sœur cadette

3. Marc allé au cinéma avec amies. Ensuite, il a une tasse café avec elles.

- A) a / ses / bu / à
- B) a / leurs / bu / de
- C) est / ses / bu / à
- D) est / ses / bu / de

4. Marie : Est-ce que tu veux du fromage?

Claudine : Non, merci maman.

Je ne(n') veux pas.

Est-ce qu'il y a des tomates?

Marie : Malheureusement, il n'y a pas tomates.

Yukarıda verilen karşılıklı konuşmada boş bırakılan kısımları tamamlayan sözcükleri işaretleyiniz.

- A) le / de
- B) en / des
- C) en / de
- D) le / des

5.

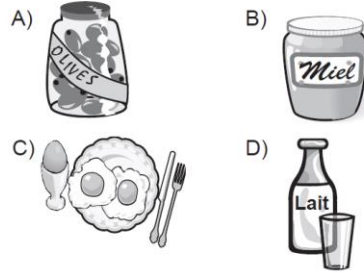

Yukarıda verilen şekilden yararlanarak boş bırakılan yerlere uygun düşen sözcükleri sırasıyla bulunuz.

- A) tranches / aspirine / douzaine / pot
- B) kilos / allumettes / pot / paquet
- C) paquets / eau / douzaine / paquet
- D) tranches / allumettes / douzaine / boîte

6. Il est sucré, on en mange au petit déjeuner. On l'aime beaucoup avec du beurre.

Yukarıda tanımlanan besin maddesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

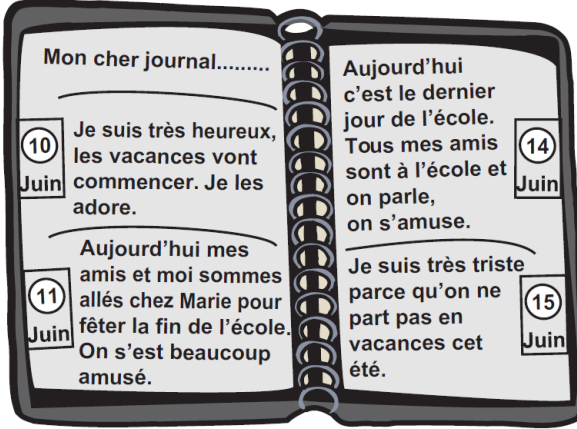
7.

Yukarıda verilen resme göre Alain'in mesleği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) professeur B) moniteur
C) plombier D) facteur

8.

Aşağıdaki soruyu Rémi'nin günlüğünde verilen bilgilere göre cevaplayınız.

Quand est-ce que Rémi est allé à la boum?

- A) 11 juin B) 10 juin
C) 14 juin D) 15 juin

9. Aykut: La semaine prochaine, nous fêterons le bac de ma sœur dans un restaurant, peux-tu venir?

Hakan:

Karşılıklı konuşmada yapılan teklifin kabul edildiğini gösteren seçenek hangisidir?

- A) Malheureusement, j'ai un examen écrit. Il faut que je travaille.
B) Merci pour ton invitation mais dans une semaine, je serai à Ankara.
C) Tu es adorable! Quel plaisir de voir ta sœur!
D) Merci, je voudrais être avec vous mais j'ai un rendez-vous important ce jour-là.

10.

ENFANTS SANS FRONTIÈRES
Accessibilité avec HandiGo

PARRAINEZ MAINTENANT L'association Nos actions Soutenez-nous Rejoignez-nous

Parrainer la scolarité d'un enfant en Haïti, c'est un geste que vous pouvez faire! 10.000 enfants d'Haïti attendent votre aide pour avoir enfin une scolarité normale.

C'EST LEUR DONNER UNE CHANCE D'AVENIR

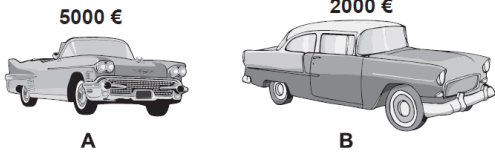
LES AIDER, C'EST LEUR ASSURER UN AVENIR

FAITES UN DON

Yukarıda verilen internet sitesinin amacına en uygun ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aider les enfants pauvres à pouvoir faire du sport à l'école.
B) Aider les enfants pauvres à pouvoir trouver du travail.
C) Aider les enfants à pouvoir trouver leurs familles.
D) Aider les enfants pauvres à pouvoir aller à l'école.

11.

Yukarıdaki resme göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) La voiture B est plus chère que la voiture A, mais elle est plus grande.
- B) La voiture A est moins chère que la voiture B, mais elle est moins grande.
- C) La voiture A est plus chère que la voiture B, mais elle est plus petite.
- D) La voiture B est moins chère que la voiture A, mais elle est moins grande.

12. Paul et sa sœur regardent à la télé.

Resme göre yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere en uygun düşen ifade hangisidir?

- A) un film marrant
- B) les informations
- C) une émission sportive
- D) le journal télévisé

13. Recette des crêpes

- I- Enfin versez une cuillère de votre pâte et faites cuire 1 à 2 minutes.
- II- Voilà vos crêpes sont prêtes, vous pouvez maintenant les manger.
- III- Après avoir bien mélangé, ajoutez le sucre vanillé et le sel.
- IV- Pour commencer, versez dans un bol la farine et les œufs.
- V- Puis ajoutez le lait en mélangeant la farine et les œufs.

Yukarıdaki tarifin işlem basamakları hangi seçenekte doğru olarak sıralanmıştır?

- A) III - IV - V - II - I
- B) IV - V - III - I - II
- C) II - V - III - IV - I
- D) V - II - IV - I - III

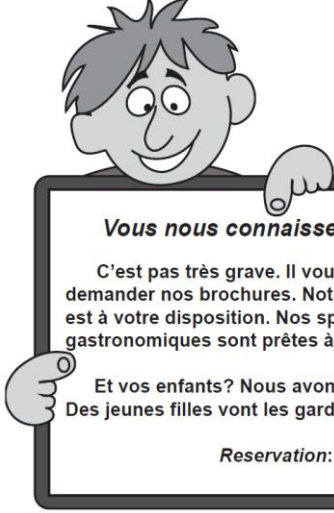
14.

Ali'nin elindeki alış-veriş listesinde bulunan ürünleri alması için aşağıdakilerden hangisine gitmesine gerek yoktur?

- A) boucherie
- B) boulangerie
- C) pâtisserie
- D) librairie

15.

Vous nous connaissez? Non?

C'est pas très grave. Il vous suffit de demander nos brochures. Notre personnel est à votre disposition. Nos spécialités gastronomiques sont prêtes à être dégustées.

Et vos enfants? Nous avons pensé à tout! Des jeunes filles vont les garder.

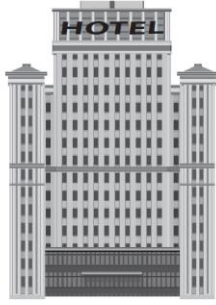
Reservation: 01 45 61 03 13

Yukarıda verilen ilanı ifade eden en uygun resim aşağıdakilerden hangisidir?

A)

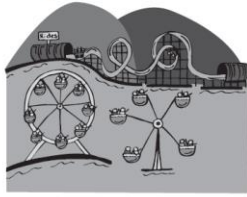
B)

C)

D)

3- 2010 SBS 8. Sınıf Fransızca Alt testi

FRANSIZCA

1 - 4. sorularda boş bırakılan yerlere uygun düşün sözcük veya ifadeyi işaretleyiniz.

1. De toutes mes amies, que je préfère c'est Madeline.

- A) celles B) ceux
C) celle D) celles-là

2. J'ai vu Benjamin et sa sœur ce matin, ils leur repas à la terrasse d'un café.

- A) prenaient B) prendront
C) prennent D) vont prendre

3. C'est une ville est réputée ses châteaux médiévaux et festival cinéma.

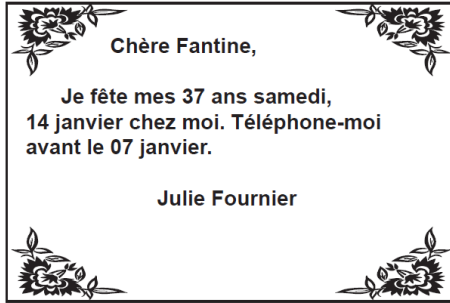
- A) que / avec / son / de
B) que / pour / sa / du
C) qui / avec / sa / du
D) qui / pour / son / de

4. Quand je (j') jeune je (j') dans une équipe de football. Un jour, je (j') d'avis et je (j') à nager. Maintenant, je (j') régulièrement chaque matin.

- A) suis / ai joué / ai changé / ai commencé / nageais
B) étais / jouais / ai changé / ai commencé / nage
C) étais / ai joué / change / commence / nage
D) suis / ai joué / change / commençais / ai nagé

5. Sandrine:
 Michel : Qu'est-ce qu'elle dit?
 Gille : Elle dit qu'elle a faim.
 Karşılıklı konuşmada boş bırakılan yere uygun düşün ifadeyi bulunuz.
- A) Tu as faim B) Elles ont faim
 C) Il a faim D) J'ai faim

6.

Resme göre verilen cümlede boş bırakılan yere uygun düşün ifade aşağıdakilerden hangisidir?

C'est une invitation à

- A) un anniversaire B) un mariage
 C) une naissance D) une réunion

7. C'est un sport collectif opposant deux équipes. L'objectif de chaque équipe est de mettre un ballon dans le but adverse, sans utiliser les bras.
 Yukarıda tarifi yapılan spor dalı aşağıdakilerden hangisidir?

A)

Water-polo

B)

Volley-ball

C)

Football

D)

Tennis

8. Resme göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Le chat est sur le chien.
 B) L'âne est sur le coq.
 C) Le coq est sur le chat.
 D) Le chien est sur l'âne.

9. Aşağıda verilen pankartların hangisinde (impératif) emir cümlesi kullanılmıştır?

A)

Au secours! Je ne peux plus respirer.

B)

Non, à la chasse aux ours.

C)

Attention! Il y a des animaux sauvages.

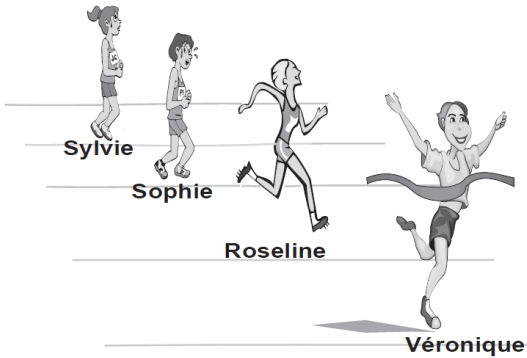

D)

Ne polluez pas l'environnement!

10.

Resme göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Véronique est aussi rapide que Sophie.
- B) Sylvie est moins rapide que Roseline.
- C) Sophie est moins rapide que Sylvie.
- D) Roseline est plus rapide que Véronique.

11. Dans 20 ans, si les gouvernements n'arrêtent pas la chasse aux espèces marines pour leur viande et leur peau, les baleines et les phoques disparaîtront petit à petit de nos océans.

Yukarıdaki metne en uygun düşen başlığı işaretleyiniz.

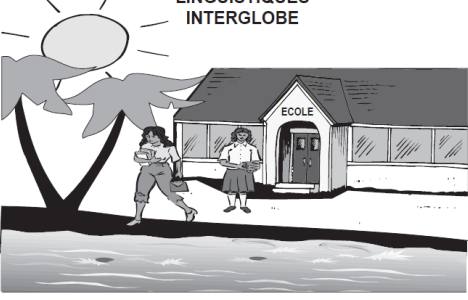
- A) Protégeons les mers.
- B) Protégeons les baleines.
- C) Protégeons les phoques.
- D) Protégeons les espèces marines.

12. "Chaque matin je me lève à 7 heures et je me dépêche pour prendre mon petit déjeuner." cümlesinin olumsuz hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Chaque matin je ne me lève pas à 7 heures et je me ne dépêche pas pour prendre mon petit déjeuner.
- B) Chaque matin je ne me lève pas à 7 heures et je ne me dépêche pas pour prendre mon petit déjeuner.
- C) Chaque matin je me ne lève pas à 7 heures et je ne me dépêche pas pour prendre mon petit déjeuner.
- D) Chaque matin je me ne lève pas à 7 heures et je me ne dépêche pas pour prendre mon petit déjeuner.

13.

**SEJOURS
LINGUISTIQUES
INTERGLOBE**

Ouverts aux collégiens et lycéens, les séjours linguistiques vous emmènent au quatre coins du monde. Cours, activités sportives et de loisirs animées par des professeurs diplômés. Hébergement en famille. Camps d'été pendant les vacances scolaires.

Square de meeûws 38-40 1000 Bruxelles.
Contactez-nous: + 32 (0) 24 01 68 64

Yukarıdaki reklama göre aşağıdaki ifadelerden hangisi söylenemez?

- A) Les étudiants peuvent apprendre la langue étrangère.
- B) Les étudiants de 12 à 18 ans peuvent participer.
- C) Les étudiants logent à l'hôtel.
- D) Les professeurs sont professionnels.

14. I- J'ai de la fièvre, j'ai mal à la gorge et au dos.
II- Oui, ce serait gentil, j'ai un rendez-vous à 15 heures.
III- Non, je préfère aller voir le médecin, il me donnera un traitement.
IV- Avez-vous pris des médicaments?
V- Vous ne semblez pas en pleine forme.
VI- Voulez-vous que je vous emmène?
- Yukarıda verilen cümleler hangi seçenekte anlamlı bir diyalog olacak şekilde sıralanmıştır?

- A) I - V - IV - III - VI - II
- B) V - II - IV - III - VI - I
- C) V - I - IV - III - VI - II
- D) I - IV - III - V - II - VI

15.

René

Alain

Pierre

Henri

Aşağıdaki soruyu verilen resimlere göre cevaplayınız.

Qui a mal au ventre?

- A) René
- B) Alain
- C) Pierre
- D) Henri

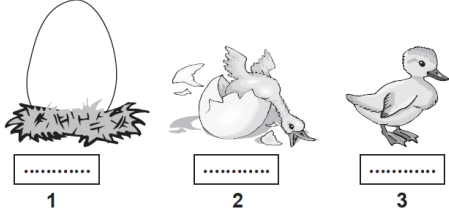
16.

Yukarıda verilen resme uygun düşen ifade aşağıdakilerden hangisidir?

- A) C'est l'oiseau femelle qui fait le nid.
- B) Quand le rossignol a vu ses petits il ne chante plus.
- C) Belles plumes font de beaux oiseaux.
- D) L'appétit vient en mangeant.

17.

Yukarıda verilen resimde olayların oluş sırasına göre yazılması gereken sözcükler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>
A)	Ensuite	Enfin	Après
B)	Enfin	D'abord	Ensuite
C)	D'abord	Après	Enfin
D)	Après	Ensuite	D'abord